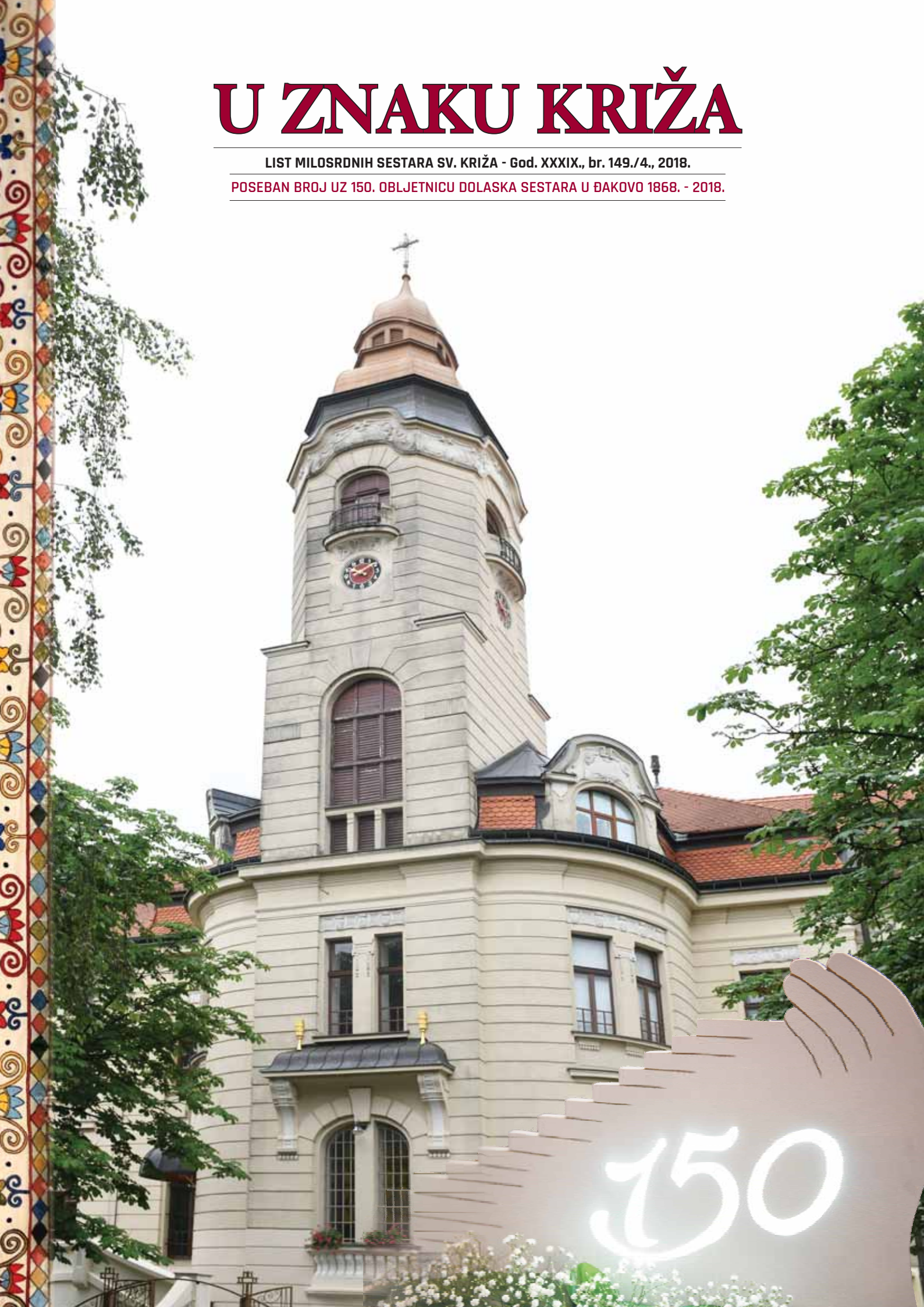

U ZNAKU KRIŽA

LIST MILOSRDNIH SESTARA SV. KRIŽA - God. XXXIX., br. 149./4., 2018.

POSEBAN BROJ UZ 150. OBLJETNICU DOLASKA SESTARA U ĐAKOVO 1868. - 2018.

150

U ZNAKU KRIŽA
god. XXXIX.
br. 149./4., 2018.

POSEBNI BROJ
Povodom 150. obljetnice
dolaska Milosrdnih
sestara sv. Križa u
Đakovo (1868.-2018.)

Izdavač

Hrvatska provincija
Milosrdnih sestara svetoga Križa
Kralja Tomislava 22
31400 Đakovo

Tel. 00385 031-801 200
Tel/Faks 00385 031-811 141
El. pošta: info@sestre-sv-križa.hr
www.sestre-sv-križa.hr

Uređuje

Uredničko vijeće

Glavna i odgovorna urednica

s. M. Jacinta Mandura
s.jacinta.mandura@gmail.com

Lektura

s. Marija Stela Filipović

Korektura

s. M. Ksenija Majstorović

List izlazi dopuštenjem
Provincijalata Milosrdnih
sestara svetoga Križa

Grafička priprema

Marinko Hardi, Đakovo

Tisak

„Tiskara” Budrovci

*Svoju ćete ljubav najbolje pokazati
budete li se trudile biti prave sestre,
kakve sam sebi od početka zamislio i želio.
To ćete biti, ako Isusa Raspetoga usrdno,
iznad svega i u svemu ljubite, sve i svakoga
u njemu promatrate, kroza sve k njemu se
uzdižete, iz ljubavi nastojite
njemu biti slične, osobito u trpljenju,
podnošenju i predanju. Ljubav
čini sve mogućim i lakim.
Promatrajte samo svojega
svetog oca Franju,
promatrajte sve svetce.
Pitajte se stoga često:
»Sviđa li se moje mišljenje, govor,
djelovanje mojemu Spasitelju?
Je li slično njegovu mišljenju
i djelovanju?«*

*Iz pisma o. Teodozija Florentinija novakinjama
1852. godine*

Sadržaj

s. Valerija Široki	Riječ Provincijalne poglavarice -----	5
Pozdravne riječi Vrhovne poglavarice		
s. Marija Brizar	Pozdravna riječ na središnjoj proslavi Jubileja-----	6
Najava Jubileja i planovi		
s. M. Amalija Kupčerić	Poziv Provincijalne poglavarice na proslavu Jubileja -----	7
	Jubilejske nakane sv. misa i klanjanja u provincijalnoj kući -----	8
Jubilejska je godina otvorena		
s. Finka Tomas	Otvorenje Jubileja Hrvatske provincije -----	9
mons. dr. Đuro Hranić	Propovijed mons. dr. Đure Hranića na misi otvorenja Jubileja, 2017. -----	10
mons. dr. Đuro Hranić	Propovijed mons. dr. Đure Hranića na svetkovinu Srca Isusova, 2017. -----	11
s. Meri Gotovac	Pastoralni pohodi sestara kao doprinos jubilejskom slavlju -----	12
s. M. Branka Čutura	Regionalni susreti sestara u pripremi proslave Jubileja -----	13
s. Krista Mijatović	Smotra vjeronaučnoga stvaralaštva „VjeDra“ -----	15
s. Marta Kovačić	Učenici sestrama izveli igrokaze -----	16
s. Krista Mijatović	Otajstveni život školjaka -----	16
Darovano, uz Jubilej		
s. M. Helena Šajbl	Nagrada Grada Đakova-----	17
s. M. Margita Gašparovsky	Ogledalo -----	17
s. Animira Adanić	Dionica sam Jubileja -----	18
s. Deodata Kočonda	Jubilej -----	18
s. Jovita Kobaš	Na putu -----	19
s. Bernardeta Mihaljević	Veliki Jubilej -----	19
s. Damira Biškup	150. obljetnica -----	20
O proslavi Jubileja od početka do kraja		
s. Finka Tomas	Korak po korak do cilja-----	21
Detaljno i sažeto		
s. M. Estera Radičević	Sto pedeset godina zaJedno -----	24
Agneza Szabo	Vrijedna Monografija o 150. obljetnici dolaska sestara u Đakovo-----	27
Mirko Čurić	Križ je njihova snaga -----	29
Marija Gačić	Osvrt na izložbu „150 godina zaJedno“ s. M. Estere Radičević -----	31
s. Marija Stela Filipović	Uz Akademiju <i>Otajstvo Križa sjaji se</i> -----	32
Sestrama na dar uz Jubilej		
s. M. Jacinta Mandura	Dar Osječana sestrama uz Jubilej -----	34
s. M. Martina Fabijančić	Koncert na gitari u samostanskoj crkvi-----	35
s. Finka Tomas	Koncert Višana u Đakovu -----	36
s. M. Jacinta Mandura	Posjet Mješovitoga župnog zbora iz Vukovara-----	38
s. Meri Gotovac	Zahvala i čestitka sestrama za Jubilej -----	39

Sadržaj

s. Meri Gotovac	Radovi učenika OŠ Vladimir Nazor, Đakovo -----	40
s. M. Karmela Dominković	Na putovima svakodnevice s bl. majkom M. Terezijom Scherer -----	42
s. Gabrijela Tea Damjanović	Frama sestrama za Jubilej -----	46
s. Rastislava Ralbovsky	Uključivanje Doma duhovne pomoći u jubilejsku proslavu-----	47

Zapisano ostaje

s. Krista Mijatović	Vjesnik Đakovačko-osječke nadbiskupije i Srijemske biskupije: Lipanj 2018.: Milosrdne sestre sv. Križa -----	50
	Mjesečni prilozi sestara u Vjesniku 2018. godine -----	51
s. Krista Mijatović	Mrežna stranica Milosrdnih sestara sv. Križa -----	52
s. Finka Tomas	Materijali tiskani uz Jubilej Hrvatske provincije -----	57
s. M. Jacinta Mandura	Ne bi se smjelo zaboraviti -----	58

Tromjesečna priprema za slavlje

s. Doroteja Krešić	Večer knjige -----	59
s. Finka Tomas	Večer glazbe -----	67
s. Valerija Široki	Molitvena večer -----	75

Bliži se središnja proslava

Anica Banović	Strossmayerovi dani – znanstveni skup: Strossmayer i Milosrdne sestre sv. Križa u Đakovu -----	81
s. Meri Gotovac	Zahvalno klanjanje -----	83
s. M. Estera Radičević	Otvorenje izložbe „150 godina zaJedno” u Muzeju Đakovštine -----	84
s. M. Jacinta Mandura	Zajednički pohod groblju-----	85

Vrhunac slavlja – Središnje slavlje

s. Finka Tomas/Anica Banović	Program središnjega slavlja Jubileja-----	86
	Proslava 150. obljetnice dolaska Milosrdnih sestara sv. Križa u Đakovo ---	87
	Pozdrav i zahvale s. M. Amalije Kupčerić, prov. pogl. -----	87
	Glazbeno-scenski prikaz u tri slike: <i>Otajstvo Križa sjaji se</i> -----	90
	Procesija i svečano euharistijsko slavlje -----	101
	Riječi mons. dr. Đure Hranića, nadbiskupa đakovačko-osječkoga i metropolita -----	103

Čestitali Jubilej

	Pisane čestitke sestrama za Jubilej -----	107
--	---	-----

Relikvije bl. s. Ulrike Nisch Hrvatskoj provinciji na dar

s. M. Jacinta Mandura	Relikvije blažene s. Ulrike Nisch u Đakovu-----	114
-----------------------	---	-----

Glazbeni dio Akademije

mo Ivo Andrić, s. M. Stela Filipović	Glazbeno-scenski prikaz „Otajstvo Križa sjaji se“ uz 150. obljetnicu dolaska Milosrdnih sestara sv. Križa u Đakovo (1868.-2018.)-----	116
--------------------------------------	--	-----

Otajstvo Križa sjaji se

Drage sestre!

Jubilejska slavlja osobita su prigoda da se u obzor vlastitih promišljanja dozove vrijeme. U neprestanom pretakanju budućnosti u sadašnjost, sadašnjosti u prošlost i prošlosti u more vječnosti na kraju vremenskoga pravca, jubileji su poput čvorišnih točaka u kojima se križaju prošlost, sadašnjost i budućnost. Neumoljiv protok vremena kao da se na tren zaustavlja i dopušta da prošlost, iz mora vječnosti, prosijava bljeskovima sjajnih uspomena. Sadašnjost pak, u želji da izmakne sjeni zaborava, na jubilejska čvorišta katkad dovede snopove svjetlosti kojima blješte reflektori kamera, dok budućnost tajanstveno iskri uz križanje prošlosti i sadašnjosti ne bi li se kako nazrela sljedeća dionica puta.

Svijetli odraz jubilejskoga križanja triju vremenskih dimenzija o 150. obljetnici dolaska Milosrdnih sestara svetoga Križa u Đakovo, od lipnja 2017. do 9. lipnja 2018. godine odsijevao je u nama osjećajima zahvalnosti. Bogu Ocu hvala. Njegova je Raspetoga Sina više od 1500 naših sestara nasljeđovalo od 1868. godine do danas! U svakoj se njihovoj molitvi, žrtvi, djelu i svjedočanstvu žarila karizma Križa koja je stremila prema Uskrsu!

Od srca hvala svakoj sestri koja u današnje vrijeme nesebično tali svoje napore na žeravici karizme ne dopuštajući da karizmatski žar popepeli! Duboku zahvalnost, u ime svake pojedine sestre, izražavam prethodnom provincijalnom vodstvu, na čelu sa s. M. Amalijom Kupčerić, koje je u suradnji s ostalim sestrama osmislilo i ostvarilo cjelokupni program jubilejske proslave! Ovom bih prigodom, također, htjela uputiti toplu riječ zahvale svim našim dobročiniteljima i suradnicima koji su svojom prisutnošću i pomoću uzveličali proslavu Jubileja!

Zaključujući ovo uvodno slovo, s pogledom na Križ Gospodina našega Isusa Krista, ponizno molim da Jubilej ne bude poput buktinje koja brzo plane i još brže ugasne, nego neka Jubilej rudi u nama, neka rudi dok zora Uskrsa, koja sada u *otajstvu Križa sjaji se*, ne zazori u svoj punini vječnoga svitanja.

s. Valerija Široki

Pozdravne riječi Vrhovne poglavarice

 s. Marija Brizar, Vrhovna poglavarica

Pozdravna riječ na središnjoj proslavi Jubileja

Nakon što je s. Marija Brizar, vrhovna poglavarica Milosrdnih sestara sv. Križa, primila Zahvalnicu od s. M. Amalije Kupčerić, provincijalne poglavarice (kod objeda nakon sv. mise zahvalnice), osvrnula se na proslavu ove visoke obljetnice od dolaska prvih sestara iz Švicarske u Đakovo, te je sestrama i svima prisutnima uputila sljedeće riječi:

Draga sestro M. Amalija, drage sestre Hrvatske provincije,

sedmoga lipnja prije 150 godina, zakoračile su prve Milosrdne sestre sv. Križa na hrvatsko tlo da tu zakorijene našu karizmu po djelima odgoja i izobrazbe mladeži te po milosrdnoj ljubavi iskazanoj u njezi bolesnih i starih ljudi.

Kako li su se osjećale kad su stigle u Đakovo? Kakve su planove smišljale? Što su željele ostvariti? Biskup Strossmayer im se očito radovao i polagao je u njih velike nade.

Majka Marija Terezija također je slutila da Bog Milosrdnim sestrama sv. Križa na ovom mjestu otvara mnoge mogućnosti djelovanja i da nas tu zove. U jednom pismu biskupu Strossmayeru kaže: *Uzimajući u obzir mnoga dobra, koja bi se tu činila na slavu Božju i na dobro ljudi, i obodrena molbama Vašega prečasnog tajnika i gospodina ispovjednika ... - odmah sam zaključila – unatoč trajnom manjku sestara, Vašoj Ekselenciji poslati ponudu za uključivanje sestara naše zajednice u rad u Vašim zakladama.* (29. 1. 1868.)

A dvije godine nakon dolaska sestara i početka njihova djelovanja majka Marija Terezija ponovno piše biskupu Strossmayeru, izražavajući svoju najdublju zahvalnost za njegovu istinsku brigu i zauzimanje za sestre te izriče svoju želju: *Neka dragi Bog tu mladu biljku zalije rosom svojih milosti i podari Vašoj Ekselenciji radost da još dugo budete svjedok njezina sretnog rasta i uspijevanja.* (24. 12. 1870.)

Mladu biljku zajednice naših sestara Bog je doista obilno zalijevao svojim milostima; ona je rasla i razvijala se sve više i više. Biljka nije više mlada. Sto pedeset joj je godina. Božja ju naklonost nije napustila. Vjerujemo u njezin sretni rast i uspijevanje. Na današnjoj je generaciji da s povjerenjem u Božje vodstvo traži nove putove ostvarivanja naše karizme i tako pripreme budućnost naše zajednice.

Drage sestre, od srca vam čestitam ovaj veliki Jubilej, želim puno radosti u slavlju i sjećanju na *put kojim nas je Bog vodio* i zahvaljujem svakoj pojedinoj za njezin osobni udio u tkanju povijesti Hrvatske provincije.

S vama u blagdanskome slavlju, u zahvaljivanju i u molitvi povezana vaša

Sr. Marija Brizar

Najava Jubileja i planovi

 s. M. Amalija Kupčerić

Poziv Provincijalne poglavarice na proslavu Jubileja

Đakovo, 4. lipnja 2017.

Drage sestre!

Po završetku uskrsnoga vremena i svetkovine Duhova, rođendana Crkve, ušle smo liturgijski u vrijeme kroz godinu.

U ovoj godini, kako vam je poznato, započinjemo predslavlje velikoga Jubileja: 150. obljetnice dolaska prvih Milosrdnih sestara sv. Križa iz Švicarske u Đakovo, pozvanih od đakovačkoga biskupa J. J. Strossmayera davne 1868. godine.

Slavlje jubilejske godine započet će 7. lipnja (na dan dolaska sestara), kada će nadbiskup đakovačko-osječki, mons. dr. Đuro Hranić, svečanom sv. misom u 17,30 sati, u samostanskoj crkvi Presvetoga Srca Isusova u Đakovu, otvoriti Jubilejsku godinu. Sve vas srdačno pozivamo, ukoliko vam prilike dopuštaju.

Završno jubilejsko slavlje, tj. glavna proslava ove visoke obljetnice bit će 9. lipnja 2018. godine.

Za ovaj Jubilej pripremat ćemo se na razini cijele Hrvatske provincije: duhovno, kulturno-umjetnički i slavljenički. O svim fazama pripreme bit ćete na vrijeme obaviještene i po mogućnosti i uključene.

Kao priprema za slavlja Jubileja predlažemo sljedeće:

- svakog 7. u mjesecu, prema mogućnosti zajednice, slaviti ćemo sv. misu, na nakanu: za blagoslov Provincije;
- cjelodnevno klanjanje pred Presvetim (veće zajednice, a manje jedan sat u danu, kada zajednica to može upriličiti);
- taj dan neka bude dan sabranosti i šutnje, osobito za vrijeme obroka;
- također neka bude i dan posta (obroci neka budu jednostavni, po mogućnosti samo jedno jelo).

Neka svaka zajednica pronađe vrijeme za zajedničko čitanje povijesti Provincije – Kronike (jedanput tjedno), prema kronološkim bilješkama koje vam šaljemo. Kod svakog susreta trebalo bi pročitati 4-5 stranica, kako bi se do kraja jubilejske godine pročitala cijela kronika. Elektronskom poštom šaljemo prvi dio, a o blagdanu Bezgrješne poslat ćemo drugi dio Kronike. Molimo kućne poglavarice da ju isprintaju, i tako učine dostupnom sestrama u svako vrijeme. Kod praćenja zajednice trebat ćemo također te materijale.

Neka svakog 7. u mjesecu bude dan zahvale, zadovoljštine i prošnje, pogledom upravljenim na prošlost, sadašnjost i budućnost, kao i na sve dane Jubilejske godine. Napominjem, drage sestre, da postom nikoga ne obvezujemo, nego samo preporučujemo, prema mogućnostima i zdravstvenom stanju svake pojedine sestre.

Molimo, da Gospodin po životima sestara koje su nam utrle put, blagoslovi našu Provinciju i obogati nas novim oduševljenim sljedbenicama, koje će nastaviti započeto djelo.

Srdačno svaku pojedinu pozdravljam i u duhu sam s vama na zajedničkom jubilejskom hodu.

Vaša

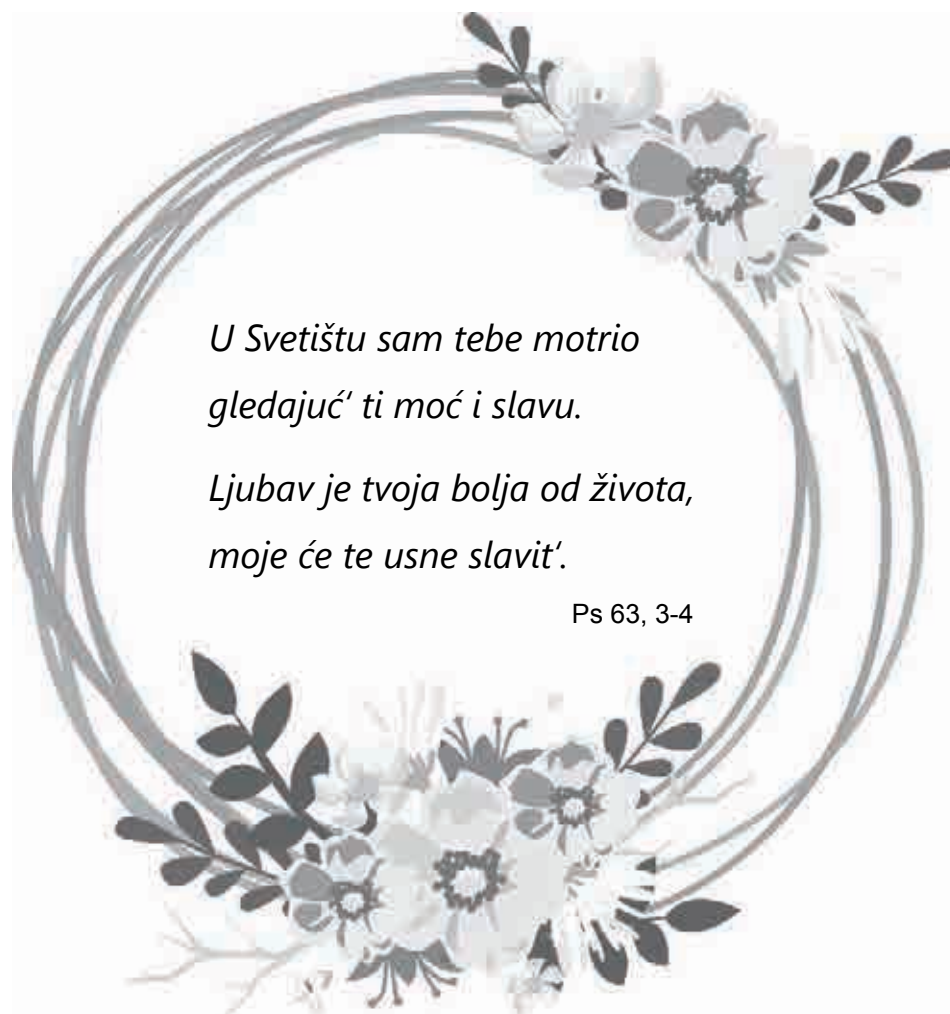

Najava Jubileja i planovi

Jubilejske nakane sv. misa i klanjanja u provincijalnoj kući svakog 7. u mjesecu

Od 7. lipnja do 7. prosinca 2017. godine, nakane svetih misa i klanjanja bile su za Božji blagoslov i nova duhovna zvanja u Provinciji, a u narednim mjesecima 2018. godine bile su sljedeće nakane:

siječanj.	Za dobročinitelje zajednice, žive i pokojne!
veljača	Za sve one s kojima su sestre surađivale tijekom 150 godina!
ožujak	Za sve pokojne sestre naše Provincije!
travanj	Za sve pokojne duhovnike i ispovjednike sestara!
svibanj	Zahvalnost za sadašnja i buduća duhovna zvanja!

Jubilejska je godina otvorena

 s. Finka Tomas

Otvorenje Jubileja Hrvatske provincije

U samostanu Milosrdnih sestara sv. Križa u Đakovu započela je 7. lipnja 2017. godine proslava Jubilejske godine, na spomen 150. obljetnice dolaska sestara iz Kuće matice, iz Švicarske, u Đakovo.

Svečanu sv. misu u samostanskoj crkvi Presvetoga Srca Isusova, u 17,30 sati, predvodio je nadbiskup đakovačko-osječki mons. dr. Đuro Hranić uz nekoliko svećenika, đakona i bogoslova, okupljenu zajednicu iz Đakova i okolnih mjesta (D. Miholjca, Osijeka, Vinkovaca, Trnave i Bogoslovnoga sjemeništa). Euharistijsko slavlje popratio je samostanski zbor svojim pjevanjem, pod ravnanjem s. M. Svjetlane Paljušević.

Toga dana u samostanskoj crkvi upriličeno je cjelodnevno klanjanje u znak zahvalnosti Gospodinu za sve godine prisutnosti sestara na hrvatskom tlu. U tom duhu izrekao je i nadbiskup Hranić svoju homiliju te istaknuo doprinos sestara u odgoju djece i mladih te pozvao sestre da ostanu vjerne prvotnomu zanosu i ljubavi Božjoj koja sve pokreće i vodi, kako bi bile danas, kao i nekad, otvorene potrebama vremena u vršenju svojega poslanja. Prigodnu molitvu vjernika priredila je s. Meri Gotovac te zajedno sa s. Ritom Ljevar izrekla pred Gospodinom u ime zajednice. Slavlje je završilo zajedničkim druženjem kod stola.

Propovijed mons. dr. Đure Hranića na misi otvorenja Jubileja, 2017.

Idi iz zemlje svoje, iz zavičaja i doma očinskog, u krajeve koje ću ti pokazati.

Poštovane i drage sestre, draga braćo svećenici, dragi vjernici!

Izlazak iz sigurnosti i odlazak u nepoznatu budućnost, koju će Bog pokazati, bilo je trajno stanje Božjega naroda i pojedinaca u njemu, od Abrahama pa tijekom čitave povijesti spasenja sve do danas.

„Abram se zaputi kako mu je Gospodin rekao.”

Bilo je to i iskustvo koje je prethodilo i koje je i u samim temeljima 150. obljetnice koju želimo proslaviti Jubilejskom godinom koju danas započinjemo.

Biskup Josip Čolnić osnovao je 1752. godine u Đakovu prvu i jedinu učionicu u cijeloj okolini, uzdržavanu dugo vremena troškom biskupa i smještenu u jednoj od zgrada biskupijskoga vlastelinstva, nedaleko od župne crkve.

Godine 1805., *zbog toga što je Đakovo stolica biskupa i sielo Stolnoga kaptola*, uzdignuta je ta učionica na glavnu školu s tri razreda i tri učitelja, *osobito jer se ozbiljno radi na utemeljenju sjemeništa biskupskoga*. Iste godine odobreni su ugovori o osnutku novih škola u Semeljcima, Trnavi, Gorjanima, Piškorevcima i Vrbici.

Biskup Mandić osniva još 5 novih škola u Drenju, Punitovcima, Varoši, Budrovcima i Viškovecima.

Godine 1850. biskup Strossmayer zatekao je tako, osim u Đakovu, još deset škola, a škola u Đakovu imala je čak 13 razrednih odjeljenja. Biskup Strossmayer, vođen svojim geslom „Prosvjetom k slobodi”, osniva odmah brojne osnovne škole, tako da su samo dvije godine kasnije, godine 1852., u cijeloj Biskupiji postojale 173 škole s 11.425 učenika.

Biskupija je vodila brigu o nastavi i o programima, a državna vlast vodila je brigu za materijalne potrebe škola. Postojala su u to vrijeme i dva školska nadzornika: kanonici Josip Matić i Jeronim Andrić.

Biskup Strossmayer odlučuje u Đakovu otvoriti školu i internat za djevojčice, preparandiju za školovanje učiteljica i višu djevojačku školu. Odlučuje u Đakovu smjestiti i otvoriti i Biskupijski zavod za učitelje.

Godine 1856. boravio je biskup Strossmayer na Biskupskoj konferenciji u Beču i ondje je predstavio svoj biskupski elaborat. Prijedlozi njegova elaborata uvršteni su u prijedloge te Biskupske konferencije za Ministarstvo nastave. Biskup je u elaboratu iznio da je već odvojio 10.000 forinti on sam od prihoda svojega vlastelinstva za potrebe samostana Sestara milosrdnica sv. Vinka u Đakovu, te da je tim novcem već pred završetkom zgrada za sestre. Zgrada je potom bila i namještena te je već u listopadu 1856. godine biskup Strossmayer u tu zgradu uveo Sestre milosrdnice sv. Vinka iz Zagreba. Sestrama je povjerio odgoj i obrazovanje ženske mladeži u Đakovu. Učitelj Antun Šunić iz postojeće škole izdvojio je i sestrama odveo 82 djevojčice, koje su se do tada odgajale i obrazovale u skupnoj školi s dječacima.

Biskup Strossmayer blagoslovio je 25. rujna 1859. godine novi dom Sestara milosrdnica sv. Vinka.

No, biskup je želio ovjekovječiti 1000. obljetnicu svete braće Ćirila i Metoda, slavenskih apostola, osnivanjem ženskoga reda Sestara sv. Ćirila i Metoda, a *pokus je počeo kod sestara domaćih*. Odnosno, biskup Strossmayer zamislio je da Sestre milosrdnice sv. Vinka u Đakovu postanu prvim članicama nove zajednice Sestara sv. Ćirila i Metoda. Iz naše današnje perspektive uopće ne možemo razumjeti takav pokušaj, ali razumijemo to što pokušaj nije uspio.

Godine 1865. biskup Strossmayer dobio je dopuštenje za otvaranje ženske preparandije u Đakovu, kakva je za muške već postojala. No, već sljedeće, 1866. godine, *samostan ostaviše ponajbolje sestre učiteljice*, te su po-

Jubilejska je godina otvorena

slove Sestara milosrdnica sv. Vinka morali preuzeti učitelji iz muške preparandije. Biskup Strossmayer, mudriji zbog neuspješna pokušaja, tada odlučuje potražiti sasvim novu žensku redovničku zajednicu čija je karizma odgojni i prosvjetni rad sa ženskom mladeži.

Što se dalje događalo, već nam je poznato. Iz Ingenbohla u Švicarskoj stigle su 7. lipnja 1868. godine u Đakovo prve Milosrdne sestre sv. Križa.

Drage sestre, Isus nas danas poziva: „Ostanite u mojoj ljubavi”. Uistinu, bez ljubavi Božje u nama, bez zahvaćenosti i dodirnutosti Bogom, ne može se ostati na Isusovu putu. Isus nas zato poziva: „Ostanite u mojoj ljubavi”. Najprije treba ostati u njegovoj ljubavi, vjeran iskustvu njegove ljubavi i voljenosti od njega koji poziva, koji pokreće i koji nas vodi. Zahvaćeni njegovom ljubavlju, možemo ostati postojani na njegovu putu, u različitim poteškoćama i krizama s kojima se susreće svaka Bogu posvećena osoba. Ostatak ćemo u njegovoj ljubavi, budemo li čuvali njegove zapovijedi. Čuvanje zapovijedi preduvjet je i minimum bez kojega se ne može ostati u Isusovoj ljubavi, a onda i na njegovu putu.

Želim vašoj zajednici i svima nama da vaša Jubilejska godina (u kojoj ćemo obilježiti 150. obljetnicu dolaska vaših prvih sestara u Đakovo i prisjetiti se svega onoga što je po vama ostvarivala tijekom tih 150 godina u sredinama u koje vas je slala, i što po vama ostvaruje i danas), pridonese snaženju iskustva dodirnutosti Bogom i snage njegove ljubavi u nama. Amen.

Propovijed mons. dr. Đure Hranića na svetkovinu Srca Isusova, 2017.

Jedna osobitost našega vremena jest *depresija*. Osnovna karakteristika ove bolesti sniženo je, bezvoljno raspoloženje, žalost i beznade, gubitak osjećaja zadovoljstva, gubitak snage i energije. Redovito su to posljedice ozbiljnih poteškoća koje nas nadilaze i koje ne možemo lako riješiti. To rađa stres i strahove, s kojima se čovjek u jednom trenutku više ne može nositi te postaje ravnodušan, nezainteresiran za ono što se događa oko njega, apatičan. Ulazi u stanje besperspektivnosti, bezizglednosti, pojačana umora, gubitka volje za životom. Prestaje se osjećati i biti odgovornim za ono što mu se događa. Postaje duhovno prazan i počinje se iz svega povlačiti te na kraju prestaje pokazivati interes za bilo što. Tu su i osjećaj krivnje, promjena mišljenja, poremećaj sna i apetita. Takva duhovna praznina okreće ljude i protiv njih samih. Život sa svojim poteškoćama postaje im i jaram, i breme. Takvih ljudi danas ima jako puno. I upravo takvima Isus danas poručuje: „Dođite k meni svi koji ste umorni i opterećeni i ja ću vas odmoriti.” Vjerujte Bogu. Ne vjerujte sebi, nego Bogu. Pogledajte Srce Isusovo.

Bog je Bog ljubavi, Bog Srca. U Srcu utjelovljenoga Sina Božjega Božja je ljubav zasnježena i ljudskim osjećajem, pažnjom i nježnošću. Potrebna nam je i poniznost.

Depresija može biti i prurušeno samoobožavanje te agresivnost koja se okreće prema sebi zbog toga što ne uspijevamo ostvariti visoke kriterije što si ih postavljamo u životu. Depresivni se ljudi osjećaju izranjenima i nemoćnima, krivima i napuštenima. Opterećeni su samosažaljenjem. Zahvaćeni su dubokom tugom. Misle da su ih svi napustili i da ih je i sam Bog zaboravio. No, i kad se čini da smo izgubili prijatelje i najmilije, da su nas ljudi povrijedili i napustili, kad smo zabrinuli i prestrašeni: Bog je tu! „Sve je meni predao Otac moj.”

Bog je Isusa stavio u središte. „Otac je poslao Sina kao Spasitelja svijeta.” I više ili manje strahujemo pred budućnošću, patimo od depresije, sve dok u Isusu, u njegovu Srcu, ne prepoznamo ljubav, koja se ne može dohvatiti tijelom i krvlju, tj. naravnom ljudskom spoznajom, nego je objavljena od Oca Nebeskoga onima koji su otvoreni prihvatiti ju vjerom.

Jubilejska je godina otvorena

Sveti Ivan u današnjem drugom čitanju, očima vjere, prodire u intimni Božji život. I poručuje nam: „Bog Sina svoga jedinorođenoga posla u svijet. Ne da smo mi ljubili Boga, nego je on ljubio nas. Duha nam je svoga dao.” On nije samo Svemogućí, koji vlada svemirom, nego je i Otac koji nas ljubi. Njegova je ljubav potpuno besplatni dar. On nas uvijek prvi ljubi, bez ikakve zasluge s naše strane, ljubavlju koja ne poznaje nikakve računice i koja nam se želi darovati u potpunosti. „Dođite k meni svi vi, izmoreni i opterećeni, i ja ću vas odmoriti. Ja sam krotka i ponizna srca!”

Isus je poseban i neusporediv s bilo kim drugim. Poziva one koji su krotka i ponizna srca da ga nasljeđuju, jer su jedino oni u stanju razumjeti ga. On obećava da će im olakšati teret kojim su opterećeni; oslobodit će ih straha i učvrstiti u potpunom povjerenju u svoju ljubav. „Tko ispovijeda da je Isus Sin Božji, Bog ostaje u njemu i on u Bogu.”

Papa Benedikt XVI. naglašava da je mir duše najveće blago. Taj se mir postiže ne na silu, ne novcem, nego blagošću i poniznošću. Samo s Isusom teret se može nositi s radošću. U slavljenju Isusova Srca tajna je laka tereta i prikladna jarma. Sam je Isus sakrament - vidljivi znak Božje ljubavi. „Slavim te, Oče, Gospodaru neba i zemlje jer si ovo sakrio od mudrih i umnih, a objavio malenima.”

Ljubav se ne shvaća razumijevanjem, ni domišljanjem, nego prihvaćanjem i uzvraćanjem. Tako duhovnost Srca Isusova liječi i obnavlja čovjeka Božjom ljubavlju. Ta je Božja ljubav sućutna. Ona prepoznaje muke i rane i kod onih koji ih skrivaju. Časteći Srce Isusovo, mi ne častimo samo fizički organ koji je kucao u Isusovu tijelu i koje je vojnik probio kopljem dok je visio na križu. Časteći Srce Isusovo mi se usredotočujemo na Isusovu ljubav. Srce, kao središte i simbol ljudskoga bića ujedinjuje u sebi sve ljudske moći i iz njega proizlazi svako ljudsko djelovanje. Tako se u pobožnosti Srcu Isusovu prisjećamo Isusovih osjećaja ljubavi, koji su ga učinili i ranjivim, te njegove privrženosti koju je iskazivao ljudima svojega vremena, kao i nama danas. Dopuštamo da nas njegovo Srce, njegova ljubav i dobrota, danas još snažnije privuku na njegove božanske grudi te da nas zagrije i učini plemenitijima. Izričemo svoje povjerenje u njega koji nas ljubi te postajemo uzvratnim darom njemu. Vraćamo mu se u želji da ga još više ljubimo, da prepoznamo njegovu bol i njegovu ranjenost ljubavlju, koja ima samo jedan cilj: da mi budemo sretni.

Naše današnje slavlje Srca Isusova vapaj je i pjesma: *Srce Božansko Isusa moga, daj da sve više ljubim te ja.*

 s. Meri Gotovac

Pastoralni pohodi župama kao doprinos jubilejskom slavlju

U pripravi za jubilej 150. obljetnice dolaska Milosrdnih sestara sv. Križa u Đakovu bilo je predviđeno više aktivnosti. Jedna od tih povjerenja je jednoj grupi sestara sa zadatkom da organiziraju i osmisle pohode župama na kojima su nekoć djelovale naše sestre. U grupi su bile sljedeće sestre: s. Meri Gotovac, voditeljica, s. Nevenka Kudić, s. M. Petra Toman i s. Krista Mijatović.

U provedbi plana krenule smo tako što smo najprije uputile dopis župnicima dotičnih župa. Dopis je potpisala provincijalna poglavarica s. M. Amalija Kupčerić. Dopis je upućen svim župama na kojima su nekoć djelovale naše sestre. Zamolile smo da nam se dopusti jedne nedjelje tijekom Jubilejske godine posjetiti župu. Želja nam je bila da se tim posjetom župi oživi spomen na sestre koje su djelovale na dotičnim župama i da zajedno s vjernicima molimo kako bi sjeme ljubavi i žrtve, koje su sestre posijale, urodilo novim zvanjima.

Jubilejska je godina otvorena

Od svih župnika, kojima smo uputili dopis, pozvali su nas sljedeći župnici: vlč. Željko Zuanović iz župe Marijanci, župnik iz Brodskoga Varoša, vlč. Davorin Anđić, iz Babine Grede vlč. Ivan Tunić, iz Štitara vlč. Pavo Mađarević, iz Čepina 2 vlč. Helmut Schumacher, iz župe Duboševica vlč. Zoran Vukoja, iz Drenovaca vlč. Željko Šimić, iz župe Dobroga Pastira u Đakovu vlč. Josip Ivešić, te župnik iz župe Stari Jankovci vlč. Mato Špoljar.

Na župama koje smo pohodile imale smo sličan program, uz neke potrebne prilagodbe. Kad smo dogovarale susrete, župnici su izrazili želju da, po mogućnosti, budu uključene sestre koje su nekada u tim mjestima djelovale. U nekim slučajevima moglo se to i ostvariti. Program je otprilike tekao ovako: u svim župama sudjelovale smo s narodom na nedjeljnoj ili svagdanjoj svetoj misi. U molitvi vjernika posebno smo molili za sestre koje su djelovale u toj župi. Poslije pričesti kratko smo predstavile našu Družbe, dolazak sestara u Đakovo, i to što su sve sestre tijekom proteklih 150 godina Hrvatske provincije činile, s posebnim naglaskom na razdoblje nakon Drugoga svjetskog rata, kada su započele svoje djelovanje po župama.

Za svaku je župu, uz fotografiju pojedine sestre, bilo napisano ime sestre, služba i razdoblje djelovanja u dotičnoj župi. Nakon prikaza povijesti naše Provincije, jedna od kandidatice ili mlada sestra posvjedočila je o svojem pozivu. Nakon mise redovito je bio živahan i dirljiv susret s vjernicima.

U svim župama primljene smo radosno, srdačno i toplo. Često smo imale prigodu slušati razna sjećanja na pojedinu sestru, kao i o doživljajima sa sestrama. Mnogi su nas ispitali za pojedine sestre, gdje su i kako su. Župnici su također bili velikodušni i darežljivi.

Na koncu možemo samo zaključiti da su ovi pohodi župama bili plodonosni. Ne samo da smo bile obdarene materijalno, nego smo puno više primile i dale duhovno. Bog zna koliko je toga dobra posijano u srca župljana, ali i u naša srca.

Dao Bog da to sjeme, bačeno u zemlju, donese dobar urod, da se rode nova i dobra duhovna zvanja u tim župama, a to je i bila glavna nakana ovih naših pohoda.

 s. M. Branka Čutura

Regionalni susreti sestara u pripremi proslave Jubileja

Dolazak Milosrdnih sestara sv. Križa iz Švicarske, 9. lipnja 1868. godine, na poziv biskupa J. J. Strossmayera, bilo je tek malo sjeme zasijano na hrvatsko tlo koje, i nakon trostrukoga zlatnog jubileja, i danas raste i donosi rod po svakoj zavjetovanoj sestri. Znajući da je nemoguće svim sestrama prisustvovati na završnoj proslavi u Đakovu, imenovana je grupa sestara za oblikovanje slavlja po zajednicama. Bile su to sestre: s. Iva Davidović, prov. savjetnica, s. Nikolina Nikolić, s. M. Branka Čutura, s. Gabrijela Tea Damjanović i s. Monika Hančić.

Cilj ovakvih susreta bio je prilika ponovnoga jačanja zajedništva, zahvale za sve što su naše sestre u ovom dugom periodu povijesti Provincije učinile na slavu Božju, a ujedno su ovi susreti bili i poticaj za novi pogled u budućnost koju nam Gospodin otvara.

Termini održanih susreta:

Osijek, 2. rujna 2017., zajednice: Osijek, Donji Miholjac, Sl. Brod

Vinkovci, 9. rujna 2017., zajednice: Vinkovci, Vukovar, Županja, Bošnjaci, Privlaka, Otok, Srijemska Mitrovica

Zagreb, Vrhovac, 30. rujna 2017., zajednice: Vrhovac, Rebro, Tajništvo HBK, Krapina, Lipik

Jubilejska je godina otvorena

Priština, Kosovo, 13. siječnja 2018., zajednice: Priština, Đakovica, Stari Bar

Porat, otok Krk, 20. siječnja 2018., zajednice: Sušak, Porat, Veli Lošinj

Vis, 4. travnja 2018., zajednice: Vis, Komiža

Đakovo, Dragotin, Trnava, 1. svibnja 2018., zajednice u Đakovu i Trnavi.

Od početka susreta, od samog okupljanja, pa do pozdravljanja i povratka u svoje zajednice, vladalo je pravo sestrinsko, radosno ozračje koje izvire iz svijesti da svaku sestru Bog ljubi i da je svaku On pozvao.

Bog, izvor svake svetosti i dobra, neumorno je sijao sjeme vjere u srca naša i naših sestara. On je zasijao sjeme zvanja u dubine naših duša. Svakim održanim susretom zahvaljivale smo na tom neizmjernom daru, na izabranju, na svakoj živućoj i pokojnoj sestri, na svakoj zruci sunca njegove ljubavi, na svakoj kapljici milosti i praštanja, na svakom pogledu njegove dobrote i mira, za rast sjemena i klice naših života i redovničkoga posvećenja.

Njegov je naum da iz sjemena raste klica, da uzraste, razvije se, cvijeta i donese rod. A sjeme? Ono umire hraneći zadnjim snagama novonastali život iz svoje dubine. To je bio Njegov put..., put naših pokojnih sestara. U konačnici, to je i naš put.

Susret smo započinjale molitvom Srednjega časa. A u Dragotinu, našem dragomu marijanskomu svetištu, za razliku od ostalih susreta, slijedile smo hodočasnički program koji se nastavio u Trnavi.

Molitveno i sestrinsko druženje bilo je pravo slavlje zajedništva.

U svim smo susretima, nakon objeda, prigodnim programom prikazali povijesni sažetak svake zajednice dotične regije. Istaknuti su najvažniji događaji iz prošlosti. Prisjetile smo se, uz veliko poštovanje, svih sestara, nižući njihova imena, kako pokojnih tako i živih, koje su djelovale ili djeluju u tim zajednicama. Nakon toga bi se razvio spontani razgovor u kojem smo doznali još ponešto, što su pojedine sestre doživjele, i što zahvalno i živo nose u sjećanju cijeli svoj život.

U zajedničkom klanjanju pred Presvetim zahvaljivale smo za svaku dobivenu milost tijekom ovih 150 godina i za mnoga dobra koja su naše sestre učinile. Činilo se kao da ponovno idemo njihovim putovima, slijedimo njihove stope i nastavljamo kročiti putem koji je Gospodin za nas predvidio.

Vrhunac samoga susreta bila je zahvalna svečana sv. misa u kojoj smo obnovile svoje zavjete, molile oprost od Gospodina za sve počinjene grijeha i punim srcem zapjevale *Tebe Boga hvalimo*.

Božja ljubav i naše pokojne sestre poziv su nam da još svesrdnije služimo Gospodinu i tako utiremo putove, životom pišemo povijest, koja će biti na izgradnju novim generacijama koje će nam Gospodin podariti. S povjerenjem u Božju Providnost i u zajedništvu s našim pokojnim sestrama, nastavljamo put posvećenja, kročimo prema budućnosti i vječnom zajedništvu u kraljevstvu nebeskom.

 s. Krista Mijatović

Smotra vjeronaučnoga stvaralaštva „VjeDra“

U dogovoru s provincijalnom poglavaricom, s. M. Amalijom Kupčerić, članice Povjerenstva za organizaciju *Smotre vjeronaučnog stvaralaštva „VjeDra“*, s. Marta Kovačić i s. Krista Mijatović, iznijele su ostalim članovima Povjerenstva prijedlog da jedna od tema *Smotre* 2018. godine bude „Posvećeni život“. Povod tom prijedlogu bio je jubilej Milosrdnih sestara sv. Križa, ali i jubileji nekih drugih redovničkih zajednica prisutnih na prostoru Đakovačko-osječke nadbiskupije. Prijedlog je jednoglasno usvojen, tako da je uz temu koja prati Vjeronaučnu olimpijadu „Ekumenizam: kršćani na putu dijaloga“, druga tema bila: „Opći poziv na svetost: Bogu posvećeni život“.

Usljedilo je pismo provincijalne poglavarice s. M. Amalije Kupčerić upućeno sestrama vjeroučiteljicama, a u kojem je s. M. Amalija usrdno zamolila sestre vjeroučiteljice da sudjeluju u *Smotri*. Poticaj je urodio plodom pa se od 11 vjeroučiteljica, koje predaju vjeronauk u školi, njih 7 prijavilo za sudjelovanje u *Smotri*. Uz Milosrdne sestre sv. Križa, u *Smotri* su sudjelovale i članice drugih redovničkih zajednica: Karmelićanke Božanskoga Srca Isusova, Sestre Naše Gospe, Sestre milosrdnice sv. Vinka Paulskoga, Služavke Kristove i Kćeri milosrđa Trećega samostanskog reda sv. Franje.

Zbog velikog broja prijavljenih, *Smotra* se održavala dva dana, 8. i 9. svibnja 2018. godine, u zgradi Nadbiskupijskoga vikarijata u Osijeku. Prvi dan su nastupale ekipe iz osnovnih, a drugi dan ekipe iz srednjih škola. Milosrdne sestre sv. Križa sudjelovale su u *Smotri* 8. svibnja 2018. godine. Školskim vjeroučiteljicama, Milosrdnim sestrama sv. Križa, pridružila se i s. Ankica Tomas, župna orguljašica i katehistica, koja je uz vlč. Andriju Đakovića, župnika Župe Bezgrješnoga Srca Marijina iz Slavenskoga Broda bila gošća *Smotre* sa Zborom dječaka iz istoimene Župe. Sestra M. Margita Gašparovsky bila je gošća *Smotre* posredstvom svojih dvadesetak likovnih uradaka na temu „Opći poziv na svetost: Bogu posvećeni život“ koji su uz učeničke radove bili izloženi na *Smotri*. Dvije naše kandidatice i jedna postulantica predvodile su molitvu na početku *Smotre* uz pjesmu Dječakoga zbora pod vodstvom s. Ankice Tomas. U ime provincijalne poglavarice, s. M. Amalije Kupčerić, koja je bila spriječena prisustvovati skupu, skup je pozdravila s. Finka Tomas. Sestra Krista Mijatović, u suradnji sa s. M. Imakulatom Konjuh i s. Linditom Spaqi, estetski je uredila dvoranu u kojoj se održavala *Smotra*. Samo za tu prigodu prevezli su veliko raspelo iz dvorane duhovnih vježbi iz đakovačkoga samostana.

U *Smotri* je sudjelovala 21 skupina učenika iz cijele nadbiskupije. Uz razgledavanje likovnih radova, pjesmu, ples, glumu, radio-dramu, znakovni jezik, kazalište sjena i ostale oblike stvaralačkoga izražavanja, oko 400 učenika, zajedno sa svojim mentorima, slavilo je Gospodina.

Na kraju *Smotre*, sudionici su imali susret s nadbiskupom Đakovačko-osječke nadbiskupije, mons. dr. Đurom Hranićem, koji im je uputio riječ ohrabrenja i poticaja da ostanu vjerni Bogu i Crkvi.

Sudionici su dobili priznanje od Katehetskoga ureda i prigodne darove od Milosrdnih sestara svetoga Križa: slikovnicu o blaženoj s. Zdenki Schelingovoj, prospekt o Milosrdnim sestrama sv. Križa i narukvice-krunice koje su izradile osobe s invaliditetom u Terapijskoj radionici sv. Josipa, pod vodstvom s. Rastislave Ralbovsky i s. Marije Klare Klarić. Dio programa popratila je i ekipa iz Osječke televizije.

 s. Marta Kovačić

Učenici sestrama izveli igrokaze

U sklopu obilježavanja Jubileja 150 godina od dolaska Milosrdnih sestara sv. Križa u Đakovo, u utorak, 15. svibnja 2018. godine, učenici iz osnovnih škola iz Osijeka i Privlake izveli su sestrama prigodni program. Nakon uvodnih riječi s. Kriste i molitve, koju su predvodile postulatnice, učenici su izveli svoje igrokaze: prvo su nastupili učenici iz Osijeka s igrokazom „S Bogom i za Boga može se mnogo”, a potom učenici iz Privlake s igrokazom „Život blažene s. Zdenke”.

Nakana ovoga susreta bila je višestruka: da se učenici više upoznaju s redovničkim životom, da upoznaju naše blaženice, da se susretu sa sestrama te da uvježbavanjem i uživljavanjem u pojedine likove dožive nešto od duha života posvećenih osoba.

Sestre su se u velikom broju odazvale te su s posebnom pozornošću i radošću pratile obje izvedbe.

Nakon nastupa učenika, prisutnima se obratila s. M. Amalija Kupčerić, provincijalna poglavarica, zahvalivši na izvrsnim nastupima te na sudjelovanju i prisutnosti.

Usljedi je okrjepa za glumce te razgledavanje likovnih radova s. Margite Gašparovsky na temu „Posvećeni život”. Susret je završio molitvom u samostanskoj crkvi Presvetoga Srca Isusova te druženjem u dvorištu samostana.

 s. Krista Mijatović

Otajstveni život školjaka

Povodom Jubileja Milosrdnih sestara sv. Krža, Osnovna škola „Dobriša Cesarić” u Osijeku ugostila je s. Margitu Gašparovsky.

Na Dan otvorenih vrata škole, u srijedu, 30. svibnja 2018. godine, s. Krista Mijatović, uz stručnu pomoć s. Margite Gašparovsky i Kate Smoljan Ignac, profesorice hrvatskoga jezika, u Osnovnoj školi «Dobriša Cesarić» u Osijeku organizirala je radionicu *Otajstveni život školjki*.

U Školi je 29. svibnja postavljena izložba skulptura od školjki koje je izradila s. Margita. U radionici su učenici imali prigodu doznati kako u školjkama nastaje biser i tu spoznaju primijeniti na vlastiti život. U kreativnom dijelu radionice, učenici su izrađivali školjku bisernicu i košaricu sa cvijećem.

Radionica je završila evaluacijom, simboličnim darovima i druženjem.

 s. M. Helena Šajbl

Nagrada Grada Đakova

Povodom Dana grada Đakova, 8. svibnja 2018. godine, s. M. Amalija Kupčerić, prov. poglavarica, primila je u ime samostana u Đakovu Godišnju skupnu Nagradu grada Đakova „za doprinos u oblasti vjerskoga života grada Đakova”.

Svoju humanost, suosjećanje i pomoć potrebnima sestre su očitovale tijekom 150 godina u ovom gradu, domovini Hrvatskoj pa i izvan njezinih granica. Svečanoj sjednici Gradskoga vijeća u Hrvatskom domu nazočio je veći broj sestara iz samostana, a slavlje Dana Grada svojim su dolaskom uzveličali ugledni gosti: izaslanik predsjednika Hrvatskoga sabora Vlatko Kopačić, izaslanik premijera i osječko-baranjskoga župana, dožupan Petar Lagator, đakovačko-osječki nadbiskup mons. dr. Đuro Hranić i drugi.

Čestitajući Dan Grada, nazočnima se obratio gradonačelnik Đakova, gosp. Marin Mandarić, te je istaknuo: „Ponosni smo na graditeljsku baštinu i znamenitosti našega grada, no naglasio bih ipak ljudsku komponentu jer grad čine njegovi ljudi.” Naveo je kako je prioritet „razvijanje preduvjeta za radna mjesta, koja će ljudima omogućiti dohodak za pristojan život” te da će samo to zaustaviti iseljavanje.

Đakovu je Dan Grada čestitao i đakovačko-osječki nadbiskup, mons. dr. Đuro Hranić, koji je u čestitci poručio kako za jedan grad nisu bitne samo građevine, nego i njegova duhovna baština. Pozvao je Đakovčane da vole svoj grad.

Zaslužnim pojedincima i kolektivima tom su prilikom dodijeljena gradska priznanja: pojedinačna i skupna.

U ime svih nagrađenih prigodnim riječima zahvalila je s. Amalija Kupčerić, čestitajući još jednom svima Dan Grada i njegov 779. rođendan.

 s. M. Margita Gašparovsky

Ogledalo

Svećenik, koji nam je, držao duhovne vježbe, imao je svoj osobiti stil. Njegova razmatranja nisu bili teološki traktati, nego jednostavna tumačenja zadane teme, a iz njegovih riječi prosijavala je otvorenost Duhu Božjemu.

Ono što sam osobito uočila, bila je posebna gesta podizanja hostije kod svete mise. Podigao bi hostiju do visine svojih očiju, držeći sa dva prsta sa svake strane, zagledao se u nju kao u ogledalo. Bila sam u prvoj klupi, pa sam to uočila. Davao je dojam kao da se ogleda u Isusu, živom i prisutnom u hostiji. Što je on ćutio ili molio, to svakako ne znam. Ja sam samo uočila gestu toga zagledavanja u OGLEDALO ŽIVOTA.

Razmišljajući o tom zagledavanju i ogledalu, prva misao koja mi je došla bile su riječi iz šeste postaje klasičnoga Križnog puta: *ogledaj se u to ogledalo često*, misleći na Isusov izmučeni lik s Veronikina rupca. A onda sam se sjetila pisma sv. Klare, koje je pisala sv. Janji Praškoj, preporučujući joj upravo ogledalo ili zrcalo, kako u hrvatskom prijevodu njezina pisma stoji. „Promatraj, velim, početak toga zrcala, to jest siromaštvo onog *položena u jasle i povijena u pelene* (usp. Lk 2, 12). I, na kraju toga zrcala, promatraj neizrecivu ljubav iz koje je htio trpjeti na drvu križa i na njemu umrijeti najsrमतnijom vrstom smrti.” (*Četvrto pismo svetoj Janji Praškoj*).

Što bi trebalo biti naše ogledalo? Ogledalo nas, Milosrdnih sestara sv. Križa? U svakom slučaju Raspeti Isus. Ako nam on to nije, onda ćemo, narcisoidno promatrati svoje lice u vodi, i diviti se svojoj krjeposti, svojemu duhovnomu napretku.

Darovano, uz Jubilej

Raspeti Isus bio je ogledalo života našem ocu Teodoziju koji je bio neumoran apostol i zaštitnik svih siromaha, sebe nije štedio. To je i nama, svojim sestrama, savjetovao: *Prijeđite rukom preko čela i ne ostane li krvava, nije vaša patnja ništa i nemojte se tužiti jer se Spasitelj za nas krvlju znojio.*

Raspeti Isus bio je ogledalo života blaženoj majci Mariji Tereziji. Sjetimo se njezinih križeva kada se, da ostane vjerna Utemeljitelju, morala odijeliti od majke Bernarde, kada se morala odreći svojih snova o radu u školi, kada su, nakon smrti oca Teodozija, svi dugovi pali na teret tek novoosnovanoj Družbi, kad je s bolju morala voditi parnicu protiv neosnovanih potraživanja nećaka oca Teodozija. Što joj je davalo snagu? Pogled na Raspetoga.

Raspeti Isus bio je ogledalo života blaženoj sestri Ulriki, čiji je život bio obilježen križem već od samoga početka (rođena je prije vjenčanja svojih roditelja). Siromaštvo u obitelji, služenje po tuđim kućama. Nedolazak majke na Prve zavjete. Teškoće života i bolest. Upirala je oči na Raspetoga i sve je iz ljubavi prema njemu podnosila.

Raspeti Isus bio je ogledalo života blaženoj sestri Zdenki koja se svojim preteškim trpljenjima u zatvoru doista potpuno suobličila Raspetomu. Dapače, sama je ponudila svoj mladi život kao žrtvu za svećenika.

U tome se ogledalu najbolje vidi do koje mjere treba, po križu, rasti u ljubavi. Ljubav do dara vlastitoga života, svakodnevnim umiranjem sebi, sve do konačne predanosti u ruke Očeve.

Raspeti Isus bio je ogledalo i našim sestrama tijekom svih 150 godina života na ovim prostorima, u ovoj našoj Domovini. Molimo njihov zagovor, napose zagovor naših blaženih sestara, da *idemo stopama milosrdnoga i raspetoga Isusa*, kako nam to preporučuje Vizija 2020.

s. Animira Adanić

Dionica sam Jubileja

*I prođe eto stoljeće i stoljeća pola
i život satkan
od radosti, bola.*

*Dok još sam na putu
povijesti tvoje
dio si svetosti
i krivnje moje.*

*Dok brojim rane
križeva tvojih
tu negdje
i pedeset je mojih.*

s. Deodata Kočonda

Jubilej

*Nakon sto i pedeset godina
Godina zahvalnosti.
Za što?
Za desetke tisuća poziva hrvatskih djevojaka,
za milosnu pratnju,
za svaku molitvu, za svaku radost,
za bol, strah, neizvjesnost i žalost,
za križ, pomoć, utjehu,
za praštanje i pomirbu,
snagu
i blagoslov svaki.*

*Nakon sto i pedeset godina,
Godina praštanja i molitve za oprostjenje
za svaki grijeh, propust, nevjeru,
mlakost, nedosljednost.*

*Nakon sto i pedeset godina
iskorak naprijed
s vjerom, nadom, ljubavlju
spremne.*

s. Jovita Kobaš

Na putu

Milosrdna sestra svetoga Križa,
zagledana u svog Učitelja,
spremna odazvati se svom Gospodinu.

Čas je pohoda došao.
Sestra čuje glas: Slijedi me!
Kud i kamo?

Drvo Križa stoji uspravno.
Uputi se ovamo, zove.
Idem. Puno je preprjeka.
Ništa zato.

Hodeći korak po korak,
nađoh se blizu Križa.
Što sad?

Gledam, slušam kako sat otkucava
vršeći svoj zadatak.
Noć i dan, dan i noć.

Stojim i čekam Gospodina moga.
Skrio se, nema ga.
Kud dalje?
Tražim ga opet.

Najednom začujem glas:
Tu sam, ne boj se, slijedi me.
Ostani tu u čekanju,
ne krijući svoj odabir.

Traži, oslušuj svog Učitelja!
Ovo je tvoj put,
put čekanja, uspinjanja.
Vjerom i nadom - do potpune ljubavi,
Ljubavi Učitelja,
Gospodina!

s. Bernardeta Mihaljević

Veliki Jubilej

Riječi: s. Bernardeta Mihaljević
(Pjevati na melodiju: *Spomeni se koj' stvori sve*)

Pjevajmo danas srcem svim
i Bogu hvalu dajmo mi.
Jubilej velik slavimo
Provincije nam Hrvatske.

Đakovo vrata otvorilo
i prve sestre primilo.
Na rame križ svoj stavile
i Lijepoj Našoj služile.

Volji se Božjoj predale.
Evo me, Bože, zoveš me.
Novi moj dom je Hrvatska.
O Bože, blagoslovi je.

Kroz ljeta, zime kročile
i hrabro glave dizale.
vremena teška prošla su,
i, hvala Bogu, još smo tu.

Želimo vjerne ostati,
stijeg Križa Bogu dizati,
bližnjemu rane liječiti,
Raspetog Krista slijediti.

Pjevajmo, sestre, zavjet svoj,
Neka se krši dol i gor'!
Sestra ću svetog Križa biti
Te Deum - Boga hvaliti.

s. Damira Biškup

150. obljetnica

*Na ovo tlo ste stale
prije 150 godina,
i Domovinom vam postade
Croatia, draga slavonska ravnica.*

*Baš kao Abraham pođoste
daleko u nepoznato,
iz poslušnosti i ljubavi
blagoslovljene ste zato.*

*Đakovo je mjesto malo
gdje se prvo gnijezdo svilo,
pa uskoro na sve strane
lijepo li se proširilo.*

*Kao sestre sv. Križa
naš ste narod prigrlile,
učiteljice, bolničarke
kao majke ste mu bile.*

*Gledajući vas dođoše
i djevojke domaće,
Provincija sva procvala
i lijepo se razgranala.*

*Ubožnice oživjele
jer ste sebe i tu dale,
niste puno govorile
Božju ljubav pronosile.*

*I ratne godine strašne
strpljivo ste podnosile,
uz ranjenike teške
danonoćno vi ste bile.*

*A komunistički režim teški
što je Božje sveto ruši,
ali vjerne vi ostaste
u srcu i u duši.*

*Smetalo je odijelo
što baš čini redovnika,
i tu ste pobijedile.
Sestre, vi ste naša dika!*

*Domovinski rat
rastjerao nas na sve strane,
mržnja, rušilačka snaga
usmjerena na odabrane.*

*S narodom smo podnosile
ove teške dane,
čekajući željenu slobodu
hrvatskome rodu.*

*Sad smo i to dočekali
sretni smo do neba,
ali duhovne obnove
još nam puno treba.*

*Da Kraljevstvo Božje
pohodi nas smjerno,
da ljubimo svakog brata,
a Marija nek' bude Kraljica Hrvata.*

*Sestre, za svaku suzu i sve žrtve
neka dobri Bog vam plati,
a za nas molite snagu,
kako bismo i mi mogle sve dati.*

*Koje u sjeni Križa počivaju
i prezreše svjetski sjaj,
za ovo sve ih nagradi,
na svom srcu mir im daj!*

 s. Finka Tomas

Korak po korak do cilja

Ovaj broj našega Glasila posvećujemo u cijelosti obilježavanju Jubileja Hrvatske provincije, tj. 150. obljetnici dolaska prvih Milosrdnih sestara sv. Križa u Hrvatsku, u Đakovo, gdje je i sjedište Hrvatske provincije od njezinih početaka.

Obilježavanje ove važne obljetnice imalo je za cilj povratak na izvore, pogled u prošlost kako bi se izvornije živjela sadašnjost i budućnost. To je izrazio i moto jubileja: *Otajstvo Križa sjaji se*. Križ, požrtvovnost, odvažnost, hrabrost, hod u nepoznato – sve navedeno trebalo je ponovno zasjati pred našim očima i biti izvor nadahnuća i snage za sadašnje djelovanje u duhu vizije Družbe 2020.

Jubilejsku godinu otvorio je nadbiskup đakovačko-osječki, mons. dr. Đuro Hranić, 7. lipnja 2017. godine svetom misom u samostanskoj crkvi Presvetoga Srca Isusova. Tom prilikom ukazao je na doprinos sestara domaćoj Crkvi, po njihovu odgojnom, karitativnom i pastoralnom djelovanju.

Jubilejsko slavlje ostvarivalo se na dvjema razinama: na razini zajednica i na razini vanjskoga apostolskog djelovanja, kao što je župski pastoral i različiti oblici odgojnoga djelovanja. Sam program obilježavanja slavljia izradio je Tim za pripremu proslave Jubileja, zajedno s provincijalnim vodstvom, koje je oformilo nekoliko radnih skupina i povjerilo im zadatke.

Na razini zajednica poduzeti su jednostavni i konkretni koraci.

U svim zajednicama čitala se *Kronika Provincije* od njezinih početaka, a svakoga sedmog u mjesecu, na dan kada su prve sestre došle u Đakovo, održavalo se cjelodnevno klanjanje u provincijalnoj kući i u većim zajednicama, a u manjim zajednicama prema njihovim mogućnostima. Klanjanje je bilo u znaku zahvalnosti za sve dobro koje su sestre činile u našem narodu, nošene duhom utemeljiteljâ. Također su priređivani i mjesečni poticaji za obnovne kapitule u duhu Jubileja.

Sestre, kojima je povjereno ostvarivanje slavljia u zajednicama, organizirale su posjete zajednicama po regijama. Svaka je zajednica na susretu ukratko predstavila svoju povijest od samoga početka, prisjećajući se sestara koje su u njoj djelovale, navodeći pritom izazove koji pred njom stoje danas. Ovi pohodi zajednicama bili su poput otkrivanja zakopanoga blaga, koje je ponovno zasjalo, koje nas je još više ujedinilo i ohrabrilu, posebice pogled na uvjete u kojima su sestre nekada radile, te zanos i oduševljenje koje ih je nosilo.

Sestre u timu koji je imao zadaću organizirati program na župama, pohodile su veći broj župa, osobito onih u kojima su sestre nekada djelovale. Župne zajednice rado su prihvatile dolazak sestara. Program pohoda pojedinoj župi obuhvaćao je kratko predstavljanje Provincije te osvrst na dotičnu župnu zajednicu u kojoj su sestre na različite načine djelovale, sudjelovanje i doprinos u oblikovanju liturgije te obnavljanje dragih sjećanja. U program su često bile uključene i mlađe sestre i kandidatice. Sve je to na župljane ostavljalo pozitivan dojam. Bio je to način da se ponovno probudi svijest o ljepoti nesebičnog rada i služenja drugima, što je moglo biti poticajno, osobito mladima. A to je i bio jedan od ciljeva Jubileja - doprinos pastoralu zvanja.

U samoj provincijalnoj kući u Đakovu, uz klanjanje svakog sedmoga u mjesecu, koje je bilo otvoreno i za vjernike, organizirana je tromjesečna priprava. Ona je imala za cilj istaknuti doprinos sestara na različitim područjima djelovanja.

Tako je *10. ožujka 2018. godine* upriličena **večer knjige**. Njome se htjela osvijetliti zauzetost i snalažljivost sestara u promicanju pisane riječi, te su predstavljene razne starije i novije publikacije, kao i sve što su sestre u školama, vrtićima i odgojnim zavodima ostvarivale, s namjerom da djeca i mladi postanu prijatelji dobre knji-

O proslavi Jubileja od početka do kraja

ge. Ovo je osobito bilo na srcu utemeljitelju, ocu Teodoziju, kao i biskupu Strossmayeru, koji je sestre pozvao upravo s nakanom da budu *učiteljice njegova naroda*.

Druga večer bila je **večer glazbe**, organizirana 7. travnja 2018. godine, na kojoj smo se prisjetili imenâ brojnih sestara koje su se tijekom 150 godina bavile glazbom te su svojim djelovanjem doprinijele kulturnomu i pastoralno-liturgijskomu životu. Izloženi su i nekadašnji pisani notni materijali, kao i nedavno snimani nosači zvuka s prigodnim pjesmama i Časoslovom naroda Božjega za različite blagdane u liturgijskoj godini. Tom prilikom, uz samostanski zbor, nastupili su i pojedini zborovi koje vode ili animiraju naše sestre.

Treća večer bila je **večer molitve** upriličena 5. svibnja 2018. godine, a oblikovana je kao večer slavlja i zahvale Bogu za sve što je po sestrama Gospodin učinio. Korišteni su raspoloživi molitveni obrasci svih generacija sestara. U molitvi su spomenuta imena provincijalnih poglavarica u kronološkom slijedu, jer su one imale presudnu ulogu u životu Provincije i njezina djelovanja. Nadahnuće večeri bila je *satna molitva*, baština utemeljiteljâ, te još neke molitve koje kao Provincija negujemo u duhu svete baštine. Na kraju smo zahvalile Bogu za sva lijepa, ali i teška vremena u kojima su se zajednice oblikovale i održale u čvrstom pouzdanju prema Bogu.

U bližoj pripravi za središnju proslavu Jubileja, upriličena su još neka događanja po kojima se osvijetlio život i doprinos sestara na ovim prostorima:

- U sklopu Simpozija *Strossmayerovi dani*, koji su se odvijali na temu: *Strossmayer i Milosrdne sestre sv. Križa*, održano je pet predavanja koja su govorila o djelovanju sestara. Dva izlaganja imale su sestre, a tri drugi predavači. Tom je prigodom u Gradskom muzeju pripremljena i otvorena izložba *150 godina zaJedno*, o životu i radu sestara od samih početaka do danas.
- Časopis *Vjesnik Đakovačko-osječke nadbiskupije* bio je u lipnju u cijelosti posvećen sestrama, njihovu radu i zalaganju na planu Nadbiskupije, a tijekom godine pojedine sestre pripremile su prilog za svaki mjesec.
- Napisana je i tiskana Monografija o Provinciji, koja je podijeljena gotovo svim uzvanicima na završnom slavlju.
- Snimljen je također i dokumentarni film o životu Provincije, a Provinciji je darovan od poznate hrvatske filmske tvrtke *Croatia film* iz Zagreba, na čelu s gosp. Željkom Zimom, direktorom tvrtke.
- U Godini jubileja dovršen je prijevod knjige *Nevoljom vremena gonjeni. Marija Terezija Scherer – Teodozije Florentini: Pisma i spisi*. Tisak ove knjige na hrvatskom jeziku nas, kao Provinciju, osobito veseli.
- Napisana je i kratka brošura o životu Provincije i njezinu djelovanju danas, pod naslovom: *S Bogom i za Boga može se mnogo*. Priređena je i tiskana na hrvatskom i njemačkom jeziku.
- U samostanskoj crkvi Presvetoga Srca Isusova, na prozoru koji je na ulaznom dijelu crkve, nasuprot glavnomu oltaru, postavljen je vitraj blažene majke M. Terezije. Tako je, svojom posebnom nazočnošću, majka Marija Terezija učinila naše slavlje radosnijim i plodnijim.
- U vremenu priprave za obilježavanje Jubileja *obnovljena su u crkvi i dva pokrajnja oltara*: Majke Božje i sv. Josipa, u izvornom obliku, te su dodane menze, koje su ranije bile maknute. Obnovu je vodila firma *Stufferler* iz Tirola, koja je nekoliko godina prije obnovila i glavni oltar s križnim putom, a u vrijeme prvoga uređenja crkve, ona ih je izvorno i izradila.

Kao kruna jubilejskoga hoda bilo je završno slavlje 9. lipnja 2018. godine. Toga dana održana je u prostorima *Doma za kulturu* svečana akademija, sa središnjim glazbeno-scenskim prikazom koji su izvele sestre i kandidatice, pod motom: *Otajstvo Križa sjaji se*, za koju je scenarij sastavila s. Marija Stela Filipović. Okosnica je bilo predstavljanje bitnih događaja iz prošlosti Hrvatske provincije, koji su izneseni kronološkim redoslijedom provincijalnih poglavarica i bitnih događaja njihova vremena vođenja Provincije. Cilj akademije bio je ukazati upravo na one događaje kojima je karizma križa zadobila svoj sjaj, te i danas svijetli nadahnjujući mnoge.

O proslavi Jubileja od početka do kraja

Svečanim euharistijskim slavljem, na kojem su sudjelovali uvaženi gosti: biskupi, svećenici, redovnici, redovnice, gosti i uzvanici, Provincija je još jednom zahvalila Bogu za očinsku ljubav kojom je vodio njezinu povijest, a vodi je i danas.

Nakon euharistijskoga slavlja bio je zajednički objed, gdje su se gosti i uzvanici mogli osobno susresti, upoznati i izmijeniti svoje dojmove. Osobito nam je drago što je ovo jubilejsko slavlje svojom prisutnošću uzveličalo cijelo Generalno vodstvo, kao i sestre iz drugih provincija, pa smo se osjećale i doživjele kao velika internacionalna obitelj.

Događaj Jubileja bio je bogato medijski popraćen za vrijeme njegove pripreve, samog odvijanja slavlja, a i poslije, te je ostavio pozitivan odjek na širu javnost, kao svijetla točka ohrabrenja i nade za društvene prilike u kojima živimo.

Program, gotovo u cijelosti, tj. svečana akademija s filmom, izveden je također i u Zagrebu 20. lipnja 2018. godine, u dvorani Sjemeništa na Šalati, Voćarska 106.

Na završetku akademije sestre i kandidatice nazočnu su publiku, oduševljenu programom, iznenadile pjesmom popraćenom tamburaškim orkestrom. Pjesmu su same izvele, kako bi publiku još dublje uvele u bilo slavonske duše i tradicije gdje su se prve sestre udomile. Sama pjesma posvećena je utemeljitelju družbe, o. Teodoziju Florentiniju, a skladana je u Đakovu prigodom obilježavanja 150. obljetnice njegove smrti, 2015. godine.

Program je popratila *Laudato televizija*. Tom je prilikom s. Finka Tomas, asistentica, dala kratki intervju vezan uz Jubilej. Istoga dana, 20. lipnja, u 17 sati, na *Hrvatskom katoličkom radiju* govorila je na temu: *Tko hoće učiniti nešto izvanredno, ne smije misliti da je to nemoguće*, prema izreci oca Teodozija. Također je 17. lipnja na *Slavonskom radiju*, u okviru emisije *Izvor Istine* i rubrike *Teološko uho*, sudjelovala na temu Jubileja, u smislu povezivanja prošlosti sadašnjosti i budućnosti. Na *Prvom programu Hrvatskoga radija*, 25. lipnja, u rubrici *Susret u dijalogu*, govorila je o povijesti Hrvatske provincije, te o karizmi i djelovanju Milosrdnih sestara sv. Križa.

U veljači 2018. godine na *Radio Đakovo* najavljen je Jubilej Milosrdnih sestara svetog Križa pod naslovom: 150 godina u Đakovu. Bilo je više radio i TV emisija u koje su bile uključene i druge sestre.

Radost i ohrabrenje pružili su nam i ovogodišnji događaji prvih i zlatnih zavjeta, te ulazak mladih djevojaka u naš samostan. Naime, u Godini jubileja, 31. lipnja, položila je s. Marija Karla Ivanović Prve zavjete u Đakovu, a 14. srpnja 15 sestara obilježilo je Zlatni jubilej, među kojima je bila i s. Beatrica Krstačić, misionarka u Brazilu. Kod oba slavlja zavjete je primila s. Marija Brizar, vrhovna poglavarica.

Osobitim darom smatramo to što su se na blagdan sv. Klare, 11. kolovoza, tri djevojke pridružile našoj zajednici, a na blagdan sv. Elizabete, u studenom, još tri, što govori da su mladi i danas sposobni u Isusovu križu naći smisao života i inspiraciju za nesebično služenje drugima, slijedeći Njegov primjer.

Želimo da ovaj broj našega *Znaka, Jubilejski Znak*, koji će opširnije donijeti događaje ovdje naznačene, bude ponovni poticaj na zahvalnost Bogu i na molitvu, kako bismo kao Provincija mogli odgovarati na potrebe današnjeg čovjeka i vremena, poput generacija prije nas. Njih se i ovdje sa zahvalnošću i s velikim poštovanjem spominjemo.

 s. M. Estera Radičević

Sto pedeset godina zajedno

Šestoga lipnja 2017. godine mons. dr. Đuro Hranić, nadbiskup đakovačko-osječki, uz asistenciju svećenika, otvorio je Jubilejsku godinu, proslavu 150. obljetnice dolaska Milosrdnih sestara sv. Križa u Đakovo. Tijekom cijele godine, do završnoga slavlja 9. lipnja 2018. godine, redali su se događaji koji su obilježili ove dane. Svaka je od sestara Hrvatske provincije ugradila u pripremu slavlja svoj kamenčić i dala velik doprinos u ovim događanjima. No, uvijek je u životu tako, netko je bio pozvan ili zadužen za neke veće ili kompliciranije stvari. Ništa nije manje vrijedno. Svoja sam zaduženja nastojala ostvariti srcem i dušom, vremenom i darovima koje mi je Gospodin povjerio. Neka sve bude na njegovu slavu! Zbog toga, na molbu Urednice našega Glasila, želim načiniti kraći pregled onih događanja u kojima sam osobno više sudjelovala.

Dokumentarni film

Velik posao, koji mi je bio povjeren, bila je suradnja na snimanju dokumentarnoga filma koji je radila filmska tvrtka *Croatia film* iz Zagreba i gospodin Željko Zima. Od našega prvog susreta 31. siječnja 2017. godine pa do završetka, gosp. Zima dolazio je 23 puta u Đakovo, što sâm, što s ekipom, što s kćerkom Unom koja je također surađivala u snimanju. Između toga trebalo je puno puta, nekada brzo i odmah, pronaći određene fotografije, slike, dokumente i slično. Rezultate našega rada i suradnje vidjeli smo u dokumentarnom filmu koji je, nadam se, svaka od nas sestara pogledala. Pjevači znaju koliko je puta poneka scena ili pjesma snimana, ponavljana. Zbog filma sam s ekipom iz Zagreba putovala u Veli Lošinj, dolazila nekoliko puta u Zagreb, na Vrhovac, u Trnavu itd.

U početku mi je pomagala s. Mirjam Jerković. Ali, kada je ona dobila premještaj, sav posao sam sama odrađivala. Sada sam malo razumjela što znači snimati neki film, razumjela sam zašto se glumci ljute, koliko se vremena, truda, prijeđenih kilometara utroši. (Samo za ilustraciju, pokušajte pomnožiti prijeđene kilometre iz Zagreba do Đakova: 250x2x23!).

Snimatelji, koji su dolazili s gosp. Zimom, prvi put su se susreli „iznutra” s jednom redovničkom zajednicom te su pomalo znatiželjno i sumnjičavo promatrali dijelove našega života i rada. Uspostavili smo dobre odnose te dobru i kvalitetnu suradnju koja je urodila plodom. Vedran, Igor, Goran, Luka i neki drugi suradnici obavili su velik posao, te im osobno i u ime zajednice zahvaljujem. Sve je odrađeno *gratis* i ne može se ni naslutiti koliki je to bio posao!

Gosp. Željko Zima darovao nam je i besplatnu reklamu svojim velikim, *jambo* plakatima i na gradskim osvijetljenim, *cyti light*, mjestima. Na preko pedeset mjesta plakati o našoj obljetnici bili su vidljivi svim ljudima oko i u Đakovu, Osijeku, oko Vinkovaca, Slav. Broda, Vukovara. Svaka je sestra dobila identičnu razglednicu kao uspomenu na slavlje koje je također izradio tim tvrtke *Croatia film*, i koji nam je gosp. Zima osobno donio i darovao!

Monografija

Radeći na filmu, nisam prestajala istraživati i pisati povijest provincije koja je, po prvi put u 150 godina, ukoričena u knjigu pod naslovom „Milosrdne sestre sv. Križa Hrvatske provincije. O 150. obljetnici dolaska u Đakovo (1868.-2018.)”. Ovdje je mjesto na kojem bih željela zahvaliti svim sestrama koje su mi pripremale i utrle put svojim marljivim i vjernim bilježenjem povijesnih događanja, svojim trudom i radom koji nitko nije

Detaljno i sažeto

vidio. Hvala svakoj sestri koja je imala udjela u neposrednom stvaranju ove knjige - s. Finki Tomas, s. Mariji Steli Filipović, s. M. Augustini Dominković i svima ostalima. Zahvaljujem na povjerenju koje mi je ukazano. Ništa, što čovjek radi, nije savršeno pa tako ni ova Monografija. Nadam se da će biti vremena ono što je propušteno popraviti i ono što je kratko opisano proširiti. Naslovnu stranicu načinio je tim tvrtke *Croatia film* iz Zagreba, a stručni pregled dr. Agneza Szabo. Svi navedeni svoj su dio posla odradili *gratis*. Gospodin će im sigurno naplatiti!

U ovom poglavlju može se pročitati prikaz Monografije iz pera stručne recenzentice dr. Agneze Szabo kao i prof. Mirka Ćurića iz Đakova, kojima ovom prilikom zahvaljujem.

Matica hrvatska i Državni arhiv u Slavonskom Brodu organizirali su predstavljanje Monografije koje je održano u prostorima Državnoga arhiva u Slavonskom Brodu 25. rujna 2018. u 19 sati. O knjizi su govorili mr. Ivan Medved, ravnatelj Državnoga arhiva, mr. Ivan Ćurić, generalni vikar Đakovačko-osječke nadbiskupije i autorica.

Članci i predavanja

Između ovih obveza uspjela sam napisati i nekoliko članaka o sestrama te sudjelovati u nekoliko radio emisija. Ovdje ću ih samo kratko registrirati.

Za internetski portal *Bar-info* napisala sam 27. srpnja 2017. godine i poslala slikovne materijala o sestri Arnoldi Harmicar i njezinu radu u bolnici u Starom Baru, osobito o njezinu angažmanu u vrijeme katastrofalnoga potresa 1979. godine. Urednika portala, gosp. Željka Milovića, susrela sam u Starom Baru kada je bila proslava 70. godišnjice dolaska sestara u Bar i 10. godišnjica rada Dječjeg vrtića „Teo”, koji vode naše sestre. Bio je veoma sretan da je mogao obnoviti neke uspomene na sestre.

Za susret profesorâ povijesti u osnovnim i srednjim školama, iz četiriju slavonskih županija, 31. kolovoza 2017. godine, održala sam predavanje o dolasku, životu i radu naše zajednice. Skup je bio održan u Dvorani *Florentini* u Đakovu, a bilo je prisutno oko 120 profesora.

Za *Maticu*, mjesečnu reviju Hrvatske matice iseljenika, u broju 10/2017., poslala sam tekst koji je fra Jozo Župić objavio u navedenom broju pod naslovom „Milosrdne sestre sv. Križa”, o životu i radu sestara u filijalama u Njemačkoj.

U *Vjesniku Đakovačko-osječke nadbiskupije* napisala sam članak (koji je uredila s. Krista Mijatović) „Doprinos sestara u apostolatu duhovnih vježbi”. Članak je objavljen u broju 6/2018.

U svakom broju časopisa *Kvarnerski vez*, Lista za vjerski, kulturni i društveni život u Krku, za godinu 2018. objavljen je po jedan ili više članka o našoj zajednici. Osim s. M. Estere, članke su napisale s. Valerija Široki, s. Deodata Kočonda, s. Finka Tomas, s. Rastislava Ralbovskx, s. M. Karmela Dominković, s. Gabrijela Tea Damjanović. Brigu za pripremu i objavu članaka vodila je s. M. Estera. Ovom prilikom zahvaljujem glavom uredniku vlč. Zvonimiru Badurini Dudiću za ustupljeni prostor i ljubav koju je uložio u ove članke.

Na spomendan bl. Alojzija kard. Stepinca, a povodom Dana posvećenoga života, održala sam predavanje za veći broj redovnika i redovnica krčke biskupije: „Kard. Alojzije Stepinac i majka Amadeja Pavlović”. Predavanje je održano u Krku 10. veljače 2018. godine.

Strossmayerovi dani

Kako se približavalo proljeće i održavanje Strossmayerovih dana, provincijalna me uprava predložila za člana Povjerenstva Strossmayerovih dana, koje imenuje Gradsko poglavarstvo, te sam sudjelovala na sjednicama za pripremu. Ovogodišnji Strossmayerovi dani bili su posvećeni našem Jubileju, pod temom: „Biskup Josip Juraj Strossmayer i zajednica Milosrdnih sestara sv. Križa!” Održani su u subotu 26. svibnja 2018. u svečanoj

Detaljno i sažeto

Dvorani biskupa Antuna Mandića na KBF-u u Đakovu. Predavanja su održali: s. M. Estera Radičević: „Milosrdne sestre sv. Križa u Đakovu od 1868. do 1940. godine”; s. Krista Mijatović: „Vi ste apostoli za moj narod”, ‘Poslanje Milosrdnih sestara sv. Križa u Đakovu od 1990. godine do danas’; mr. sc. Luka Marijanović: „Svećenici u službi samostana Milosrdnih sestara sv. Križa u Đakovu od 1868. do 2018.”; Ana Ćurić: „Arhitekt Viktor Axman i Samostan sestara sv. Križa u Đakovu”; mr. sc. Ivan Armanda: „Priateljska suradnja nadbiskupa A. Stepinca i s. Amadeje Pavlović”. Istoga dana u 17 sati u Centru za kulturu bila je svečana projekcija dokumentarnog filma „Milosrdne sestre sv. Križa u Đakovu 1868.-2018.” u produkciji *Croatia filma* iz Zagreba. Dvorana za projekciju bila je ustupljena besplatno. Na cijelom programu, u ime Gradskoga poglavarstva, sudjelovao je gosp. Robert Francem, dogradonačelnik.

Izložba „150 godina zaJedno”

Na dan kada je majka Marija Terezija Scherer prvi put kročila na đakovačko tlo u posjet sestrama, nakon smrti s. Maksimilijne Schellheimer, 5. lipnja, u Muzeju Đakovštine s. M. Amalija Kupčerić, provincijalna poglavarica, otvorila je izložbu pod naslovom „150 godina zaJedno!” Na otvorenju je govorio gosp. Borislav Bijelić, ravnatelj Muzeja, i s. M. Estera. Izložbu je priredila s. M. Estera uz suradnju Marije Gačić, kustosice Muzeja Đakovštine, i uz pomoć tadašnje sestre novakinje Barbare s. Teodozije Marinović. Osvrt i prikaz izložbe može se pročitati u ovom broju Glasila iz pera Marije Gačić, a oni koji su izložbu posjetili mogu svjedočiti o njezinu uspjehu. Izložba je, uz druge eksponate, obuhvatila i sva imena sestara od početka do danas, kao i imena novakinja i kandidatice. Pločice s imenima na svakom zidu izložbene dvorane bile su svima vrlo zanimljive i nije bilo lako među dvije tisuće imena pronaći ono koje se željelo. Ali upornost se isplatila! Izložba je bila otvorena sve do 28. kolovoza 2018. godine.

Izložba je također bila uvrštena i u Program 52. đakovačkih vezova te je u tom kontekstu 28. lipnja u 19 sati bila predstavljena. Izložbu su predstavili gosp. Borislav Bijelić, ravnatelj Muzeja Đakovštine, gosp. Robert Francem, dogradonačelnik i s. M. Estera, autorica. Nakon programa predstavljanja, posjetitelji su se zadržali u nevezanom razgovoru uz mnogo pitanja o dolasku, životu i radu sestara, a iznijeli su također i svoje doživljaje iz susreta s pojedinim sestrama.

Od početka do kraja listopada 2018. godine, u nešto izmijenjenom obliku, izložba je bila postavljena u Županji, a u studenom u Muzeju brodskega Posavlja u Slavanskom Brodu.

Uz ovu izložbu pripremljen je Katalog koji ostaje kao spomen i svjedočanstvo ne samo ove izložbe, nego i uložena truda u njezino postavljanje. Autorica Kataloga također je s. M. Estera.

Ovdje je važno napomenuti da je financijski izložbu potpomoglo Gradsko poglavarstvo, kao i Muzej Đakovštine. Bez te potpore ne bi bilo moguće ostvariti ovaj projekt.

Radio emisije

Osim ovih navedenih događanja, sudjelovala sam u nekim radio emisijama. 12. travnja 2018. u jednosatnoj emisiji na Novom radiju u Đakovu, gdje je bilo govora o povijesti Hrvatske provincije te o pripremama za proslavu

U emisiji na Radio Mariji, 14. lipnja, gdje je u razgovoru s glavnim urednikom o. Stjepanom Fridlom, SJ, također bilo govora o našoj zajednici, dijelom o povijesti, više o proslavi te na kraju o osobnom pozivu u redovnički život.

Na Hrvatskom katoličkom radiju snimljena je jednosatna emisija o suradnji bl. kard. A. Stepinca i majke Amadeje Pavlović. Emisija je bila naknadno emitirana.

Detaljno i sažeto

Zaključak

Prikaz sudjelovanja u pripremama i ostvarivanju programa uz Jubilej pripremljen je na molbu urednice glasila „U znaku Križa” s. M. Jacinte Mandura. Željela bih da bude primljen kako je i napisan: u duhu zahvalnosti svima koji su mi na bilo koji način pomogli. Ništa nisam mogla učiniti sama. Zato i naslov izložbe „150 godina zaJedno”. Oni, koji su u pozadini, nevidljivi ljudskom oku, ali poznati Božjemu Srcu, marljivo radili, zaslužniji su od mnogih, pa i od mene same, koji su silom prilika ili poslova, morali biti vidljivi. Zato bih ovom prilikom željela zahvaliti takvim „nevidljivim” sestrama i drugim osobama za požrtvovnost i rad.

Hvala svima!

Đakovo, 20. rujna 2018.

 Agneza Szabo, dr. sc. i dr. h. c., Zagreb

Vrijedna Monografija o 150. obljetnici dolaska Milosrdnih sestara sv. Križa u Đakovo

Kao što su svjedočili naši mediji, osobito katolički, tijekom kalendarske godine 2018. svi smo rado slušali i radovali se svetoj 150. obljetnici dolaska Milosrdnih sestara sv. Križa u Đakovo, a potom i diljem Hrvatske, ili i diljem susjednih nam zemalja, među kojima je u središtu i svima nam draga i napaćena Bosna i Hercegovina. S njom, i s drugim susjednim zemljama, živjeli smo nekoć zajedno u Austro-Ugarskoj Monarhiji, a nakon 1918. i nametnutoj nam bivšoj jugo-državi, potom i drugoj, nakon 1945. godine. Sestre su nastavile svoje služenje i u slobodnoj Hrvatskoj, nakon 1990., zahvaljujući ponajprije Gospodinu, molitvama mnogih, ali i Domovinskomu ratu i našim braniteljima.

O svemu tome, odnosno o uzornom i samoprijegornom radu Milosrdnih sestara u gradovima, ali i manjim mjestima, kao i župama, jučer kao i danas, pomno svjedoči i vrlo dobro uređena Monografija, koja je pred nama i koju je napisala sestra M. Estera Radičević, upravo u čast spomenute obljetnice. Knjiga je urešena i prigodnom riječi mons. dr. Đure Hranića, nadbiskupa i metropolita đakovačko-osječkoga, koji se s vrlo pohvalnim, ali i zahvalnim riječima osvrnuo na sadržaj knjige i požrtvovni rad – služenje sestara.

Predgovor knjizi napisala je tadašnja provincijalna poglavarica s. Marija Amalija Kupčerić, koja s pravom ističe, kako su: „Čudesna djela Božja koja je učinio tijekom stoljeća i pol života i rada Hrvatske provincije, i u životima sestara, i u životima svih onih kojima su služile.”

Uvodno slovo napisala je i autorica knjige, s. M. Estera, ističući pri tome i dobro poznato načelo o. Teodozija, osnivača Družbe Milosrdnih sestara sv. Križa, koje glasi: „Potreba vremena volja je Božja”, a o ovoj devizi piše i časna majka Amalija u svojem predgovoru ovoj knjizi.

Iz ovdje navedenih i vrlo sažetih riječi oca nadbiskupa, mons. dr. Hranića, i časne majke Amalije, možemo naslutiti da je riječ o knjizi koja na temelju izvorne povijesne građe i stručne literature, svjedoči o životu i radu, jednom riječi – o neumornom služenju brojnih časnih sestara sv. Križa, ali i o svetom umiranju, i za dom i za rod svoj. I to, za svakoga čovjeka, bez razlike vjere i nacije, kojega su sestre susretale na svojem životnom putu. Znamo da su sestre neumorno, i uzorno služile i u zemljama koje nisu katoličke, primjerice na Kosovu, u Ma-

kedoniji, u Srbiji, Crnoj Gori, osobito nakon teških progona 1945. godine. Ali i u drugim europskim zemljama, te u misijama. O dometima služenja sestara tijekom prošlih 150 godina svaki se čitatelj može vrlo brzo uvjeriti na temelju pomno izrađenih i znalački sistematiziranih dviju preglednih tablica, koje su i izvorno znanstvena, ali i pregledna dopuna sadržaja knjige. Riječ je o tablicama pod naslovom: „Mjesta i godine djelovanja Milosrdnih sestara sv. Križa u Hrvatskoj od 1868. do 2017. godine” (str. 163.-170.), i tablici pod naslovom: „Tablica djelovanja Milosrdnih sestara sv. Križa u drugim državama od 1868. do 2017. godine.” Ustvari, ove su tablice izvrsna sinteza cjelokupnoga sadržaja knjige, u kojoj su pregledno sistematizirane sve bitne značajke života i rada sestara u svim gradovima i mjestima u kojima su služile, kao i bitnosti njihova služenja (medicinske sestre, učiteljice i drugo).

Dopustite mi spomenuti i nekoliko drugih odabranih vrijednosti ove knjige, iz pera s. M. Estere. Uz spomenute tablice, cijela je knjiga satkana iz pomno uređenih i dobro odabranih šest poglavlja s nizom potpoglavlja u kojima se zrcali uzorni i predani rad sestara u bolnicama, a u jednoj od njih dvorile su sve do smrti i mladoga Ivana Merza, danas blaženoga. Zatim u lječilištima i sanatorijima, gradskim i drugim bolnicama, te sirotištima, i školama - pučkim i srednjim, i učiteljskim, u domovima za osobe treće dobi, i drugim sličnim ustanovama. A nakon teških progona, koji su uslijedili godine 1945., kada im je zabranjen rad u bolnicama, sestre nastavljaju bolničko služenje u Srbiji, Makedoniji i na Kosovu, a u Hrvatskoj sestre neumorno služe na brojnim župama. Ovdje se sestre, nakon brzih stručnih prekvalifikacija, uzorno i neumorno posvećuju ne samo katehizaciji, i svekolikom odgoju djece, već i njihovim obiteljima.

U žarištu ove knjige ističemo i osobito poglavlje koje ima naslov: „Naše sestre u vrijeme Domovinskoga rata u Vukovaru” (str.85.-94.), koje svjedoči kako su sestre znale ustrajno dijeliti sudbinu i križni put Vukovara i svih stradalnika Domovinskoga rata, također i izvan Vukovara, koje im je naš Gospodin stavio na put. Osim svjedočanstava, koja se ovdje dokumentiraju, njih je i mnogo više, kao i uvijek, nije ih moguće sve zabilježiti u jednoj knjizi. Svakomu čitatelju osobito preporučujem za čitanje upravo ovo poglavlje.

Sadržaj knjige iz pera s. M. Estere pomno svjedoči i o služenju Milosrdnih sestara sv. Križa i u drugim, nama susjednim zemljama, u Bugarskoj i Rumunjskoj, u njihovim bolnicama, ili pak u sjemeništu, i to prije godine 1945., te i u Sloveniji, u njihovim bolnicama, domovima, ali također i u stručnim školama do 1945. god., a poslije te godine, slično kao i kod nas u Hrvatskoj, na katoličkim župama.

Knjiga svjedoči da su hrvatske Milosrdne sestre sv. Križa djelovale u misijama, primjerice na tlu Indije i u Brazilu, o čemu pomno svjedoče i priloženi likovni prilozi, posljednji iz 1983. godine.

Ističem da je cijela knjiga urešena dragocjenim i brojnim likovnim prilozima, osoba, gradova i mjesta, škola, crkava, i bolnica, itd. Svi oni izvrsno nadopunjuju sadržaj knjige. I njih valja čitati, ali i gledati i promatrati.

Kao svaka stručno uređena monografija, i ova knjiga ima sažetke na stranim jezicima: hrvatskom, talijanskom, njemačkom i engleskom jeziku, te dragocjena kazala imena i mjesta. Ističem i Popis arhivske građe, te stručne literature, iz koje saznajemo da se ova knjiga temelji na već ranije objavljenoj i brojnoj stručnoj literaturi iz pera s. M. Estere, koju je ona objavila u posljednjih desetak i više godina. Svojim stručnim radom s. M. Estera pripremala je i izgradila i ovu izvrsnu jubilejsku knjigu.

I, na kraju, čestitke i zahvalnost Milosrdnim sestrama sv. Križa na njihovu 150-godišnjem primjernom životu i radu, kao i služenju. Čestitke i zahvalnost i autorici, s. M. Esteri, kao i svima koji su na bilo koji način radili na ovoj lijepoj knjizi. Stoga svima želimo korisno čitanje ove vrijedne jubilejske knjige, na njihovu osobnu, ali i našu zajedničku izgradnju i na našim putovima služenja.

 Mirko Ćurić

Križ je njihova snaga

Uvod

U gradu se nema puno toga vidjeti... (Radičević, 2018;11), zapisala je sestra Eugenija Welz 1857. godine, nakon posjeta Đakovu i biskupu Strossmayeru, jedanaest godina uoči dolaska Milosrdnih sestara svetoga Križa u Đakovo. Ovaj dragocjen detalj iz knjige sestre M. Estere Radičević *MILOSRDNE SESTRE SVETOGA KRIŽA – HRVATSKA PROVINCIJA, o 150. obljetnici dolaska u Đakovu (1868.-2018.)*, o prvom kontaktu sestara i Đakova, odnosno sestara i biskupa Strossmayera, koji je najzaslužniji za njihov dolazak u naš grad i Hrvatsku, tek je mala ilustracija onoga iznimnog i važnog utjecaja na život našega grada, Hrvatske, ali i svih zemalja u kojima su djelovale ili još djeluju Milosrdne sestre svetoga Križa.

Nekoliko godina prije sestre Eugenije, kroničar svečanosti ustoličenja Josipa Jurja Strossmayera za đakovačkoga i srijemskoga biskupa, u Katoličkom listu bilježi sličan opis Đakova: „Đakovo mjestance prilično – život i duh seoski. Varoškog neima ništa, osim nekoliko varoških haljinah, šteta što nije biskupska stolica u Osijeku, da se ukrasi ovo glavno mjesto Slavonije. A i položaj je Đakova već taki, da se nije nadati da će šta znamenito dotjerati. Neima tergovine, neima nade ičemu boljemu...”

Danas se za Đakovo takvo što ne može napisati, jer ga katedrala i druge znamenitosti, a jedan od ponosa grada kompleks je samostana Milosrdnih sestara svetoga Križa s lijepom crkvom, samostan koji se lijepo vidi na zadnjoj stranici Monografije, snimljen iz ptičje (nebeske) perspektive. Više od broja zgrada, njihovih funkcija i njihove opremljenosti, vrijedan je duhovni utjecaj ove zajednice, tih oko „dvije tisuće sestara koje su prošle kroz Hrvatsku provinciju u ovom stoljetnom hodu i svaka je na svoj način ugradila dio sebe i svoj život, svoje talente i sposobnosti u njezin rast...” (Radičević, 2018; 9).

O važnom i pozitivnom duhovnom utjecaju može posvjedočiti i pisac ovih redova, budući da sam šest godina bio ministrantom u samostanskoj crkvi, a osam godina sam pohađao nastavu vjeronauka, u dograđenom aneksu iza crkve Svih svetih, u kojoj su poduku vršile isključivo časne sestre (o tome sam napisao i priču *Život u deminutivu*). Svega se toga sjećam, kao i brojni naraštaji Đakovčana i Đakovčanki, s puno topline i zahvalnosti. Doista su „naše sestre”, kako u Đakovu volimo kazati, jedan od važnih simbola Đakova i zapravo je nemoguće i zamisliti kakva bi praznina nastala u našim životima da nije bilo iznimnoga i pozitivnoga djelovanja Milosrdnih sestara svetoga Križa. O tome zorno svjedoči ova vrijedna knjiga *MILOSRDNE SESTRE SVETOGA KRIŽA – HRVATSKA PROVINCIJA, o 150. obljetnici dolaska u Đakovu (1868.-2018.)*, plod rada sestre M. Estere Radičević, i njenih suradnica i suradnika.

Sedam sadržajnih poglavlja i jedno uvodno

Radeći na monografiji o slikarici Vjeri Biller (rođenoj 7. prosinca 1903. godine), rođenoj Đakovčanki židovskoga podrijetla, koja je kao jedina naša slikarica izlagala u slavnoj berlinskoj galeriji *Der Sturm*, mnogo toga je bilo obavijeno maglom i vrlo se malo tragova našlo, sve dok nisam doznao kako je godinama prezime njene majka Malvine - Kuger - bilo pisano s jednim slovom viška – Kugler – tako da je to dovelo u zabludu brojne istraživače. Nakon što smo doznali stvarno prezime, Željko Lekšić pronašao je njezino ime među učenicama drugog razreda četverogodišnje ženske pučke škole u samostanu Milosrdnih sestara svetoga Križa u Đakovu. Naime, uz vlastite konfesionalne škole, židovska su djeca išla i u katoličke škole (trivijalke, glavne škole, niže realke, privatne škole, trgovačke itd.), a roditelji Vjere Biller odabrali su, vjerojatno zbog kvalitete nastave i primjerenih uvjeta, katoličku školu koja je djelovala pri samostanu Milosrdnih sestara svetoga Križa u Đakovu.

Detaljno i sažeto

Zahvaljujući sestri M. Esteri Radičević, dobili smo preslike školskih izvješća *Djevojačkih učionah u Samostanu milosrdnica Svetoga Križa* za četiri školske godine (od 1888./89. do 1891./92.) u kojima je vidljivo da je Malvina Kuger prva četiri razreda osnovne škole prolazila „s odlikom”, a očuvan je i *Imenik (razrednica) učenica drugog razreda za školsku godinu 1889./90.*, u kojem stoji, pod rednim brojem 25., da je Malvina Kuger „izrael. vjere, rođena u Đakovu 22. srpnja 1881.”, da joj je otac Leopold, trgovac i da žive u Gospodskoj ulici k. br. 53 u Đakovu. Nastava je u školi izvođena samo na hrvatskom jeziku, a Malvina je iz većine predmeta vrlo uspješna ili odlična učenica. Zanimljivo je da joj je učiteljica u školi bila časna sestra Gabrijela Tišov, rođena sestra velikoga hrvatskog slikara Ivana Tišova.

Ova pričica, koja na prvi mah nema veze sa sestrama i s knjigom koju prikazujem, želi pokazati kako je djelatnost Milosrdnih sestara svetoga Križa u Đakovu bila „dubinska” i u pozitivnom smislu zahvaćala cjelokupni život Biskupije, ali i cijele Hrvatske, i da se njihov utjecaj pronalazi na neočekivanim mjestima: u biografiji slikarice koja je izlagala u Budimpešti, Beču, Beogradu i na koncu tragično skončala život u holokaustu.

Prikazati iznimnu važnost Milosrdnih sestara svetoga Križa te obuhvatiti najvažnije segmente njihova djelovanja, bio je težak i odgovaran zadatak s kojim se suočila za to najpozvanija osoba sestra M. Estera Radičević, koja se godinama, nizom tekstova i izložaba, pripremala za ovaj veliki pothvat i koja ima pregršt materijala koji nije objavljen u ovoj knjizi i koji čeka neku novu prigodu da bude priređen i tiskan, što ona i sama najavljuje u uvodniku, ocjenjujući knjigu „sažetkom” u kojem nije bilo mjesta za sve što je urađeno u 150 godina. Na 274 stranice, koncizno i stručno, s puno podataka, tablica i slikovnih materijala, autorica je pokušala (ali i uspjela) dati valjan pregled „povijesti Hrvatske provincije Milosrdnih sestara svetoga Križa”, zamišljen kao „uvod u opsežniju knjigu koja bi trebala slijediti ovu”. Ovu autoričinu rečenicu ne treba shvatiti kao opravdavanje što nije mogla uvrstiti baš sve što je učinjeno u 150 godina, već kao temelj i polaznu točku za nova istraživanja, kao putokaz istraživačima gdje se sve nalazi vrijedna građa i što bi se moglo istraživanjem doznati.

Knjiga je podijeljena na sedam poglavlja, odnosno osam, jer bi se uvodni tekstovi mogli okarakterizirati kao posebno, „nulto” poglavlje.

U tom uvodnom poglavlju nalaze se uvodne riječi đakovačkoga nadbiskupa mons. dr. Đure Hranića, provincijalne poglavarice sestre M. Amalije Kupčerić, same autorice, te tekstovi: *Josip Juraj Strossmayer, utemeljitelj Hrvatske provincije Milosrdnih sestara Svetoga Križa u Đakovu, Kratka povijest Milosrdnih sestara Svetoga Križa, Utemeljitelj Družbe Milosrdnih sestara Svetoga Križa o. Teodozije Florentini, Majka Marija Terezija Scherer, Dolazak Milosrdnih sestara Svetoga Križa u Đakovo.*

Iz đakovačke vizure posebno je zanimljiv tekst o odnosu biskupa Strossmayera i sestara, jer bez ovoga velikana one ne bi došle u Đakovu, već bi otputovale u Sjevernu Ameriku. On je prepoznao potencijal ove sestarske družbe, njihove ideale koji su bili sukladni njegovima; da se narodu pomaže i materijalno, i brigom za njegovo zdravlje, ili skrbi u starosti, ali ipak prvenstveno - prosvjetom. O toj djelatnosti svjedoči i sedam poglavlja u knjizi: *Odgojno-prosvjetni rad, Ubožnice-domovi staraca- domovi za umirovljenike, Rad sestara u zdravstvenim i socijalnim ustanovama, Pastoralno djelovanje Milosrdnih sestara svetoga Križa, Djelatnosti sestara u vlastitim kućama, Djelovanje Milosrdnih sestara svetoga Križa u susjednim zemljama, Uvijek slijediti Krista.*

Vjerujem da autorica nije slučajno odabrala podijeliti knjigu baš na sedam poglavlja, budući da je riječ o broju sa snažnom kršćanskom simbolikom i dubokim porukama, a upravo su kršćanske vrline i darovi Duha Svetoga ono što krase djelovanje Milosrdnih sestara svetoga Križa, i što se ne smije nikada zaboraviti kada se o njima piše ili govori, jer bi to bilo ograničavanje njihova rada na svjetovnu dimenziju, kao da su „samo” učiteljice ili medicinske sestre, a ne uz to i časne sestre! One nisu udruga građana ili građanki ili institucija koja se bavi prosvjetnim, medicinskim ili drugim radom, na „sekularan” način: one to rade „slijedeći Krista” i prvenstveno su časne sestre koje u imenu i u djelovanju nose križ: „Za Milosrdnu sestru svetoga Križa on ima posebno značenje, ne samo zato što ga nosi na prsima, nego i zato što je križem obilježena od prvog do posljednjeg časa svojega života. *Križ je njezin uzor, njezina utjeha, njezina snaga*, kako je zabilježio Utemeljitelj u prvim Konstitucijama...” (Radičević, 2018; 233).

Detaljno i sažeto

To je glavno ishodište njihova djelovanja i jedno od mogućih objašnjenja kako su za 150 godina uspjele napraviti toliko čudesno mnogo, kako su izdržale strašne kušnje svjetskih ratova, Domovinskoga rata, ali i onih 45 godina socijalizma u bivšoj Jugoslaviji, kada je njihovo djelovanje ograničavano, zatirano, umanjivano, osporavano, kada im je oduzimana imovina, pravo na djelovanje, kada su bile proganjane kao Onaj čiji križ nose.

One su sestre, Milosrdne sestre svetoga Križa, a pod tim znakom nemoguće je doživjeti poraz.

20. rujna 2018.

 Marija Gačić

Osvrt na izložbu „150 godina zaJedno“ s. M. Estere Radičević

Milosrdnim sestrama sv. Križa vjerojatno je poznato da je 5. lipnja 1869. godine u Đakovo stigla tadašnja vrhovna poglavarica, a danas mnogim ljudima poznata kao suutemeljiteljica Družbe i blaženica, majka Marija Terezija Scherer. Ova informacija, dakako, nije poznata široj javnosti, ali zato je ta ista javnost 150 godina poslije imala priliku doznati brojne detalje o djelovanju Milosrdnih sestara sv. Križa. Upravo 5. lipnja 2018. godine otvorena je izložba „150 godina zaJedno“. Izložba je bila postavljena u Muzeju Đakovštine u Đakovu te je bila jedna od točaka bogate jubilejske proslave. Obilježiti jubilej ovakvom izložbom uistinu potvrđuje važnost same proslave, ali i dokazuje kapacitete i otvorenost Družbe za djelovanje i komunikaciju na različitim razinama.

Autorica izložbe, s. M. Estera Radičević, vješto je ispreplela povijesne činjenice vezane uz nastanak Hrvatske provincije s različitim djelatnostima kojima su se sestre tijekom ovih 150 godina bavile. Nakon fotografija utemeljitelja i biskupa Strossmayera te istaknutih imena prvih sestara, izložbena priča počinje procesom formacije. To je posjetitelju značilo poseban uvid u stupnjeve duhovnoga života koje redovnica mora izgraditi prije nego što počne djelovati. A upravo se izložba nastavlja djelovanjem: od službenih djelatnosti kojima su se sestre bavile i bave se još uvijek, do onih manje službenih i javnosti manje poznatih. Izložba je tako posjetiteljima dopustila rijedak pogled iza „samostanskih zidina“, simboličnim prikazom prostorija te izloženih svakodnevnih predmeta koje su sestre koristile nekada ili koriste i danas u svojem samostanskom životu: od pribora i alata koje sestre koriste u svakodnevnom radu, preko zabavnih igara i različitih kreativnih aktivnosti, do osobnih predmeta koje je, primjerice, sadržavao jedan tipičan ormarić u sobi uzorne Milosrdne sestre sv. Križa.

Izložba nas tako vodi od općenite priče o ideji, potrebi i nastanku Hrvatske provincije do pojedinačnoga doprinosa svake osobe koja se ugradila u riječi utemeljitelja: „Trebam sestre koje razumiju Križ.“ Posjetitelji su mogli uistinu promisliti činjenicu kolektivnoga doprinosa društvu, gradu Đakovu i brojnim drugim mjestima u kojima su sestre radile, ali kroz prizmu pojedinačnih života, priča, osobnosti. Moglo se to osjetiti kroz izložene molitvenike iz kojih su virile svete sličice, rukom pisane molitvice, uspomene... O tome glasno i jasno svjedoče brojna priznanja koja su sestre primile za rad u teškim uvjetima i teškim vremenima. Tu su i različita umjetnička djela koja su sestre stvarale te na taj način izražavale svoja unutarinja stanja i potrebe. Konačno, o tome da se iza istih redovničkih habita nalaze različite žene, svaka sa svojom pričom, svojom osobnošću, svojim imenom, posvijestilo nam je gotovo 2000 pločica s imenima svih sestara iz Hrvatske provincije: preminulih i onih koje i danas žive i rade, pa i onih koje su dulje ili kraće vrijeme bile članice Provincije, a zbog raznih razloga otišle drugim putem. Upravo je simbolički potencijal tih pločica, te njihova prostorna umještenost, posjetitelja privodio konačnoj misli: iako različite, svaka od njih tu je bila i još uvijek jest *zaJedno*.

Autorica je, dakle, na najbolji mogući način iskoristila prostor Muzeja Đakovštine te uz savjet kustosice Marije Gačić i muzeologinje Barbare Marinović uspješno predstavila 150 godina prošlosti i sadašnjosti Hrvatske provincije Milosrdnih sestara sv. Križa. Uz to, izložba je popraćena i kvalitetnim katalogom koji ostaje budućim generacijama kao trag i dokument ove velike proslave.

10. rujna 2018.

 s. Marija Stela Filipović

Uz Akademiju „Otajstvo Križa sjaji se“

Jesenji dani, dani ubiranja plodova, bili su dani za ubiranje i prebiranje plodova i uspomena vezanih uz proslavu Jubileja 150 godina Hrvatske provincije Milosrdnih sestara sv. Križa.

U pripremi proslave bili smo zabrinuti kako će to sve biti. Planirajući, razgovarajući, vježbajući, radeći – sve to čineći, iznad svega nosila nas je vjera da sve to što pripremamo, već je u Duhu Svetom složeno. Naš je zadatak bio osluškvati, otvarati se i primati, bez smetnji, njegove poruke i poticaje.

Kada je tekst za glazbeno-scenski prikaz bio sastavljen, trebalo je prenijeti, oživjeti te riječi, tada još mrtva slova, na pozornici. O važnosti prenošenja misli od srca do srca sveti je Augustin genijalno napisao: *Zaista, u izgradnji našega srca ima neki slijed. Ako mislim što ću reći, već je riječ u mom srcu. Ali ako hoću tebi to reći, onda tražim kako da dođe u tvoje srce ono što je već u mojem. Tražeći kako će k tebi doći i ostati u tvom srcu ona riječ koja je već u mojem, uzimam glas i upotrijebivši ga, govorim ti. Zvuk mojega glasa omogućuje ti da shvaćaš moju riječ. Kad shvatiš značenje mojega glasa, zvuka nestaje. Riječ, koju ti zvuk donosi, već ti je u srcu, a nije nestala iz moga.* (Govor 293)

Ovim kratkim osvrtom željele bismo zahvaliti osobi koja nam je kao pravi Božji dar pomogla oživjeti slovo i učiniti da riječi iz našega srca zvukom donesu riječi srcima onih koji su nas slušali i da trajno odzvanjaju. To je Areta Ćurković, osječka glumica, župljanka Župe sv. Josipa Radnika u Osijeku, majka ministranta Luke, naša redateljica.

Od prvoga dana rad se pretvorio u radost. Vježbalo se često, ponavljalo se često, nekad više, nekad manje dobro. Areta je putovala iz Osijeka, snalazila se u organizaciji vremena i u usklađivanju naših proba sa svojim brojnim obvezama. Uvijek raspoložena, vedra, kao da joj je rad s nama bio jedino čime se trenutno bavi.

A ono na čemu smo joj beskrajno zahvalni, to je pismo za koje nas je zamolila da ga pročitamo neposredno prije samoga nastupa (Areta je bila na *generalnoj* probi, ali na sam dan proslave nije mogla biti prisutna). Donosimo ga u cijelosti:

Poštovana časna majko, drage moje sestre..., dragi svi.

Došlo je vrijeme da se pozdravimo i da sve ovo što ste marljivo i s puno ljubavi za Boga i s Bogom činile, pokažete publici i ispričate, da se svečano obilježi i nikada ne zaboravi. Sada ovo postaje Vaš dokumentarno-dramski prikaz... Sve ono što smo radile čuvajte i nikad nemojte ići ispod razine probe kad smo onog dana pojele sladoled, nakon čega je sve savršeno profunkcioniralo.

Želim vam reći da ste me oduševile od prvoga trenutka našega susreta. Vaše zalaganje, trud, dobra volja, osmijeh, pita od jabuka, vaša predanost i, najvažnije, odanost sceni i partnerstvu. Zahvalna sam beskrajno jer sam dobila priliku biti i družiti se s vama. Vi ste me odvele u neki drugi svijet i naše putovanje bilo je lijepo i nikada ga ne ću zaboraviti.

Detaljno i sažeto

Hvala još jednom sestri Steli na pozivu, a vama na otvorenom srcu i ljubavi s kojom ste me primile. Nadam se da mi ne ćete ništa zamjeriti, a svaka opaska i primjedba bila je samo za dobrobit predstavljanja u što sjajnijem svjetlu, jer ste mi toliko dale od sebe, da nisam mogla odoljeti i ne iskoristiti vaše talente.

No, ja ne bih bila ja kad vam ne bih još jednom pred nastup napisala gdje trebate pripaziti i kako igrati. Molim vas, to pročitajte prije početka predstave.

1. *Želim da igrate kao jedno!*
2. *Kad se prvi put pojavite, dođite sa stavom; čvrsto, ponosno, koncentrirano, fokusirano na scensko putovanje koje ćete, vjerujte mi, pamtiti zauvijek.*
3. *Časna majka Terezija vaš je vođa... Kako vi budete počeli i vodili, sestre će ići za vama. Divni ste, prekrasnu ste ulogu napravili, nema mjesta panici i strahu. Ne zaboravite odvažnost i odlučnost, ponos, poslanje i predanje.*
4. *Sve sestre moje, vodite računa o dinamici promjene i prijelazima, čvrstim i odvažnim... Pričamo, igramo priču, kako je to bilo, a opet punu simbolike i slika koje, kad ih odigrate super, imaju svoju posebnu ljepotu.*
5. *Slušajte se!*
6. *Brinite na sceni jedna o drugoj, pomozite si, ali opet ne ispravljajte jedna drugu.*
7. *Pazite kako stojite prema publici... Otvorite se, ne okrećite leđa i ne zatvarajte se uniformom.*
8. *Pazite na ritam ulaženja u scene.*
9. *Pazite na razgovor i popunjavanje života scene.*
10. *Scena škole treba biti vesela, duhovita.*
11. *Scena potresa. Nikad ne zaboravite koliko je potres strašan. ima „moć” razaranja... Zato nas je strah, zato bismo vrisnule...*
12. *Neka potres odzvoni, sve se smiri. I onda tekst.*
13. *Crkvu gradite angažirano, ponosno... Divite se onomu što ste stvorile...*
14. *Požar je isto strašna pojava, gdje se gube životi!*
15. *Moja glumice, posebno (nemojte mi zamjeriti, ali znam da se i slažete sa mnom) nadarena sestro Margita, otvorite se u sceni kad sestrama govorite da su vam sve uzeli.*
16. *Sestro Rita, čvrst ton govora kad im poručujete da vas ne mogu slomiti, i u divnoj, emotivnoj sceni kada vježbate zavjete i dobivate brzu, ali kratku priliku.*
17. *Sestro Rastislava, znate sve!*
18. *Kraj neka bude dostojanstven i svečan.*

Eto, drage moje... Bit ću s vama u mislima, svake sekunde. I znajte da ste napravile strašan posao. A uvelike zahvalite sestri Steli, jer nije lako „vući” tako velik projekt s toliko smirenosti i razboritosti.

Imam jednu molbu na vas, a to je da molite za mene i moju obitelj, a ja ću vas zauvijek nositi u srcu. S puno poštovanja i ljubavi, Areta Ćurković.

U Đakovu 9. lipnja 2018. godine

Treba li ovomu još što dodati... Oni koji su nas gledali priznali su da nisu bili sigurni jesu li nastupale redovnice ili profesionalne glumice... Ma jasno je da sestre nisu „glumice” jer gluma ne smije biti redovnički život. Mi smo postajale jedno s „ulogama”, sa sestrama sveta života, koje su živjele prije nas i koje su nam ostavile primjer nasljedovanja Isusa Krista. „Igrajući uloge” sa zahvalnošću upijale smo njihov duh, duh vjernosti i ustrajnosti i prenijele smo to duhovno iskustvo u srca gledatelja, a da ono nije nestalo iz srca našega.

 s. M. Jacinta Mandura

Dar Osječana sestrama za Jubilej

Mješoviti zbor Pjevačkoga društva sv. Josipa iz Osijeka na nedjelju Dobroga Pastira 22. travnja 2018. godine predvodio je liturgijsko pjevanje na večernjoj sv. misi u samostanskoj crkvi Presvetoga Srca Isusova u Đakovu.

Nakon svete mise održan je i koncertni dio te je izvedeno nekoliko zapaženih skladbi (*Locus iste* – A. Bruckner; *Pjevaj hvale Magdaleno* – harm. V. Žganec; *Raduj se Majko* – G. F. Händel i *Junblate Deo* – W. A. Mozart). Oduševljenoj publici darovali su još jednu originalnu pjesmu posvećenu sv. Josipu, koja je skladana za Društvo i pjevaju je kao svoju himnu.

Na početku samoga koncerta jedan član zbora kratko je prikazao povijesni tijek nastanka, rasta i djelovanja samog Pjevačkoga društva sv. Josipa Osijek, u koje su mnoge naše sestre utkale svoju ljubav i znanje. Povodom Jubileja 150 godina od dolaska sestara u Đakovo, Pjevačko je društvo sv. Josipa željelo ovim nastupom Mješovitoga zbora na poseban način zahvaliti tim sestrama za sve što su one gradile. Njegov govor donosimo u cijelosti.

Hvaljen Isus i Marija!

Dopustite mi da vas sve pozdravim u ime Pjevačkoga društva sv. Josipa iz Osijeka. Pozdravljam Milosrdne sestre sv. Križa na čelu sa s. M. Amalijom Kupčerić, provincijalnom poglavaricom, i njezinim suradnicama, a posebice sestre koje su dio svojega radnog vijeka provele s nama u Osijeku.

Poštovane sestre, čestitamo vam vaš veliki jubilej - 150. obljetnicu djelovanja u Hrvatskoj. Zahvaljujemo vam što ste nam omogućile sudjelovanje na današnjem misnom slavlju i kraćem programu nakon svete mise, u kojem ćemo otpjevati još nekoliko pjesama. Hvala sestri M. Svjetlani Paljušević s kojom smo današnji nastup dogovarali.

Sestrama na dar uz Jubilej

Neka ovaj nastup bude naša mala zahvala za značajan doprinos Milosrdnih sestara sv. Križa u kvaliteti crkvenoga pjevanja u Osijeku, a posebice u Župi sv. Josipa Radnika i Pjevačkom društvu svetoga Josipa Osijek.

Naše pjevačke korijene usadila je, sada pokojna, s. Mirta Andreković 1961. godine, počevši rad s deseto-godišnjim djevojčicama. Pod vodstvom s. Mirte za Božić 1970. godine već smo nastupili kao četveroglasni mješoviti zbor.

Vođenje su zbora nastavile, i njegovu rastu pridonijele, s. Rozelina Ribinski, s. Mirela Štraub i s. Ankica Tomas. Hvala sestrama!

Godine 1994. osnovali smo Pjevačko društvo sv. Josipa Osijek, s ciljem promicanja crkvene glazbene baštine i izvan župne zajednice. Među osnivačima bile su s. Zorislava Kupčerić i s. Ankica Tomas. Radujemo se današnjemu susretu.

Naše je Društvo ušlo u 25. godinu djelovanja. Osim redovitih božićnih, korizmenih ili uskrsnih koncerata te različitih tematskih, nastupili smo nekoliko puta u okviru biskupijskoga zbora te na drugim svečanim misnim slavljinama u Zagrebu, Đakovu, Osijeku, Rimu, Bimau, Welsu, Vukovaru i drugim mjestima. Rado nastupamo u humanitarne svrhe, na promocijama i važnijim obljetnicama.

Zahvaljujem učenicima Glazbene škole Franje Kuhača koji su se našem zboru danas pridružili, a sve vas pozivam da poslušate još nekoliko pjesama. Hvala.

Na kraju, sestra Finka Tomas, asistentica, kratko im je zahvalila što su svojim skladnim pjevanjem obogatili liturgiju i sve prisutne, a što i mnogim svojim drugim nastupima rado i uspješno evangeliziraju ovaj svijet, te im je poželjela puno uspjeha u daljnjim nastojanjima.

 s. M. Martina Fabijančić

Koncert na gitari u samostanskoj crkvi

Večer 14. travnja 2018. u 19 sati obogatio je svojim izvrsnim sviranjem u samostanskoj crkvi Presvetoga Srca Isusova, svjetski poznat gitarist Srđan Bulat. Najavio ga je i pozdravio u ime Matice hrvatske Dario Kustura.

Svoj solistički koncert majstor je ponudio đakovačkoj publici i Milosrdnim sestrama sv. Križa, koje ove godine obilježavaju jubilej 150 godina od dolaska u Đakovo.

Mladi gitarist, nositelj mnogih svjetskih nagrada, izveo je izabrana djela klasičnih majstora: Giulija Regondija, Joaquina Rodriga, Manuela Maria Ponce i Izaca Albeniza, te djela hrvatskih majstora: Zorana Juranića (*Ciaccona*) i Stjepana Šuleka (Tri trubadurske: Sjeta, Sonet, Svečanost).

Publika je uživala u vrhunskoj izvedbi skladbi u obnovljenoj i akustičnoj crkvi koja se pokazala više nego prikladna za ovakve glazbene događaje.

 s. Finka Tomas

Koncert Višana u Đakovu

U samostanskoj crkvi Presvetoga Srca Isusova u Đakovu, u petak 6. travnja 2018. godine, održan je Uskrсни koncert na kojem su nastupili: Župni zbor *Gospe od Spilica* iz Visa, pod vodstvom s. Agnezije Juretić, klapa *Liket* i *Komorni ansambl Hrvatske gradske glazbe Vis*. Pod ravnanjem dirigenta Matea Narančića izveli su za-pažen glazbeni program.

Na početku koncerta Zbor je predstavila gospođa Dobrila Cvitanović, predsjednica *Ogranka Matice hrvatske* u Visu i urednica časopisa *Hrvatska zora* te između ostaloga istaknula povijesni tijek i dugogodišnju povezanost otoka Visa s Milosrdnim sestrama sv. Križa. Govor donosimo u cijelosti.

Hvaljen Isus i Marija! Dobra vam večer, dragi posjetitelji, a osobito dragi naši domaćini. Cijenjena provin-cijalna poglavarice Milosrdnih sestara sv. Križa, sestro M. Amalija, i sve naše drage časne sestre, od kojih su mnoge barem dio svoje uzvišene, humane službe provele na Visu.

Evo nas, hvala Bogu, nakon dugih godina želja i snova o posjetu Đakovu, ovdje među vama. Otkada su naše drage Milosrdne sestre sv. Križa među nama na otoku i u gradu Visu i u Komiži, a posebice one koje su tijekom dugih, evo već sedamdeset godina, pjevale, svirale, održavale i uljepšavale naše crkve i Bogu na čast vodile naš Župni mješoviti pjevački zbor, a isto tako i dječje zborove djece svih uzrasta, Đakovo je bilo mjesto o kojem smo puno slušali i iz kojega smo znali da nam dolazi dobro. Možda ovo zvuči malo neobično, ali ovo su sjećanja nas, malo starijih, koji smo od ranoga djetinjstva bili s našim 'časnama' i u crkvi i oko crkve, i na vjeronauku i zbornom pjevanju, a mnogi i na satovima klavira. One su nam bile kao majke, kao učiteljice i, uz školu, gotovo smo više vremena provodile uz njihovu malu kućicu iza župne crkve, nego doma.

Mnoge od njih ostale su u sjećanju i naših roditelja, i baka, i djedova, kao dobri anđeli. One su njegovale stare i bolesne, tješile siromahe, učile mlade ručnim radovima i još puno lijepih i dobrih stvari, tijekom dugih,

Sestrama na dar uz Jubilej

gotovo 135 godina od njihova dolaska na Vis. Sestra Svetka, Bonfilija, Presentata, Gabrijela, Konkordija, Žarka, Boromeja, Kristina, Mirela, Alemka, Ivanka, Arimateja, Hinka, Agneza - samo su neke kojih se imena rado sjećamo, i iz vremena ne baš uvijek povoljnih za vjeru i za Crkvu. Ali one su, uz pomoć požrtvovnih župnika, biskupa i vjernika ustrajale. I kad je naš dugogodišnji župnik, don Dinko Jerković, 1947. godine molio za dolazak sakristanke i orguljašice, te 1948. godine oformio mješoviti Župni zbor, jer su do tada pjevali samo muški pjevači u tzv. „Darvenom koru”, mnogi su naši prethodnici požrtvovno vježbali i pjevali na svim župnim misama i crkvenim svečanostima. A kad su časnice 1950. godine bile izgnane iz Visa, jer se nisu htjele odreći svojega redovničkog odijela, da bi radile u zadrugama, tih 10 dana pjevačice su bosonoge hodočastile k Majci Božjoj u Velo Selo, moleći da se sestre vrate, uz pjesmu „Kraljice ti svih Hrvata, nek' se vrati Presentata!” Nekoliko njih još je donedavno pjevalo u zboru s nama.

Ovom prigodom moramo spomenuti i naše drage nedavno preminule pjevače: Ivu Mandakovića, Jakšu Darlića, Markota i Ivota Poduje, kojima se želja da sa Zborom vide Đakovo nije ostvarila. Ali i oni, kao i mnogi drugi, koji su u Zboru od samoga početka ili malo kasnije pjevali, Seka Darlić, Rajko Žitko, Marko Podije (Moli), Ina Biličić, a nisu mogli s nama, u našim su srcima. A gđa Marica Poduje, hvala Bogu, ovdje je s nama i želimo da joj dragi Bog podari još dugo pjevanja na slavu Božju.

Putujući ovamo k vama, da bismo uveličali vaš veliki jubilej 150 godina od dolaska u Đakovo, u Hrvatsku, prvih časnih sestara sv. Križa iz Matice u Švicarskoj, čija je prva vrhovna poglavarica bila blažena majka Marija Terezija Scherer, a na molbu blagopokojnog biskupa Josipa Jurja Strossmayera, upravo se divimo kako su naše časne, prije tolikih godina, zapravo samo 16 godina kasnije, dok je majka Marija Terezija Scherer još bila živa, ovaj daleki put do našeg otoka požrtvovno prelazile, da bi dolje, usred mora i u teškim okolnostima, njegovale stare i nemoćne, vodile zborove, redile crkve i pomagale svojim župljanima, i do danas su još neprekidno, Bogu hvala, s nama.

Hvala vam na toplom prijemu i nadamo se da ćete uživati u našem koncertu, posvećenom svim našim dragim Milosrdnim sestrama sv. Križa i u nadi da će ovo biti samo početak naše daljnje plodne suradnje.

A sada, poslušajmo odabrani program, kroz koji će nas voditi Vinko Udiljak, naš zagrebački student te ujedno član Zbora i orkestra.

U bogatom programu, osim tradicionalnih uskrsnih pjesama, izvedene su i pojedine točke klasične glazbe, kao što su Vivaldijeva *Glorija* i Händelov *Aleluja*, što je publika nagradila burnim pljeskom.

Sve izvođače koncerta i brojnu publiku pozdravili su gradonačelnik Visa, gosp. Ivo Radica, i provincijalna poglavarica Milosrdnih sestara svetoga Križa, s. M. Amalija Kupčerić, koja je, zahvaljujući gostima na iznimnom glazbenom događaju, podsjetila da sestre upravo ove godine obilježavaju 150. obljetnicu dolaska iz Švicarske u Đakovo i da gotovo od samoga početka Hrvatske provincije (135 godina) sestre djeluju na Visu.

Vis je naš najudaljeniji naseljeni otok, dosta je izoliran od kopna pa je možda i to utjecalo na njegovu posebnost. Ali poseban je i glede glazbe i kulture. Uvijek je bio vrlo aktivan u njegovanju i čuvanju kulturne baštine, kao i u stvaralaštvu. Hrvatska gradska glazba Visa ove godine obilježava 170 godina od osnutka. To ju svrstava u jednu od najstarijih glazbi u Hrvatskoj, a u Dalmaciji je najstarija. S druge strane, crkveni zbor Visa ove godine slavi 70. obljetnicu. Osnovan je dolaskom časnih sestara u Vis, za rad u župi, i od tada je postao mješoviti zbor. Neki članovi zbora, koji su od samoga početka, i danas su u njemu aktivni.

Ovaj bogati glazbeni ugođaj Đakovčani će, vjerujemo, dugo pamtit.

U nedjelju, 8. travnja, gosti s Visa, svirali su i pjevali kod jutarnje sv. mise u samostanskoj crkvi, a viški župnik, don Milan Šarić, svojim riječima, pjevanjem, spontanošću i jednostavnošću obogatio je cijelu zajednicu.

Nakon okrjepa i druženja sa sestrama, vidno zadovoljni, putnici su krenuli na put prema Visu, noseći u srcu lijepo iskustvo zajedništva, kojemu je Isus Uskrsli bio središte.

 s. M. Jacinta Mandura

Posjet Mješovitoga župnog zbora sv. Cecilije iz Vukovara

Mješoviti zbor sv. Cecilije, Župe sv. Filipa i Jakova u Vukovaru, predvođen s. Mirelom Štraub, 11. svibnja 2018. godine posjetio je samostan u Đakovu i održao koncert duhovnih pjesama. Bilo je to u znak zahvalnosti Milosrdnim sestrama sv. Križa u godini Jubileja, proslave 150 godina od dolaska prvih sestara iz Švicarske u Đakovo.

Vukovar pamti dugogodišnje i vjerno služenje sestara, prvo u samaritanskoj službi u bolnici i u staračkom domu, a nešto kasnije i u pastoralnom radu u Franjevačkom samostanu.

Kad su publici predstavljali zbor, nisu propustili poimence zahvaliti sestrama koje su tijekom dugoga niza godina vodile crkveno pjevanje u ovoj Župi. S ponosom su istaknuli nešto od blaga koje su sestre ostavile kao plod svojih molitava i rada u Vukovaru.

Sam izbor pjesama bio je znakovit. Prepoznatljiva je bila poruka patnje ugrađene u Kristov, a i u njihov vjernički križ, obilježen ljubavlju prema Vukovaru i Domovini, u znaku uskrsnuća. Svojim skladnim pjevanjem zbor je izrazio zahvalnost sestrama što su u gradu Vukovaru ustrajno i vjerno ugrađivale sebe na dobrobit i izgradnju ljudskoga i vjerničkoga života.

Na kraju koncerta, uz iskrene čestitke za Jubilej, uručili su provincijalnoj poglavarici, s. M. Amaliji Kupčerić, cvijeće i suvenir Vučedolske golubice. Provincijalna poglavarica uzvratila je srdačnom zahvalom za bogat glazbeni ugođaj, za vjernu suradnju kao i za njihov prijateljski posjet samostanu.

Zatim je s. M. Estera Radičević kratko i vrlo zanimljivo progovorila o djelovanju sestara u Vukovaru, predstavila našu Provinciju i istaknula neke važne događaje iz povijesti Provincije i međusobne povezanosti samostana i grada Vukovara.

Nakon toga uslijedilo je zajedničko druženje sestara i pjevača, osobito onih sestara koje su *djelovale u Vukovaru*.

Sestrama na dar uz Jubilej

 s. Meri Gotovac

Zahvala i čestitka sestrama za Jubilej

Djeca i mladi đakovačkih osnovnih i srednjih škola, sa svojim vjeroučiteljima i učiteljima, zahvalila su sestrama za 150 godina zajedničkoga suživota u Đakovu sa sv. misom i programom.

Povodom jubileja 150. obljetnice dolaska Milosrdnih sestara sv. Križa iz Ingenbohla (Švicarska) u Đakovo, u nedjelju 27. svibnja, u samostanskoj crkvi Presvetoga Srca Isusova, za vrijeme večernje svete mise, i nakon mise, djeca i mladi župe Svih svetih, sa svojim učiteljima i vjeroučiteljima, predvođeni župnikom vlč. gosp. Tomislavom Ćorlukom, ugodno su iznenadili sestre kratkim, vrlo lijepim i sadržajnim programom. Na

taj su način željeli, u ime svih župljana, izraziti zahvalnost i ljubav za sve što su Milosrdne sestre sv. Križa tijekom proteklih 150 godina činile za grad i Župu Svih svetih. Za tu su prigodu djeca i vjeroučiteljice obiju osnovnih škola: I. G. Kovačića i Vladimira Nazora, izradili panoe s likovnim i pisanim radovima djece. Djeca iz škole Vladimira Nazora, na čelu sa svojom vjeroučiteljicom Anamarijom Josipović, izradila su simpatične straničnjake („bookmarkere”) zahvale za svaku sestru, koje su im nakon programa podijelili. Program se sastojao od sljedećih točaka:

- Dvadesetak gimnazijalaca, na čelu s vjeroučiteljicom Majom Troha, izvelo je scenski recital s. Meri Gotovac: *Svako desetljeće uljanica jedna*.
- Nakon njih nastupila je solo pjevanjem učenica glazbene škole u Osijeku, Vlatka Kladarić, u glazbenoj pratnji rođene sestre Tonke Kladarić.
- Posebno je bilo lijepo slušati dječje radove na temu: *Milosrdne sestre svetoga Križa 150 godina zajedno s nama u Đakovu*.
- Kao kruna programa bio je nastup učiteljica OŠ Vladimir Nazor koje su nastupile pjesmom: *Kao Marija da te ljubim*.

Na kraju programa župnik Tomislav Ćorluka još se jednom zahvalio, a gđa Marija Bertok predala je, u ime Župe, poklon provincijalnoj poglavarici, sestri M. Amaliji Kupčerić. U svojoj zahvali sestra M. Amalija izrekla je svoje ugodno iznenađenje zbog lijepa programa i svega što su djeca i mladi za tu prigodu pripremili. Srdačno je zahvalila župniku, vjeroučiteljima, učiteljima, mladima i djeci i sve ih pozvala na druženje u samostansko dvorište.

Sestrama na dar uz Jubilej

Radovi učenika OŠ „Vladimir Nazor” Đakovo (svibanj, 2018.)
povodom 150. obljetnice dolaska Milosrdnih sestara sv. Križa u Đakovo

ČASNA SESTRA

*Brižna žena, uvijek nasmiješena
velom pokrivena.
Svu djecu oko sebe voli
i svakim danom Bogu se moli.*

*U samostanu ona živi,
i Božjim djelima se divi.
Svoj život posvetila je Bogu,
i rekla mu: „Za Tebe sve mogu!”*

*U crkvi ona vrijedno radi,
a ispred samostana cvijeće sadi.
Čak radi i u školi,
a poslije se u crkvi moli.*

Eva Premužić, 6.b i Lana Stegić, 6.b

Drage časne sestre, hvala vam što ste uvijek uz nas, u dobru i zlu. Sretni smo što vas imamo.

Filip Takalić, 5.b

Drage sestre, hvala Vam za 150 godina postojanja. Naši životi ne bi bili isti bez vas. Hvala vam puno na vašem trudu!

Luka Crnov, 5.b

Molitva zahvale za časne sestre

Dragi Bože, hvala ti za časne sestre koje su uz nas tijekom cijeloga našeg života. Dok su neke časne sestre u crkvi ili samostanu, druge su pak učiteljice, a neke rade u bolnici. Hvala ti što nam one govore o tebi i što nas uvijek usmjeravaju na pravi put. Neka tako i ostane. Amen!

Ana Lilić, 5. razred

Drage sestre, hvala vam što ste kroz godine učile naše prabake, ali ne samo njih, učile ste i nas. Hvala vam što ste uvijek tu za nas i što nam pomažete, što nam dajete snage da vjerujemo u Boga, što ste s nama od prvoga dana. Hvala ti, Bože, što postoje naše časne sestre svetoga Križa.

Iva Antunović, 5.c

Sestrama na dar uz Jubilej

Dječji crteži učenika OŠ Vladimir Nazor u Đakovu povodom Jubileja

✍ s. M. Karmela Dominković

Na putovima svakodnevice s bl. majkom Marijom Terezijom Scherer (1825.-1888.)

Umjesto uvoda

Poznato je da je majka M. Terezija u 19. godini života stupila u Družbu Sestara sv. Križa, koja je upravo tada bila utemeljena. Kao djevojka bila je članica tadašnjega *Djevojačkog društva i Trećega reda sv. Franje Asiškoga*.

Jedna je od prvih pet članica nove redovničke zajednice i najizvrsnija suradnica o. Teodozija Florentinija (1808.-1865.), utemeljitelja Družbe. Bila je prva vrhovna poglavarica i utemeljiteljica *Hrvatske provincije Milosrdnih sestara sv. Križa u Đakovu*. Uvrštena je među najveće žene srednje Europe 19. stoljeća.

Nakon teške i strpljivo podnesene bolesti, umrla je na glasu svetosti u Ingenbholu 16. lipnja 1888. godine. Zadnje su joj riječi bile: *Nebo, Nebo!*

Mjesto molitve i cilj mnogih hodočasnika sve do danas grob je majke M. Terezije u Ingenbholu, na kojem ona i dalje prima i svojim zagovorom kod Boga pomaže potrebnicima.

Papa Ivan Pavao II. proglasio ju je blaženom u Rimu 29. listopada 1995. godine.

Novi početak promicanja štovanja majke Marije Terezije u Đakovu

Sve je počelo devetomjesečnom velikom devetnicom kao pripremom za svečanost beatifikacije 1995. godine i od tada je i u samostanskoj crkvi Milosrdnih ss. sv. Križa u Đakovu svakoga 16. u mjesecu *Hodočasnički dan* sa svečanim euharistijskim slavljem na kojem sudjeluju brojni hodočasnici iz Đakova i okolice.

U početku animiranja izmijenilo se nekoliko sestara. Bile su to: s. M. Hijacinta Hoblaj, tada provincijalna savjetnica, zatim s. M. Suzana Babić, tadašnja učiteljica novakinja, s. M. Estera Radičević koju je, nakon izbora za provincijalnu poglavaricu, zamijenila na kraće vrijeme s. Rastislava Ralbovsky, a potom od 2001. godine s. M. Karmela Dominković.

Pokušavajući gajiti međusobno zajedništvo i razvijajući osjetljivost za pomoć potrebitima na duši i tijelu, organizirana je, sada već trajno otvorena, humanitarna akcija *Među nama – siromah siromahu*, s ciljem konkretne pomoći konkretnim potrebnicima po uzoru na bl. majku Mariju Tereziju, *dobročiniteljicu siromaha*.

Od tada je animiranje dobilo novi zamah pod nazivom *Terezijin krug*, a napose utemeljenjem *Mjesnoga bratstva Franjevačkoga svjetovnog reda bl. majke Marije Terezije Scherer*. Nakon trogodišnje pripreme i ispu-

Sestrama na dar uz Jubilej

njavanja potrebnih uvjeta, Bratstvo je pravno utemeljeno na blagdan bl. majke Marije Terezije 16. lipnja 2004. godine.

Svečanost je predvodio fra Lucije Jagec, tada provincijal Hrvatske provincije sv. Ćirila i Metoda manje braće sa sjedištem u Zagrebu, u zajedništvu svih nacionalnih i područnih duhovnih asistenata Franjevačkoga svjetovnog reda, u nazočnosti redovničke zajednice predvođene s tadašnjom provincijalnom poglavaricom s. Franciskom Molnar i mnoštvom hodočasnika.

Danas je Bratstvo *srce i kruna* Terezijina kruga. Trajno je otvoreno novim članovima, a društveno je registrirano 2010. godine i od tada ima svoj OIB.

Vremenom je pothvat sve više prerastao u sustavni program: *Tjedni, mjesečni, kvartalni i godišnji* i sve do danas bilježi lagani rast. Prepoznatljiv je na trima razinama:

1. duhovna pomoć;
2. socijalna uključenost;
3. osobni razgovori i ostali susreti, izvan Đakova prema dogovoru.

Slavlje u redovitosti svakodnevice

Izdvojeni prilog obilježavanju visokoga Jubileja događao se u redovitosti izvođenja godišnjega programa, a bio je vezan i uz *Hodočasnički dan*, odnosno *Malu školu života* namijenjenu svim hodočasniciima i zainteresiranima poslije hodočasničke svete mise u Dvorani *Florentini*.

Okvirna tema svih susreta bila je: *Na putovima svakodnevice zajedno s bl. majkom Marijom Terezijom Scherer*. Pojedinačne su teme obrađivane tijekom pastoralne godine.

Pastoralna godina 2017.

Zajedno s majkom Marijom Terezijom:

rujan: u školi poziva i poslanja

listopad: u školi odmaka od pritiska pomodnih ispraznosti

studeni: u školi vjere i vjernosti

prosinac: u školi sebedarne ljubavi.

Pastoralna godina 2018.

siječanj: u školi praštanja i milosrdne ljubavi

veljača: u školi rada i trpljenja

ožujak: u školi križa i trpljenja

travanj: u školi uskrsne radosti.

Kao prilog jubilejskom slavlju održana su i tri oratorijska susreta, a okvirna je tema bila: **Za Jedno – zajedno!**

1. Nedjelja, 10. rujna, uz svetkovinu Uzvišenja sv. Križa 2017. godine: *Učiteljica evanđeoske malenosti s. Ulrika Franciska Nisch*.
2. Predbožićni susret održan je 10. prosinca također 2017. godine na temu: *Velikan uma, srca i duha o. Teodozije Antun Florentini, kapucin*.

Sestrama na dar uz Jubilej

3. Preduskrсни oratorijski susret održan je u nedjelju 11. ožujka 2018. godine, a tema je bila: *Otajstvo križa i trpljenja u životu s. Zdenke Cecilije Schelinogove*.

Na svim susretima odaziv je bio više nego zadovoljavajući. Ritam susreta pratio je i progra *Radio Đakova*.

Cilj susreta bio je pomoći i potaknuti sudionike na osobno poniranje u proces preispitivanja i življenja temeljnih ljudskih i kršćanskih vrijednosti, motreći lik i djelo bl. majke Marije Terezije.

U tišini predvečerja

U predvečerje, 4. lipnja 2018. godine, postavljen je vitraj s likom majke Marije Terezije u samostanskoj crkvi Presvetoga Srca Isusova, kao izraz velike zahvalnosti cijele zajednice.

Završne radove, toga ponedjeljka, izveo je stručni tim staklarske radionice KRISTAL-GLASS d. o. o. Vitez, iz Bosne i Hercegovine. Vitraj je izradio gosp. Ivan Batarilo, umjetnik istoga poduzeća.

Prijedlog o postavljanju vitraja prerastao je u stvarnost na sveopće zadovoljstvo i mnogih štovatelja bl. majke Marije Terezije.

Koliko je majka Marija Terezija dala pečat svom vremenu

Iako nije lako u potpunosti otkriti pravi lik prve vrhovne poglavarice u Ingenbohl, jedno je ipak jasno: ona svoj život nije planirala. Od ranoga djetinjstva pa sve do 1865. godine puno je toga išlo protiv njezina plana. Bila je hrabra i poslušna suputnica socijalnoga apostola, ali ga nije slijedila bez vlastite perspektive.

Vjerni pratilac njezina života bio je križ, izabrano sredstvo posvećenja, škola i vjerodostojni dokaz ljubavi prema Kristu raspetom i uskrsnulom.

Majka M. Terezija nije se rodila sveta, ali je u svojoj svakodnevici takvom postajala, jer je ustrajno *uzimala svoj križ*, kako bi se sve dublje otvarala Božjoj volji, odričući se sebe.

Njezino osobno zalaganje i njezin uvid u socijalni rad ne može se u cijelosti jednim pogledom obuhvatiti. Njezino intuitivno znanje o skrivenim tajnama ljudskoga srca u suprotnosti je s ustaljenom slikom koju su pisci i nazovi-pisci donosili o ženi 19. stoljeća.

Koliko god se tajna neke osobnosti ne može obuhvatiti u nekoliko susreta, pogotovo ne u ovako kratkom napisu, potrebno je život i djelovanje majke Marije Terezije motriti u svjetlu tadašnje socijalne i kulturne situacije, s osobitostima i ograničenjima koja određuju to vrijeme. Tijekom jubilarnoga hoda jednako je tako bilo potrebno prepoznavati dubinu njezina života i djelovanja Duha u svjetlu učenja Drugoga vatikanskog sabora, napose Dekreta *Perfecte caritatis, o prilagođenoj obnovi redovničkoga života*, kao i u *Apostolskoj pobudnici pape Ivana Pavla II. Vita consecrata, o posvećenom životu i njegovu poslanju u Crkvi i svijetu*. Kada ono što je vremenski uvjetovano padne s određenoga lika, tek tada postaje vidljivo nešto od njegove nutarnje veličine.

Na upit koliko je majka Marija Terezija dala pečat svom vremenu, teško je u potpunosti izreći, ali se zbog svoje otajstvene dubine može uvijek ponovno otkrivati i izricati! Međutim, naziv *majka* nosila je s pravom.

Od 1888. godine štošta se promijenilo, ali majčinstvo žene, kao iskonska istoznačnica za *milosrdnost*, unatoč nanosima vremena, ipak još uvijek nije izumrlo.

Današnji umorni svijet, iscrpljen krizom vjere i istine o Bogu i čovjeku, i dalje živi od milosrdno-majčinskih snaga.

Sestrama na dar uz Jubilej

Kratko uz središnje slavlje

U petak 1. lipnja 2018. godine održana je redovita mjesečna sjednica članova vijeća Mjesnoga bratstva, na kojoj su, nakon savjetovanja sa s. Amalijom Kupčerić, provincijalnom poglavaricom, dogovorene pojedinosti o uključivanju članova Bratstva u središnje slavlje, sudionika *Duhovnih vježbi u svakodnevicu* koje su bile u tijeku, kao i ostalih članova *Terezijina kruga*, s naglaskom na susret sa s. *Marijom Brizar*, generalnom poglavaricom i pristiglim izaslanicama iz Švicarske i Njemačke.

Susret je započeo na svetkovinu Presvetoga Srca Isusova, 8. lipnja, slavljenjem večernje sv. mise koju je predvodio vlč. Karlo Višaticki. Na zajedničko slavlje pozvani su svi članovi njegovanih apostolata pri samostanu. Poslije sv. mise slavlje se nastavilo na Ljetnoj terasi.

Riječi dobrodošlice i zahvalnosti dvojezično su krasnoslovlili gosp. Mario Švarcmajer, predsjednik Bratstva, i gosp. Ivan Andrić, tajnik Bratstva. Donosimo ih ovdje u cijelosti.

Poštovana sestro Marija, vrhovna poglavarice, poštovana i draga sestro Amalija, provincijalna poglavarice, poštovane časne sestre, poštovani prijatelji, draga naša sestro Karmela!

U ovom svečanom trenutku u kojem obilježavate 150. obljetnicu dolaska u Đakovo Milosrdnih sestara svetoga Križa, na poziv biskupa Josipa Jurja Strossmayera 7. lipnja 1868. godine, želimo vam zahvaliti što ste nam otvorili ne samo svoj samostan, nego i svoje srce.

Darom Božje milosti i moćnim zagovorom blažena majke Marije Terezije Scherer, mi jednostavno sve više postajemo dio vas.

Hvala vam za svakodnevno svjedočenje i mogućnost pouke, sukladne franjevačkoj karizmi, koja nas čini duhovno budnima i uči nas kako živjeti, kako trpjeti i kako umrijeti.

U ime Franjevačkoga svjetovnog bratstva blažene majke Marije Terezije Scherer pri vašem samostanu, u zajedništvu s ostalim štovateljima blažene majke Marije Terezije i sudionicima 15. duhovnih vježbi u svakodnevicu, čestitamo visoki Jubilej i preporučujemo se u vaše molitve i žrtve.

Svoju zahvalnost jednako tako izražava zbor mladih AMADEA sa s. Natanaelom Palić i gosp. Darijem Balekićem, kao i djeca iz Vrtića sa s. Rahelom, ravnateljicom.

Hvala vam za svekoliko nastojanje vaše cijenjene zajednice – među nama u Đakovu – i diljem svijeta.

Kao mali znak zahvalnosti, poštovana sestro Amalija, primite naš prilog za nabavku cvijeća kojim će biti u ovoj svečanoj prilici ukrašena vaša, a nama toliko draga samostanska crkva!

Provincijalnoj poglavarici s. M. Amaliji čestitali su Jubilej i predali prikladne znakove: u ime djece iz Dječjega vrtića *Sunčev sjaj-Nazaret* cvijeće je predao dječak *Petar Kovčić*, zatim *Maja Radoš*, djevojka iz zbora *Amadea* i gđa *Nada Milković*, vijećnica Bratstva.

Nakon čestitanja i izraza zahvalnosti uslijedilo je zajedničko osvježenje i druženje. Među mnogobrojnim uglednicima na središnjem slavlju u subotu 9. lipnja sa zahvalnošću sudjelovali su, u ime Bratstva, *Mario Švarcmajer* i *Ivan Andrić*, *Svjatlana Stipić* kao predstavnica GROW programa i *Marija Baričević* u svojstvu dugogodišnje vanjske suradnice iz župe Našice, odnosno Brezika Našičkog.

Sestrama na dar uz Jubilej

Karizma živi dalje

Kao kćeri i sestre majke Marije Terezije, nakon dolaska prvih sestara u Strossmayerovo Đakovo (1868.), već 150. godina na domovinskom tlu imamo udjela na istom onom oduševljenju - *milosnom daru prapočetka* - koji je našu zajednicu pozvao na život, što je više od pukog osjećaja. Svjedočanstvo je to o istinskom daru Duha, koji hoće i dalje snažno djelovati među nama i po nama.

Ta milost izvora, *klica beskrajne dobrote i milosrdnoga srca Boga našega, razvijala se i raste u srcima nebrojenih žena, sestara majke Marije Terezije i uvijek ponovno postaje snažnim stablom, čija slika uvijek ponovno začuđuje. Zasađeno stablo nije prestalo rasti!*

Kao trajan zadatak ostaje nam osobno i zajednički njegovati korijen, živjeti dobrotu i *milosrđe Boga našega*, koje nam je darovano i, otkrivajući *potrebe vremena*, pokušavati *svojim životom očitovati nešto od one ludosti ljubavi koja je Kristu donijela smrt na križu, a čovječanstvu spasenje.*

 s. *Gabrijela Tea Damjanović*

Frama sestrama za Jubilej

Uoči proslave Jubileja 150. obljetnice dolaska Milosrdnih sestara sv. Križa u Đakovo, na svetkovinu Presvetog Srca Isusova, kojemu je samostanska crkva i posvećena, Franjevačka mladež iz Đakova, zajedno s duhovnom asistenticom s. Gabrijelom Teom Damjanović, bila je pozvana animirati euharistijsko slavlje, zajedno sa zborom *Amadea* koji vodi s. M. Natanaela Palić. Svetu je misu slavio dr. sc. Karlo Višaticki, duhovnik đakovačkih bogoslova, a bili su i sudionici raznih sestarskih djelatnosti: Dječji vrtić „Sunčev sjaj-Nazaret” sa sestrama odgajateljicama, djeca s poteškoćama u razvoju zajedno sa s. Rastislavom Ralbovsky i s. Marijom Klarom Klarić, Franjevački svjetovni red s duhovnom asistenticom s. M. Karmelom Dominković te svi laici koji su djelatnici našega samostana. Na svetoj misi bile su prisutne i sestre predstavnice svih provincija u Europi kao i naše vrhovno vodstvo na čelu s vrhovnom poglavaricom s. Marijom Brizar.

Nakon sv. mise svaka je skupina čestitala s. M. Amaliji Kupčerić Jubilejsku godinu i pozdravila vrhovno vodstvo te, uz razgovor i domjenak, nastavili su slaviti ovaj veliki događaj!

Riječi čestitanja i pozdrava donosimo u cijelosti:

Draga sestro Amalija i sve drage Milosrdne sestre sv. Križa!

Radosni smo što smo dionici ovoga velikog slavlja povodom velikog Jubileja 150 godina od dolasku prvih sestara iz Švicarske. Osjećamo da nam je ovdje mjesto jer uz vas rastemo i sazrijevamo u zrele ljude i kršćane.

Već 18 godina bratstvo Franjevačke mladeži u Đakovu osjeća vašu majčinsku ljubav, pažnju i blizinu. Preko vas dobivamo poticaje, usmjerenja za život, podršku i pomoć. Stoga vam svima jedno veliko hvala od naše Frame jer ostvarujete poziv i zadatak biskupa Josipa Jurja Strossmayera koji je sestre i doveo da odgajaju đakovačku mladež.

Darujemo vam 150 kutijica s porukama i bombonima koje smo sami izradili za vas kao simbol 150 godina postojanja Hrvatske provincije, a kako nam je poznato da i samo Đakovo broji oko 150 sestara. Nije slučajnost, zar ne?

Čestitamo vam vaš Jubilej i neka vas Bog blagoslovi i umnoži!

Sestrama na dar uz Jubilej

Draga sestro Marija,

radost nam je prvi put se s Vama sresti i želimo Vas pozdraviti u ime cijele naše Frame koja broji stotinjak članova. Prije dvije godine, na našem duhovno-rekreativnom tjednu na otoku Braču, razmišljali smo o velikom pitanju našega zaštitnika sv. Franje Asiškoga: „Gospodine, što hoćeš da učinim?” Vjerujemo da se i Vi, dok obilazite zajednice po cijelom svijetu, pitate isto: „Gospodine što hoćeš da učinim?” Vjerujemo da je ovo pitanje osobito prisutno u Vašim mislima kada je Vaša „torba života” puna različitih izazova, iskustava i problema. Sveti Franjo dobio je odgovor, mi smo ga također dobili i Vama poručujemo: „Idite i popravite Božju Crkvu! Zar ne vidite da se ruši!?”

No, ne bojte se, jer niste sami! Ova mladost koja stoji pred Vama spremna je zajedno s Vama i Vašim sestrama hoditi ovim svijetom i u svakom čovjeku prepoznavati Krista patnika i odazvati se na svaki poziv dobra!

 s. Rastislava Ralbovsky

Uključivanje Doma duhovne pomoći u jubilejsku proslavu

Jubilejsku godinu obilježili smo i u radu Doma duhovne pomoći (DDP) raznim programima. Zahvalnost našoj redovničkoj zajednici izrazila je Terapijska radionica sv. Josipa na razne načine, napose posjetom bolesnim sestrama, hodočašćem blaženoj majci Mariji Tereziji Scherer u samostansku crkvu, kao i sudjelovanjem u raznim programima proslave Jubileja, prema našim mogućnostima.

Na mjesečnim susretima, seminarima posta i duhovnim vježbama sudionici su bili upoznati s jubilejom i molili za Hrvatsku provinciju. Sudionici duhovnih vježbi za majke s djecom i obitelji uključili su se u molitvenu večer i klanjanje u samostanskoj crkvi povodom jubileja, a volonteri s djecom pripremili su igrokaz o dolasku sestara u Đakovo i predali provincijalnoj poglavarici, s. M. Amaliji Kupčerić, plakat s čestitkama i zahvalom što sestre organiziraju za njih ovakve obnove.

Želja nam je da DDP, koji je nikao u Hrvatskoj provinciji kao odgovor na konkretne potrebe vremena, može i u budućnosti nastaviti djelovati u duhu naše karizme.

Zašto je i kada Dom duhovne pomoći osnovan?

Potreba duhovne pomoći postala je hitnom potrebom vremena, osobito nakon Domovinskoga rata, koji je ostavio za sobom ruševine ne samo na materijalnom, nego još više na duševno-duhovnom području. K tomu, svi smo svjedoci kako je današnji čovjek upao u veliku duhovno-duševnu tamu i patnju. Sve je veći broj onih koji trpe od strahova, depresija, besciljnosti života. Kod mladih se to očituje u problemima ovisnosti, nasilja u školama, u slaboj motivaciji za učenje, što često uzrokuje i razne psihičke probleme. Nije stoga čudo što se u modernom društvu pojavljuju brojne ponude: od raznih vidova alternativne medicine, do magijskih praksi. Budući da se današnji čovjek udaljio od Boga, „izvora žive vode”, često i ne znajući pije vodu iz „cisterni”, kako kaže Biblija.

U mnoštvu informacija, gdje prosječan čovjek teško može naći orijentaciju, potrebno je, danas više nego ikad, promicati u Crkvi njezinu iskonsku zadaću da bude posrednica istinskoga spasenja za ljude. Stoga Duh Sveti u naša vremena budi na svim stranama svijeta novu svijest o Isusu kao jedinom istinskom Iscjelitelju, koji nas liječi svojim Križem i preporuča na novi život svojim Duhom. O tome svjedoče razne ustanove i pokreti

Sestrama na dar uz Jubilej

koji su nastali kako kod nas, tako i u svijetu. Pothvat Hrvatske provincije, osnivanjem Doma duhovne pomoći, može se također prepoznati kao djelo Duha Svetoga za ovo naše vrijeme. Time se ostvaruje karizma našega utemeljitelja, o. Teodozija Florentinija, čije geslo je bilo: „Potreba vremena, volja je Božja!”

Dom duhovne pomoći otvoren je u studenom 1996. godine, s blagoslovom tadašnjega đakovačkog ordinarija, preuzv. gospodina Ćirila Kosa. Dom je imao najprije za cilj pomoći „djevojkama i ženama traumatiziranim u ratu”, ali se ubrzo djelatnost proširila na sve osobe koje traže mir srca i zdravlje duše, bez obzira na dob, spol ili zanimanje.

Kao Milosrdne sestre sv. Križa želimo svjedočiti o Kristovu križu kao „privilegiranom” mjestu objave Božje ljubavi. Kristov križ pobjeđuje zlo, posređuje život, nanovo rađa nadu i ljubav. Oslanjajući se na Božju pomoć, želimo oživotvoriti milosrdnu Božju ljubav prema „raspetima” ovoga svijeta.

U svojem djelovanju oslanjamo se prvenstveno na ona sredstva koja je Krist povjerio svojoj Crkvi, a to su: Božja Riječ, sakramenti, napose euharistija i ispovijed, zatim osobna i zajednička molitva, zajedništvo u vjeri i međusobna ljudska solidarnost i podrška. Stoga je središte Doma *kapela s Presvetim Sakramentom*. Želimo svaku vrstu problema i ljudske bijede po vjeri dovesti do Isusa Krista, koji je i danas Gospodin, Spasitelj i Prijatelj svakom čovjeku.

Što znači duhovno pomoći čovjeku

Obično mislimo da pomoći znači *riješiti čovjeka njegovu križu*. To nije uvijek moguće. Kod, primjerice, osoba s nekim hendikepom ili kod psihički bolesnih osoba nalazimo se pred situacijama koje teško možemo mijenjati. Bog uvijek može učiniti čudo, ali redovito to su stanja koja cijeloga života ostaju, sa svojim posljedicama. Križ ostaje uvijek tajnom. Mi nikad ne ćemo znati zašto. Možemo samo gledati u Isusa i Gospu i učiti od njih što učiniti. Razglabanje ne pomaže, potrebna su djela.

I u Domu duhovne pomoći pokušavamo dati odgovor ne prvenstveno riječima, nego djelima. Nastojimo ponajprije biti uz takve osobe, biti za njih tu i stvarati za njih kutak gdje će se osjećati prihvaćenima i voljenima, jer imaju svoje dostojanstvo. Zato se način duhovne pomoći ostvaruje kao *dom*, gdje su vrata otvorena, gdje se ljudi mogu osjećati kao *doma* i graditi obiteljske odnose.

Svima nam je potrebno uvijek iznova gledati sebe i druge ne očima ovoga svijeta, nego Božjim očima. Čovjek, dok je zdrav, dok mu sve ide, može postati neosjetljiv za onog pokraj sebe. „Sit gladna ne razumije”, kaže poslovice. Zato je dobro približiti se osobama koji trpe. To je teško, jer osjećamo da ne znamo što trebamo i bojimo se. Ali nakon prebrođenih zaprjeka, postajemo jači i u zalaganju za druge mi se obogaćujemo.

Program rada Doma duhovne pomoći

Dom duhovne pomoći pruža:

- individualnu pomoć *razgovorima*;
- rad s osobama s invaliditetom;
- mjesečne susrete duhovnoga odmora i obnove „*Mir u Bogu*”;
- duhovne vježbe za *žene, majke s djecom i obitelji*;
- seminare posta, molitve i šutnje;
- savjetovanje o problemu droge;
- mogućnost boravka u Domu *na određeno vrijeme*.

Individualni razgovori temelj su rada Doma. Odvijaju se prema dogovorenom terminu i pružaju se besplatno.

Sestrama na dar uz Jubilej

U Domu duhovne pomoći radilo se *s osobama s invaliditetom* od samih početaka. Na inicijativu Milosrdnih sestara sv. Križa nastala je u Đakovu i zajednica *Vjera i svjetlo*, koja obuhvaća djecu s intelektualnim s poteškoćama, njihove roditelje i prijatelje. Za takve osobe blažena je majka Marija Terezija Scherer, utemeljiteljica, osjećala posebnu ljubav i posvećivala im osobitu brigu. Zato je zajednica odabrala sebi ime: „Tratinčice majke Marije Terezije”. Svake godine članovi ove zajednice, zajedno s drugim zajednicama slavonske regije, hodočaste 16. svibnja majci M. Tereziji u samostansku crkvu. Danas taj rad obuhvaća: *Terapijsku radionicu sv. Josipa* i Dnevni boravak za potporu mentalnoga i psihičkoga zdravlja mladih, s nazivom *Grupa prijateljstva*. Cilj je okupiti osobe s poteškoćama u razvoju, kao i s raznim psihičkim problemima, kako bi ovdje u obiteljskom ozračju njegovali vrijednote od kojih se živi, a to je: doživljaj vlastite vrijednosti radom i molitvom, druženje i osjećaj za druge.

Organiziraju se i slavljaju uz Božić i Uskrs, sportske aktivnosti, izleti i hodočašća. U Međugorje hodočastila je Terapijska radionica od 1998. svake godine, uz mali prekid, sve dok 2012. godine ta hodočašća nisu prerasla u međunarodna.

Mjesečni susreti duhovnog odmora i obnove s motom „Mir u Bogu” održavaju se jednom mjesečno, subotom od 15 do 19 sati, za sve zainteresirane, no napose za osobe u službama pomaganja drugima. Sadrže tematski dio, radionice, druženje i molitveni dio (euharistijsko klanjanje), uz prigodu za ispovijed. Susret vodi tim sestara sa svećenicima.

Duhovne vježbe za žene, majke s djecom i obitelji dani su mira, molitve, šutnje i razmatranja. Organiziraju se od 2000. g., više puta godišnje, kao vikend susreti, najprije za žene, zatim za majke s djecom, a u zadnje vrijeme za cijele obitelji, s posebnim programom za djecu.

Seminari posta, molitve i šutnje održavaju se dvaput godišnje (jesen i korizma) u trajanju od 5 dana. Sadrže život s kruhom, s ciljem približavanja euharistijskomu kruhu, razmatranja, osobnu i zajedničku molitvu Božanskoga časoslova, *Lectio divina* - molitveno čitanje Božje riječi, euharistijska slavlja, prigodu za ispovijed, danonoćno klanjanje i mogućnost osobnoga razgovora.

Savjetovanje o problemu droge najčešće je za roditelje ili supružnike, napose u povezanosti sa zajednicom *Cenacolo*. Organizira se i preventivni program za mlade uključivanjem u rad Terapijske radionice sv. Josipa.

Mogućnost boravka na određeno vrijeme pruža se kao pomoć osobama u životnim teškoćama, napose mladima i odraslima s duševnim poteškoćama, putem zajednice vjere, s mogućnošću boravka u Domu na određeno vrijeme, u okruženju mira, molitve i rada.

Programe u Domu duhovne pomoći vode i organiziraju s. Rastislava Ralbovsky i s. Marija Klara Klarić uz brojne suradnike.

Pod okriljem Majke Marije

Dom duhovne pomoći usko je vezan uz Božji zahvat preko Majke Marije, Kraljice Mira u Međugorju, a u skladu je s karizmom naše Družbe:

„Naše služenje ljudima sastoji se u tome da budemo uz njih i koračamo s njima kroz život.

Na tom putu ne idemo same.

Znamo da smo povezane s Marijom,

Majkom našega Gospodina.

S pouzdanjem u njezin zagovor

stavljamo svoj život i svaki pothvat pod njezinu zaštitu.,, (*Konstitucije*)

Scripta manent

Poglavlje koje slijedi skupilo je sve što je povodom proslave Jubileja zabilježeno tako da trajno ostaje, u materijalnom obliku, opipljivo.

Zahvaljujemo Bogu na svakom napisanom slovu, riječi, crtici i zarezu, za svaki ubod iglom i za svaki rad naših ruku kojim smo doprinijele da naš Jubilej bude vidljivo svjedočanstvo ljubavi prema Bogu i bližnjima.

 s. Krista Mijatović

Vjesnik Đakovačko-osječke nadbiskupije i Srijemske biskupije

Povodom 150 godina prisutnosti i djelovanja Milosrdnih sestara sv. Križa u Đakovu, *Vjesnik Đakovačko-osječke nadbiskupije i Srijemske biskupije* u svakom broju tijekom 2018. godine donosi po jedan tekstualni prilog o Milosrdnim sestrama sv. Križa. Lipanjski broj *Vjesnika* u cijelosti je bio posvećen Milosrdnim sestrama sv. Križa.

Zapisano ostaje

Vjesnik Đakovačko-osječke nadbiskupije i Srijemske biskupije 6 (2018.): Milosrdne sestre sv. Križa.

Članci:

1. Đuro HRANIĆ, nadbiskup, *Dolazak Milosrdnih sestara sv. Križa u Đakovo 1868. godine*
2. s. M. Blaženka PERKOVIĆ, *Otajstvo križa sjaji se. Razgovor sa s. M. Amalijom Kupčerić, provincijalnom poglavaricom Hrvatske provincije Milosrdnih sestara sv. Križa*
3. s. Finka TOMAS, *Spisi utemeljitelja - putokaz za budućnost*
4. s. M. Estera RADIČEVIĆ, *Doprinos Milosrdnih sestara sv. Križa apostolatu duhovnih vježbi u Đakovu od 1921. do 1940. godine*
5. s. Marta KOVAČIĆ, *Milosrdne sestre sv. Križa u pastoralu mladih. Franjevačka mladež (Frama)*
6. s. Krista MIJATOVIĆ, *'Ako ovakvo dijete volite, dođite!' Milosrdne sestre sv. Križa u pastoralu osoba s invaliditetom*
7. s. Kristina LOVREKOVIĆ, *Apostolat umjetnosti u znaku Križa*

Zahvaljujemo glavnom uredniku *Vjesnika*, doc. dr. Borisu Vuliću, „na stranicama *Vjesnika* velikodušno ustupljenim sestrama te na kvalitetnoj suradnji ostvarenoj tijekom ove jubilejske godine” (završne riječi s. M. Amalije Kupčerić u razgovoru objavljenom u *Vjesniku*).

Mjesečni prilozi u *Vjesniku Đakovačko-osječke nadbiskupije* (2018.):

1. s. Marija Stela FILIPOVIĆ, Milosrdne sestre sv. Križa u Osijeku, u: *Vjesnik Đakovačko-osječke nadbiskupije i Srijemske biskupije*, 146 (2018.) 1, 69.-71.
2. s. Marta KOVAČIĆ, Milosrdne sestre sv. Križa u Privlaci i Otoku, u: *Vjesnik Đakovačko-osječke nadbiskupije i Srijemske biskupije*, 146 (2018.) 2, 92.-94.
3. s. Berhmana KATIĆ, Milosrdne sestre sv. Križa u Vinkovcima, u: *Vjesnik Đakovačko-osječke nadbiskupije i Srijemske biskupije*, 146 (2018.) 3, 96.-98.
4. s. Paskala KRIŽAN, Milosrdne sestre sv. Križa u Bošnjacima, u: *Vjesnik Đakovačko-osječke nadbiskupije i Srijemske biskupije*, 146 (2018.) 4, 81.-83.
5. s. M. Natanaela PALIĆ, Milosrdne sestre sv. Križa u otkrivanju znakova vremena. Centar *Amadea* u Đakovu, u: *Vjesnik Đakovačko-osječke nadbiskupije i Srijemske biskupije*, 146 (2018.) 5, 77.-79.
6. s. Natalija FADIGA, Milosrdne sestre sv. Križa u pastoralu starijih osoba. Dnevni boravak za starije i osamljene osobe u Centru *Amadea*, u: *Vjesnik Đakovačko-osječke nadbiskupije i Srijemske biskupije*, 146 (2018.) 6, 58.-60.
7. s. Ankica TOMAS, Milosrdne sestre sv. Križa u Slavonskom Brodu, u: *Vjesnik Đakovačko-osječke nadbiskupije i Srijemske biskupije*, 146 (2018.) 7-8, 59.-61.
8. s. Karolina PITINAC, Milosrdne sestre sv. Križa u Donjem Miholjcu, u: *Vjesnik Đakovačko-osječke nadbiskupije i Srijemske biskupije*, 146 (2018.) 9, 60.-62.
9. s. M. Ignacija RIBINSKI, Milosrdne sestre sv. Križa u misijskoj djelatnosti Crkve. Misijska zajednica u Đakovu, u: *Vjesnik Đakovačko-osječke nadbiskupije i Srijemske biskupije*, 146 (2018.) 10, 79.-81.
10. s. Eliza LAJČAK, Milosrdne sestre sv. Križa u Vukovaru, u: *Vjesnik Đakovačko-osječke nadbiskupije i Srijemske biskupije*, 146 (2018.) 11, 93.-95.
11. s. Mihajla MUSIĆ, Milosrdne sestre sv. Križa u Županji, u: *Vjesnik Đakovačko-osječke nadbiskupije i Srijemske biskupije*, 146 (2018.) 12, 67.-69.

Zapisano ostaje

 s. Krista Mijatović

Mrežna stranica Milosrdnih sestara sv. Križa

U Jubilejskoj godini, na mrežnoj stranici Milosrdnih sestara sv. Križa, svaki je tjedan, od 1. lipnja 2017. do 1. lipnja 2018. godine, objavljivan po jedan kraći prozni tekst uz popratni crtež (<http://www.sestre-sv-kriza.hr/index.php/component/k2/item/1658-potreba-vremena-volja-je-bozja>).

Objavljena su ukupno 52 teksta, koji su na mrežnoj stranici pogledani oko 3.000 puta. Tekstovi su s mrežne stranice preuzimani i na Facebook stranicu Milosrdnih sestara sv. Križa. Autorice tekstova: s. M. Margita Gašparovsky, s. Marta Kovačić i s. Krista Mijatović. Tematika tekstova usko je povezana s redovničkim životom i poslanjem.

Autorice crteža: s. M. Margita Gašparovsky (uz tekstove s. Margite Gašparovsky), učenica sedmoga razreda Osnovne škole „Dobriša Cesarić” iz Osijeka Caterina Crnoja, i učenice osmoga razreda istoimene škole: Tina Tubić i Lucija Glibota (uz tekstove s. Kriste Mijatović) te učenica petoga razreda Osnovne škole „Stjepan Antolović” iz Privlake Anamarija Vukovac (uz tekstove s. Marte Kovačić). Crteži su rađeni drvenim i vodenim bojicama.

s. Krista Mijatović, *Potreba vremena volja je Božja.*
„Vremena se mijenjaju, ali potrebe ostaju iste.”

s. Krista Mijatović,
Nebeska (vele)poslanstva

s. M. Margita Gašparovsky,
Srce Isusovo

s. M. Margita Gašparovsky,
Puževa kućica

s. Krista Mijatović,
Stvarna časna

s. Krista Mijatović,
Spuštenih trepavica

s. Marta Kovačić,
Klarin križić

s. Marta Kovačić,
'Teodozijeve cipelice'

Zapisano ostaje

s. Krista Mijatović,
Božje 'naplatne' kućice

s. Krista Mijatović, „*Ruke kod posla, srce kod Boga!*”
(majka Marija Terezija Scherer)

s. M. Margita Gašparovsky,
Ponijeti najvrjednije

s. M. Margita Gašparovsky,
Najviši vrh svijeta

s. Krista Mijatović,
'Proždrljivci' vremen@

s. Krista Mijatović,
Anđeli postoje, ja sam ih sreła

s. Marta Kovačić, *Voli i moli i bit će ti jasno!*

s. M. Margita Gašparovsky,
Kamen

s. Krista Mijatović,
Detektor za zvanja

s. Krista Mijatović,
'Vrsta' koja izumire

s. M. Margita Gašparovsky,
Matematika

s. M. Margita Gašparovsky,
Diploma

Zapisano ostaje

s. Krista Mijatović,
Sve na jednu kartu

s. Krista Mijatović,
Dizalo do Boga

s. M. Margita Gašparovsky,
Spremanje

s. M. Margita Gašparovsky,
Podrezana krila

s. Krista Mijatović,
Časna sestra – poštarica?!

s. Krista Mijatović,
Zakon spojenih posuda

s. M. Margita Gašparovsky,
Kaktus

s. M. Margita Gašparovsky,
Sat

s. Krista Mijatović,
Gram zlata na Božjoj vagi

s. Krista Mijatović,
Ugljen ili dijamant?

s. M. Margita Gašparovsky,
Gume

s. M. Margita Gašparovsky,
Epidemija ljubavi

Zapisano ostaje

s. Krista Mijatović,
Drugi korijen iz četiri

s. Krista Mijatović,
Đavao podneva

s. M. Margita Gašparovsky,
Glazbena vilica

s. M. Margita Gašparovsky,
Novo oči

s. Krista Mijatović,
'Omekšivač' srca

s. Krista Mijatović,
Rječnik zaboravljenih riječi

s. Marta Kovačić,
*„Uzalud se muče...-
miljenicima daje”*

s. M. Margita Gašparovsky,
Rasipni sin

s. Krista Mijatović,
Lijepa – kao Isusova mama

s. Krista Mijatović,
Vratarice vječnosti

s. M. Margita Gašparovsky,
Navigacija

s. M. Margita Gašparovsky,
Lanac dobrote

Zapisano ostaje

s. M. Margita Gašparovsky,
A mi smo se nadali

s. Krista Mijatović,
Bakin molitvenik

s. Krista Mijatović,
Priča jednog kaputa

s. M. Margita Gašparovsky,
Posluživanje

s. Krista Mijatović,
Valja staro

s. Krista Mijatović,
Crna nit u bijelom tkanju

s. M. Margita Gašparovsky,
Poziv

s. M. Margita Gašparovsky,
Zvijezde koje se ne gase

Zapisano ostaje

 s. Finka Tomas

Materijali tiskani uz Jubilej Hrvatske provincije

U godini obilježavanja 150. obljetnice dolaska Milosrdnih sestara sv. Križa u Đakovo, uz knjige i brošure, tiskani su i različiti popratni materijali kao pomoć i doprinos u ostvarenju Jubileja.

Ovdje donosimo popis svega što je tiskano, oko čega su se posebno angažirale s. Martina Fabijančić i s. Finka Tomas. Sve napisano lektorirala je s. Marija Stela Filipović.

Knjige i brošure

- *Nevoljom vremena gonjeni, Marija Terezija Scherer Teodozije Florentini. Pisma i spisi.* Prevela s njemačkog s. M. Blaženka Perković (ožujak 2018.)
- *Sestre Teodozija Florentinija, Zbornik prigodom 150. obljetnice smrti T. Florentinija,* uredila s. Finka Tomas
- *Bl. sestra Zdenka, slikovnica – drugo izdanje, Predgovor II. izdanju* s. Finka Tomas (ožujak 2018.)
- *Milosrdne sestre sv. Križa Hrvatske Provincije, monografija.* Napisala: s. M. Estera Radičević (svibanj 2018.)
- *Sto pedeset godina za Jedno, katalog izložbe,* napisala s. M. Estera Radičević (svibanj 2018.)
- *S Bogom i za Boga može se mnogo, brošura o Hrvatskoj provinciji:* napisala s. Finka Tomas (svibanj 2018.)
- *Mit und für Gott kann man vieles, brošura o provinciji na njemačkom,* preveo Teodor Horvat (svibanj 2018.)

Pomoćni materijali

- *Plakati, veliki i manji* (ožujak, 2018.)
- *Preklopna sličica s logom i molitvom za Jubilej,* priredila s. Finka Tomas
- *Liturgijske knjižice za sv. misu na dan Jubileja,* hrvatski i njemački jezik
- *Knjižice s prijevodom sadržaja Akademije na njemački jezik,* prevela s. Elizabeta Koščak;
- *Straničnjaci s logom*
- *Vodič kroz crkvu – preklopnica,* priredile s. M. Estera Radičević i s. Finka Tomas
- *Ukrasne vrećice za jubilej*
- *Jubilejske pozivnice na hrvatskom i na njemačkom jeziku*
- *Ukrasne mape za zahvalnice*
- *Jubilejske spomen-zahvalnice*
- *Plakete s ukrasnim kutijama*
- *Jubilejski kalendari*
- *Naljepnice s logom* u raznim veličinama, uskrсна svijeća i ukrasne svijeće s logom Jubileja.

 s. M. Jacinta Mandura

Ne bi se smjelo zaboraviti

Ovdje želimo slovima zabilježiti i sve ono što je s. M. Jelena Damjanović sa svojim suradnicima izradila za svečanu proslavu Jubileja u području crkvenoga ruha.

Uz albe i druge „sitne i krupne” rukotvorine, vrijedno je primijetiti šest prekrasnih misnica s izvezenim logom Jubileja i đakovačkoga samostana, lijepo uklopljenih u vremenski raspon od 150 godina, kao i 20 posebnih štola.

Neka Gospodin u svojoj ljubavi dopuni ovaj popis i doprinos vrijednih ruku koje su često nevidljive dok rade, a prisutne.

✍ s. Doroteja Krešić

Večer knjige

U okviru proslave Jubileja 150 godina od dolaska prvih sestara Družbe Milosrdnih sestara sv. Križa u Hrvatsku, u Đakovo, održana je prva u nizu stvaralačkih večeri, večer knjige, koja je u subotu, 10. ožujka 2018. godine, okupila u Dvorani *Florentini* goste i brojne sestre.

Program je bio podijeljen u tri dijela. U prvom dijelu predstavljani su *autorski radovi* sestara, u drugom dijelu *monografije i urednički radovi*, a u trećem dijelu *prijevodi*. Program su vodile s. Rastislava Ralbovsky i s. Doroteja Krešić.

Od samih početaka i u doba kad je bilo teško ili gotovo nemoguće izdati knjigu, sestre su se trudile ciklostilom, šapirografom ili pisacim strojem umnožiti pojedine članke, nagovore, meditacije, predavanja ili cijele knjige, same ih uvezivale, kako bi bile dostupne svakoj zajednici. Tijekom 150 godina povijesti Hrvatske provincije sestre su se brinule kako bi pisana riječ bila njegovana i živa. Time su odgovarale na želju biskupa J. J. Strossmayera: *Budite majke i učiteljice moga naroda!*

Zbor Milosrdnih sestara sv. Križa, pod vodstvom s. M. Svjetlane Paljušević, na početku programa otpjevao je pjesmu s. Mariangele Žigrić *Na tebe sva se oslanjam*, a na završetku programa otpjevana je pjesma s. Mihovile Tenžera *Zapali svjetlo*.

Tromjesečna priprema za slavlje

Tijekom večeri pročitani su autorski radovi sestara: s. Nade Martinković, s. Dragice Ivkić i s. Zorke Kojaković. Na kraju Večeri okupljenima se obratila provincijalna poglavarica, s. M. Amalija Kupčerić. Pozvala je na zahvalnost sestrama za ovu bogatu baštinu i potaknula na daljnje stvaralaštvo, koje je izniman doprinos našoj Družbi i čitavoj Crkvi.

Tijek programa Večeri knjige

Uvod

Sjećanja

Trenutci u kojima ljubav nalazi svog glasnika u Tebi.

Ljubav govori.

Otkriva tajne životne zbilje.

Riječ svaka zbori više od izrecivosti

Darovati ljubav Trojedinoga,

Otkriti je tražitelju neiskusnom

Čežnja je koja prostor obavlja

I neomeđenim ga čini.

Sjećanja sa zahvalnošću.

Obnavljaju se.

Sjaj u oku

Osmijeh srca

Zajedništvo u Srcu

Neograničene ljubavi traje... (s. Nada Martinković, autorica je i pročitala svoju pjesmu)

Ovo je večer u kojoj želimo dotaknuti stvarnosti koje su zapisane u našim izdanjima, zaustaviti se na imenima sestara koje su doprinijele svojim *autorskim, uredničkim ili prevoditeljskim radom*, i tako nam omogućile da mi danas možemo uzeti u ruke te zapisane riječi. A pisana riječ vrlo je važan dio ljudskoga života. Ona povezuje, zbližava, razjašnjava. U vremenima kad nije bilo telefona ni računala, pisana riječ bila je neizmjereno blago, jedino što je svijet imao i čime je izražavao svoje duhovno bogatstvo. Milosrdne sestre sv. Križa shvatile su od početka vrijednost pisane riječi, na koju ukazuje i stara latinska izreka: *Verba volant, scripta manent* (Riječ putuje, pismo ostaje).

Ove večeri želimo se posvetiti pisanim djelima u koja su utkani životi naših utemeljitelja i blaženica, knjigama na temu franjevaštva, monografijama, zbornicima, pjesničkim zbirkama, autorskim i uredničkim radovima i prijevodima.

Biskup J. J. Strossmayer, moleći majku Mariju Tereziju da pošalje sestre u Đakovo, prije 150 godina, imao je izričitu želju da sestre budu majke i učiteljice hrvatskoga naroda, te da uzdižu kulturu naroda. A da je to doista tako i bilo, govore tiskana izdanja, izložena ovom prigodom, koja kasnije možete prolistati, čitati, a neka i kupiti.

Tromjesečna priprema za slavlje

Ovo izlaganje podijelile smo tematski na tri dijela:

1. autorski radovi sestara
2. urednički radovi
3. prijevodi.

1. AUTORSKI RADOVI SESTARA

Riječ

Začudna je snaga te krhke stvarnosti čiju glazbu slušam
- te čovjekove riječi.

Gledam je kako se prema raščovječenoj sili diže. Sama.

Promatram je kako se spušta do crne dubine beznađa.

Bez drhtanja.

Daje do iznemoglosti. Bez uzdarja.

Riječ.

(s. Zorka Kojaković, iz zbirke pjesama *Radost postojanja*, pjesmu pročitala s. M. Imakulata Konjuh).

Kada govorimo o autorskim djelima, važno je znati da je autorsko djelo originalno, duhovno (intelektualno) ostvarenje iz književnoga, umjetničkoga ili znanstvenoga područja, koje ima individualni karakter. Navest ćemo sada imena samo nekih sestara, koje su stvarale samostalna autorska djela tijekom proteklih 150 godina naše povijesti. Neka su objavljena, a neka su još uvijek u rukopisu:

- s. M. Mericija Zag: *U sjenama Tabora i Kalvarije*, vlastite pjesme i bilješke, rukopis, dijelom objavljene u Zborniku *Stoljetnica života i rada milosrdnih sestara sv. Križa na Sušaku*.
- s. Irena Itković: *Dječje pjesmice*, rukopis; *Predstave*, rukopis; *Razne pjesme za zabavište*, rukopis.
- s. Mihaela Pinter: *Zbirka pjesama*, rukopis; *Nabožna Božićna igra*, rukopis; *Đakovački spasovdan*, historijska drama u 5 činova, izvedena prvi put godine 1907. godine prigodom proslave 150. godišnjice oslobođenja Đakova od Turaka (1757.), prikazana u biskupskom parku, u izvedbi Đakovačkoga Gospojinskog društva. Drugi put je izvedena 1932. godine prigodom proslave 50. godišnjice posvete katedrale. Kasnije možete pogledati fotografije koje prikazuju pojedine prizore iz drame.
- s. M. Bernardica Čulić: *Zbirka pjesama*, rukopis
- s. M. Kazimira Prakaturović: *Božićne deklamacije*, rukopis; *Pedagoška zadaćnica*, rukopis; *Prva sv. Pričest*, rukopis
- s. Zorka Kojaković: *Pjesma otkupljene*, Đakovo, 1983. i *Radost postojanja*, Đakovo, 1993.
- s. Mariangela Žigrić: *U svijetu duše - život i rad Side Košutić*, Zagreb, 1966.; *Vukovarske uspomene*, Đakovo, 1998. Sestra Mariangela dala je bogat doprinos Crkvi u Hrvata. Šest godina bila je urednica lista za redovnice *Effatha*. Bila je članica franjevačke komisije za izdavačku djelatnost. Godine 1980. pokreće list naše Hrvatske provincije *U znaku Križa* i uređuje ga neprekidno do godine 1996. Bavi se prevodilačkim radom i pjesništvom, posebice prepjevima biblijskih tekstova koje često i uglazbljuje. Ima još dosta radova

Tromjesečna priprema za slavlje

koji se, nakon njezine smrti, čuvaju u rukopisu. Brojne pjesme, meditacije, zbirke raznih načina moljenja krunice, predavanja, recitali, a i umjetnički crteži.

- s. Ivana Veselski: *Razriješeni okovi*, zbirka vlastitih pjesama, Đakovo, 1990.
- s. M. Karmela Dominković: *Biti i voljeti, Krhotine*, Zagreb, Teovizija 1998.; *Moj mali EKO katolički kalendar*, Đakovo, 2000., u početku u izdanju UPT, a kasnije u izdanju Glasa Koncila, izlazi sve do danas; *Moj izbor*; radovi učenika s nastave vjeronauka, Opatija, 1998.; *Razlomi kruh* - zbirčica, Opatija, 1999. (učenički radovi); *Upali svjetlo svojim životom* - zbirčica, Opatija, 2000.; *Novi čovjek* - zbirčica, Opatija, 2001.; *Ostat će naši tragovi* - zbirčica, Opatija, 2001.; *Majka siromaha*, - Maria Therese Scherer Mutter der Armen - pripremila s učenicima, Opatija 2000./01.; *I ti si pozvan*, Priručnik za uvođenje u Franjevački svjetovni red - u suradnji s autorima Kordić – Batorović, Osijek, 2006.; *To čini i živjet ćeš* - skica duhovnih vježbi u svakodnevicu, Đakovo 2015.
- s. Dragica Ivkić: *U oblacima svijetle perspektive*, Đakovo, 2010.

Sestre su surađivale pisanom riječju i objavljivale svoje autorske radove i u drugim časopisima, zbornicima, odnosno, u novije vrijeme, na različitim internetskim portalima:

1. s. M. Bernardica Čulić surađivala je u dječjim časopisima *Vrtić* i *Anđeo čuvar* pod pseudonimom Tratinčica;
2. s. M. Estera Radičević povremeno surađuje u *Zborniku muzeja Đakovštine*, ali i mnogim vjerskim i stručnim časopisima;
3. s. Krista Mijatović u *Vjesniku Đakovačko-osječke nadbiskupije*, u *Malom koncilu*, u *Diacovensiji*, u *Disputatio filosofica*, u *Službi Božjoj*;
4. s. M. Ignacija Ribinski u Misijskom časopisu *Radosna vijest*;
5. s. Rastislava Ralbovsky – u raznim časopisima;
6. s. Meri Gotovac u *Vjesniku Đakovačko-osječke nadbiskupije*; *Katehezi*;
7. s. Jelica Đuzel – u stručnim časopisima, zbornicima;
8. s. Viktorija Šimić – u raznim časopisima;
9. s. Ana Cvitanušić, s. Marta Kovačić – u *Malom koncilu*;
10. s. Marija Stela Filipović u *Vjesniku Đakovačko-osječke nadbiskupije*, u stručnim časopisima, zbornicima; članak *Zastupljenost trećoredske glagoljaške tradicije u nastavi hrvatskoga jezika* (predavanje održano na Međunarodnom znanstvenom skupu Trećoredska glagoljaška tradicija u europskom kontekstu, Hrvatsko katoličko sveučilište, Zagreb, 27.-29. rujna 2013.), objavljen je na Hrčku: http://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=226735. U pisanom obliku članak je objavljen u *Radovima Zavoda za hrvatsku povijest Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Vol. 47, No 1, ožujak 2016., str. 119.-136. (pregledni rad)*
11. s. M. Pia Tadijanov piše za portale *Laudato* i *Bitno.net*;
12. U Godini posvećenoga života koju je za cijelu Crkvu proglasio papa Franjo 2015. godine Hrvatsko je redovništvo ostavilo stvaralački trag u dvjema knjigama: *Radost u zajedništvu* - zbornik književnih i likovnih radova te *Ljepote pogleda* – foto-katalog koji je Hrvatska redovnička konferencija izdala u zajedništvu s Glasom Koncila. Lijep broj naših sestara sudjelovao je i slao svoja autorska djela, te su mnoga od njih uvrštena u spomenute knjige. Osobito nam je drago što je prvu nagradu (put u Svetu Zemlju) u žanru proze osvojila sestra M. Margita Gašparovsky za priču *Ema, oprosti!*

Tromjesečna priprema za slavlje

2. UREDNIČKI RADOVI

Urednički radovi često su rezultat mnoštva sati i dana pripreme, promišljanja, prikupljanja podataka, raspoređivanja i detaljne provjere i pregledavanja sadržaja.

Među uredničkim radovima naših sestara neprocjenjive su vrijednosti časopisi i monografije, kao svjedoci povijesnoga hoda i ostvarenja karizme Milosrdnih sestara sv. Križa, ali i ostala urednička djela, koja su izraz sestarske ljubavi i zajedništva, npr. kada sestre jedna drugoj prirede autorsko djelo za objavu. Krenimo redom.

Knjige, publikacije

- *100 godina prisutnosti sestara sv. Križa u Boki Kotorskoj*, Đakovo, 2000.; predgovor i povijesni pregled napisala s. M. Estera Radičević
- *Stoljetnica života i rada Milosrdnih sestara sv. Križa na Sušaku*, uredili: s. M. Estera Radičević i fra Emanuel Hoško
- *130 godina dolaska i djelovanja Milosrdnih sestara sv. Križa na otoku Lošinju*, uredila s. M. Estera Radičević
- *U svjetlu Križa očekuju dan uskrsnuća*, Nekrolozi Milosrdnih sestara sv. Križa 1980.-2004., uredila s. Marija Stela Filipović
- *Kalendar Stare hrvatske gramatike za 2008. godinu*, uredila s. Marija Stela Filipović, kao članica Odjela za hrvatski jezik Osječkoga ogranka Matice hrvatske.
- *Slikovnica - Blažena sestra Ulrika*, tekst prema knjizi Angela Montonatija *Tajna sestre ništice* napisala s. Marija Stela Filipović, crteže nacrtala s. Teuta Augustini
- *Zdravo je pucati od smijeha*, zbirka šala, anegdota, misli i poticaja kroz godinu, uredila s. M. Karmela Dominković
- *Terezijin krug - Bratstvo u nastajanju - Pravilnik o radu mjesnoga bratstva FSR-a bl. majke M. Terezije Scherer*, Đakovo, 2010. s. M. Karmela Dominković, uredila
- *Pension plan – U samoći, Trodnevne duhovne vježbe za bogoljubne duše*, preštampano iz *Glasnika sv. Franje*, Zagreb, 1916.; Horikon, Wisconsin, pretisak povodom 800. obljetnice Franjevačkoga reda (1209.-2009.), pripremila i uredila s. M. Karmela Dominković
- *Vukovarske uspomene*, autorski zapisi s. Mariangele Žigrić, posthumno za tisak priredila s. Marija Stela Filipović, 1998.
- *U oblacima svijetle perspektive*, zbirka pjesama s. Dragice Ivkić, za tisak priredila s. Marija Stela Filipović, 2011.
- *Činimo sve da postignemo mir*, set od 12 razglednica standardne veličine s izrekama bl. majke M. Terezije Scherer i oca Teodozija Florentinija, priredila s. Ela Vukalović
- *Sestre Teodozija Florentinija*, Zbornik prigodom 150. obljetnice smrti T. Florentinija, uredila: s. Finka Tomas
- *Nevoljom vremena gonjeni*, spisi utemeljiteljâ, za čije je objavljivanje zaslužan tim sestara iz cijele Družbe, među kojima su s. Finka Tomas i s. Lucila Zovak, prevela s. M. Blaženka Perković
- *Milosrdne sestre sv. Križa Hrvatske provincije, o 150. obljetnici dolaska u Đakovo (1868.-2018.)*, uredila s. M. Estera Radičević

Tromjesečna priprema za slavlje

- *S Bogom i za Boga može se mnogo*, brošura o 150. obljetnici dolaska sestara u Đakovo, priredila s. Finka Tomas

Časopisi

1. Kako bi se Provincije međusobno povezale i zbližile, od 1886. godine izlazi časopis *Theodosia* (na njemačkom jeziku) u Kući matici u Ingenbohl, u Švicarskoj. On donosi različite članke iz života i rada sestara na svim stranama svijeta.
Od 1980. godine do danas izlazi interno glasilo Hrvatske provincije *U znaku Križa*. Ono povezuje sve zajednice, donosi različita izvješća o događajima u Provinciji, prijevode pojedinih članaka iz *Theodosije* i drugih knjiga ili časopisa. Tu sestre objavljuju svoje priloge, literarne radove, meditacije, doživljaje iz apostolata. Prva je urednica glasila bila s. Mariangela Žigrić, od 1980. do 1996. godine, a za njom su slijedile: s. Marija Stela Filipović, od 1997. do 2001., od 2002. do 2014. godine (prvi broj) urednica je bila s. M. Karmela Dominković, a od 2014. (od drugog broja) aktualna je urednica s. M. Jacinta Mandura. Iz tiska je izašao ovih dana najnoviji broj našega *Znaka*, s novom naslovnicom, jednim dijelom također u znaku proslave 150. obljetnice jubileja Hrvatske provincije. Za lektoriranje ovoga glasila, kao i većine naših izdanja, zaslužna je s. Marija Stela Filipović.
2. Sestra M. Engelberta Božek bila je urednica časopisa za bolesnike *Betanija*, iako nikad na njemu nije stajalo njezino ime.
3. Sestra Mariangela Žigrić bila je urednica časopisa za redovnice *Effata*, koji je uređivala od 1971. godine do kraja njegova izlaženja, do godine 1975.
4. Sestra Marija Stela Filipović bila je od 1999. do 2001. godine urednica školskoga lista „Semper magis” Isusovačke klasične gimnazije s pravom javnosti u Osijeku

Dodajmo ovomu da mrežnu stranicu *Milosrdne sestre sv. Križa Hrvatske provincije* uređuje s. M. Martina Fabijančić, uz suradnju drugih sestara.

3. PRIJEVODI

Prevodilački rad jedan je vid apostolata kojim su se sestre bavile od početka. U početku sve su sestre znale njemački jezik ili su ga naučile toliko da su mogle komunicirati s poglavaricama koje su dolazile iz Švicarske, ali kasnije to nije bilo moguće ostvariti, te je bilo potrebno prevesti knjige za razmatranje i ostale knjige, kako bi bile dostupne svima. Iako težak i zahtjevan rad, koji zahtijeva strpljivost, temeljitost, istraživanje i pretraživanje, sestre se nastoje zaodjenuti skrovitošću i neisticanjem, tako da, posebice u početku, nisu ni potpisivale prijevode. Kasnije su svojim potpisom preuzele odgovornost za prevedeni tekst, što je također izraz ozbiljnosti, ali i poniznosti.

Zahvaljujući usmenoj predaji i zapisima kronika, očuvali su se podaci o prevodilačkom radu sestara, kao i o književnom stvaralaštvu. Ovdje nam je nemoguće spomenuti sva prevedena djela, ali ćemo navesti imena sestara koje su se bavile ili se i danas bave prevodilačkim radom i neka od djela koje su prevele.

Sestre su prevodile s njemačkoga, francuskoga, talijanskoga, slovačkoga jezika.

Tromjesečna priprema za slavlje

Prevoditeljice s njemačkoga jezika

s. M. Charitas Alt: *Vieser, Dolores, Mali pjevač*, Knjižnica „Hrvatska obrana”, Đakovo, 1939.; *Hunermann, Wilhelm, Svećenik prognanika*, Biskupski ordinarijat, Đakovo, 1981.; *Konstitucije Milosrdnih sestara sv. Križa u Ingenbohlju*, Đakovo, 1925.; *Kažiput za vjerno obdržavanje Konstitucija*, Đakovo, 1927.; *Vercruyse, Bruno, Promatranja za sve dane u godini*, Đakovo, 1922.; *Polz, Antun: Razmatranja za dane obnove duha*, Đakovo, 1918., 1940.; *Rutishauser, Clarissa: Život oca Teodozija Florentini*, Đakovo; *Rutishauser, Clarissa: Život majke Terezije Scherer*, Đakovo.

s. M. Engelberta Božek: *Ziesche Maria Calasanz: Čudo svoga stoljeća*, Nadbiskupijski duhovni stol – Glas Koncila, Zagreb, 1975.; *Dutli-Rutishauser, Maria: U službi ljubavi, Povijest jednog života*, Đakovo, 1968.; *Fleischmann Hildebrand: Mali Božanski časoslov*, Družba sestara sv. Križa, Đakovo, 1966.

s. M. Blaženka Perković: Huber, Gertrud, *Nebo, nebo, kratki životopis majke M. Terezije*, 1988., 1995.; Diethelm, W., *Kraljica, majka i sluškinja*, 1986.; Hemmerle Klaus, *Tihi glas*, Ulrika Nisch, Put i poruka, Đakovo, 1988.; Huber, Gertrud, *Otac Teodozije Florentini*, Đakovo, 1983.; Nouwen, Henri J. M., *Put srca*, Đakovo, 1983.; Brakkenstein Community, *Pravilo za novi početak*, HKUVRP, Zagreb, 1997.; *Ljubiti znači sve dati, Svjedočanstva*, Knjižica povodom godine posvećenog života, 2016.; *Nevoljom vremena gonjeni*, spisi naših utemeljitelja, 2018.

s. M. Hijacinta Hoblaj: *Devetnica blaženoj majci Mariji Tereziji Scherer*, Đakovo 1999.

s. Angelina Samardžija i s. Rastislava Ralbovski, razni prijevodi.

Prevoditeljice s francuskoga jezika

s. M. Charitas Alt: *Život oca Teodozija Florentini*, Đakovo; *Bazin Rene: Magnificat*, Knjižica „Hrvatske obrane”, Đakovo 1939.

s. M. Kasilda Vidović: *Mermud Rose-Marie: Smiješak koji osvaja svijet*, Rijeka, 1965.; *Pietromarche, D. M. Eugenia: Blažena Marija de Mattias*, ciklostil

s. Zorka Kojaković: *De Monfort Louis-Marie: Marijina tajna*, Đakovo, 1968.

s. M. Mariangela Žigrić: *Leclerc Eloi: Mudrost jednog siromaha*, Đakovo; *Louf Andre: Gospodine, nauči nas moliti*, Đakovo, 1978. Prevela je također vrlo mnogo članaka za časopis *Effatu* i za naše glasilo *U znaku Križa*.

Prevoditeljice s talijanskoga jezika

s. M. Kasilda Vidović: *Salvaneschi Nino: Knjiga duše, Razmatranja*, rukopis; *Richomme, Agnes: Magnificat, Meditacije*, rukopis; *Richomme, Agnes: Očenaš, Razmatranja*; *Richomme, Agnes: Zdravo Marijo, Razmatranja*, rukopis; *Angelo Montonati: Tajna sestre Ništice*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2006.

Prevoditeljica sa slovačkoga jezika

s. Deodata Kočonda: *Habovštiak Anton: Iza oblaka je moje ljubljeno Sunce*, Blažena sestra Zdenka – žrtva ljubavi i nasilja, Đakovo, 2010.; *Habovštiak Anton: Sestra Zdenka*, Đakovo, 2018.; *Devetnica bl. s. Zdenki Shelingovoj*

Tromjesečna priprema za slavlje

Prevoditeljica na albanski jezik

Sestra Zoja Komani, iz Regije Kosovo, za potrebe apostolata i za upoznavanje vjernika s našim utemeljiteljima i blaženicama prevela je s hrvatskoga na albanski jezik sljedeća djela: *Diethelm W.: Kraljica, majka i sluškinja*, Priština, 2002. U suradnji s don Oreste Valle, *Bunter Adalhelm: Otac Teodozije*, Priština, 2008.; *Habovštiak, Anton: Sestra Zdenka*, Priština, 2010.

Prevoditeljica s engleskoga jezika

s. Angelina Samardžija – razni prijevodi.

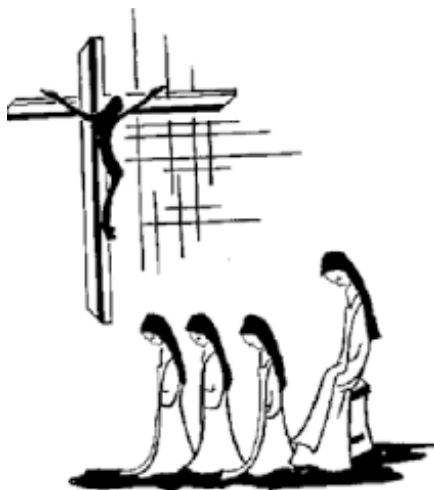
Već više godina u prijevodu Vodiča *Vjere i Svjetla* s engleskoga jezika sudjeluju: s. Nada Martinković, s. Viktorija Šimić, s. Mirjam Jerković i s. Rafaela Jozić.

Završne misli

Autorski radovi, urednički radovi, prijevodi... Toliki tekstovi znanih i neznanih sestara tijekom 150 godina povijesti Hrvatske provincije potiču nas da zastanemo i iskreno i iz dna duše izgovorimo HVALA..., prvo Bogu, a onda svim sestrama.

Hvala za svaku sestru koja je riječju i tekstem ostavila svoj trag, hvala za svjedočanstvo svijesti o važnosti pisane riječi, hvala za kontinuitet pisane riječi koje su sestre njegovale tijekom svih 150 godina Hrvatske provincije.

Na kraju ove večeri s. M. Amalija Kupčerić, provincijalna poglavaric obratila se prisutnima s nekoliko poticajnih riječi. Zatim je Samostanski zbor, pod ravnanjem s. M. Svjetlane Paljušević, otpjevao pjesmu s. Mihovile Tenžera *Zapali svjetlo*. Potom su prisutni imali priliku razgledati i prolistati izložena izdanja. Na izlazu iz dvorane moglo se nešto i kupiti.

Tromjesečna priprema za slavlje

 s. Finka Tomas

Večer glazbe

U sklopu obilježavanja 150. obljetnice dolaska Milosrdnih sestara sv. Križa u Đakovo, upriličena je u subotu, 7. travnja 2018. godine, *Večer glazbe* na kojoj je nastupilo 6 zborova.

U prvom dijelu večeri voditeljice programa, s. M. Branka Čutura i s. Dijana Lončarek, predstavile su u kratkim crtama Milosrdne sestre sv. Križa kao njegovateljice liturgijskoga pjevanja i popratile sadržaje slikom. Izdvojile su imena nekih sestara koje su na području glazbe bile posebno zauzete. Glazbom su odgajale djecu i mlade, a i članove svoje redovničke zajednice. Tekstove je priredila s. M. Branka Čutura

U drugom dijelu programa nastupali su različiti zborovi.

Samostanska crkva Presvetoga Srca Isusova bila je ispunjena gotovo do zadnjega mjesta. Svi prisutni bili su velika podrška onima koji su nastupili i stvarali iznimno dobar ugođaj.

Tromjesečna priprema za slavlje

Tijek programa Večeri glazbe

Uvodni pozdrav voditeljica

Drage sestre i dragi posjetitelji,
prijatelji duhovne glazbe!

Velika nam je radost i čast što ćemo ovu subotnju večer provesti zajedno, što vam možemo ponuditi tek mali dio glazbene baštine nas, Milosrdnih sestara sv. Križa. Obilježavamo 150. obljetnicu dolaska prvih sestara u Đakovo. Stoga je prva nakana ovoga susreta zahvaliti Gospodinu za svu ljepotu glazbenoga izričaja, trud i mar naših sestara glazbenica po kojima je naš dobri Bog učinio mnoga dobra djela.

Prošlost je temelj na koji svaka buduća generacija dograđuje svoj dio. Spomen na prošlost i življena sadašnjost neka nam budu zalag za blagoslovljenu budućnost.

Glazba je divan Božji dar koji je utkan u čovjekov život od samoga početka, prve majčine uspavanke, sve do zadnjega vapaja i udara. Neke nam i ovi glazbeni trenutci pomognu da iz trke i zbrke života uđemo u sebe, spoznamo prave dubine i susretnemo se s Onim koji nam je sve darovao.

Prvi dio: Milosrdne sestre sv. Križa – njegovateljice liturgijske glazbe

Među deset sestara koje su, na poziv biskupa J. J. Strossmayera 1868. godine došle u Đakovo, bila je i mlada učiteljica glazbe s. *Maksimilijana Schellheimer*. No već sljedeće godine, 11. svibnja 1869. godine, umrla je u 24. godini života, kao prvo zrno koje je palo na plodnu hrvatsku zemlju i donijelo obilat rod.

Na njezino mjesto došla je i njezinu službu preuzela s. *Huberta Brem* te je, uz redoviti nastavni predmet pjevanja u školi, poučavala učenice sviranju glasovira. Od samih početaka sestre su poučavale učenice i u drugim glazbalima. Primjerice, s. *Nikomediya Erb* i s. *Marina Sperandio* poučavale su u sviranju citre, a s. *Agata Heidemayer* violine.

Uz spomenutu s. Hubertu Brem, među prvim učiteljicama glazbe bile su: s. *Alfonzina Mateffy*, s. *Mihaela Pinter*, s. *Fides Petz*, s. *Alvernija Irxmajer*, s. *Huberta Vujković*, s. *Redempta Lamberidis* i s. *Heliadora Pertschy*.

Tromjesečna priprema za slavlje

Sestre su od samog početka postojanja Hrvatske provincije, od 1869. godine, veliku pozornost poklanjale glazbenoj kulturi kandidatice, kako za osposobljavanje vlastitih snaga za školski rad u Đakovu, tako i za daljnje djelovanje sestara na raznim mjestima.

Jedna od istaknutih sestara Provincije tridesetih godina prošloga stoljeća bila je već spomenuta *s. Heliadora Pertschy*. Ona je poučavala kandidatice i mlade sestre teoriji glazbe i sviranju glasovira te ih tako pripremala za daljnji studij u Zagrebu. Tako su pripremljene i naše vrsne glazbenice, rođene sestre, *s. Rafaela* i *s. Klementina Franz*, zatim *s. Stella Herceg*, *s. Milena Bebić*, i *s. Savija Perhoč*.

s. Heliadora Pertschy
(1909.–1937.)

s. Savija Perhoč
(1911.–1965.)

s. Rafaela Franz
(1902.–1985.)

s. Stella Herceg
(1909.–1987.)

s. Klementina Franz
(1914.–2001.)

Tromjesečna priprema za slavlje

i s. Đurdenke *Merlin* (1920.-1997.).

Novo razdoblje u povijesti crkvene glazbe započelo je *Drugim vatikanskim saborom* (1962.- 1965.), a kod nas u Hrvatskoj i utemeljenjem *Instituta za crkvenu glazbu pri Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu*, 25. rujna 1963. godine. Tijekom prvoga desetljeća rada novoutemeljenog Instituta, od akademske godine 1963./64. do 1970./71. sviranje na orguljama predavala je s. *Milena Bebić*. Među prvim diplomanticama 1967. bile su s. *M. Svjetlana Paljušević* i s. *Mirabilis Rittgasser*.

Službu katedralne orguljašice u Đakovu, dugi niz godina, obnašale su: s. *Rafaela Franz* (1948.-1969.), s. *M. Karmela Dominković* (1970.-1974.) i s. *M. Svjetlana Paljušević* (1974.-2004.).

Uz to je s. *M. Svjetlana* bila zadužena i za liturgijsku glazbu u provincijalnoj kući, i za glazbeno osposobljavanje sestara i kandidatice. Ovo s ljubavlju radi i danas.

Ovdje je važno spomenuti *rad sestara na župama*. Ukratko možemo reći da su sestre od 1946. godine do danas djelovale na sedamdesetak župa Đakovačko-osječke nadbiskupije, a i na mnogim drugim mjestima i župama, primjerice u Zagrebu i okolici, Istri i Kvarneru, Dalmaciji, Crnoj Gori, Makedoniji, Kosovu, Srbiji, Srijemu, Vojvodini i šire.

Popis sestara (82) orguljašica prema vremenu njihova uključivanja u glazbeno djelovanje

- 1946. - s. *Terezijana Jakim*, s. *Pacijencija Tiselj*, s. *Edelfrida Kirchhofer*, s. *Veronika Đerki*, s. *Javorka Široki*, s. *Silva Maroslavac*, s. *Hilda Hotolić*, s. *Soterija Holetić*, s. *Snježna Radić*
- 1947. - s. *Đurdenka Merlin*
- 1948. - s. *Savija Perhoč*, s. *Rafaela Franz*, s. *Klementina Franz*, s. *Jasenka Čutek*, s. *Leopoldina Pikija*
- 1949. - s. *Prezentata Rošović*, s. *Vizitata Rošović*, s. *Stella Herceg*, s. *Florencija Veršić*, s. *Milena Bebić*, s. *Karitas Schmidt*, s. *Stanislava Gotić*
- 1950. - s. *Tihomira Šokičić*, s. *Radislava Tot*, s. *Mirta Andreković*, s. *Boromeja Hajdu*, s. *Engelfrida Katarina Stein*
- 1953. - s. *Hugolina Kovačević*, s. *Radomira Medven*
- 1955. - s. *Jelka Ileš*, s. *Hinka Topolko*
- 1956. - s. *Consolatrix Tušek*
- 1959. - s. *Nivija Batrac*
- 1961. - s. *Cvijeta Brumerček*
- 1964. - s. *Karmen Kopasić*, s. *Rozelina Ribinski*
- 1965. - s. *Krunoslava Velikanović*, s. *Agnezija Juretić*, s. *Manuela Guga*
- 1967. - s. *Marija Goreti Jovanovac*, s. *Mirabilis Rittgasser*
- 1968. - s. *M. Snježana Kmet*, s. *Mirela Štraub*
- 1969. - s. *Benedikta Tumpa*
- 1970. - s. *Bernardeta Mihaljević*, s. *Marija Bajić*, s. *M. Karmela Dominković*, s. *Alemka Štefanko*
- 1972. - s. *M. Ksenija Majstorović*, s. *Mirjana Kesić*

s. *Milena Bebić*
(1914.-2009.)

Tromjesečna priprema za slavlje

1973. - s. Vincencija Slišković, s. Cecilija Slivnjak, s. Serafina Funarić
1974. - s. Mihajla Musić, s. M. Svjetlana Paljušević
1975. - s. Helma Lenić, s. Imelda Dalić
1976. - s. Ankica Tomas, s. Mihovila Tenžera
1977. - s. Deodata Kočonda, s. Nevenka Kudić
1978. - s. Jelena Damjanović, s. Ela Vukalović
1980. - s. M. Hijacinta Hobljaj, s. Alojzijana Alšić, s. Slavomira Cindrić, s. Paskala Križan
1981. - s. Berhmana Katić
1984. - s. Jelena Kovačević
1985. - s. Nikolina Nikolić, s. Gracija Petrić
1986. - s. M. Suzana Babić
1988. - s. Branka Čutura
1992. - s. Ana Cvitanušić
1995. - s. M. Natanaela Palić, s. Kristijana Kolić, s. Cecilija Tomkić
1997. - s. Irena Pitaqi, s. Terezina Nikaj
2010. - s. Doroteja Krešić
2015. - s. Niketa Krasniqi

O Isuse izranjeni
drvu križa pribijeni
dušu si ispustio - dušu si ispusti
Od ljubavi prevelike
za sve ljude nas grešnike
/ah da te ne ljubim ja /
Pustit nigda tebe neću
nit svog srca vrijeđat sreću
/nikad više grijesima /
Ljubavlju ću ljubav vraćat
za sve boli vijek ću plaćat
/slatkom tebi utjehom /

Evo Bože kruha vina
na oltaru tvoga Sina
s njime i mi svoje želje
rad i muku i veselje
stavljamo kraj svetog dara
na sredinu tvog oltara
Hvala Oče na tom daru
svetoj misi na oltaru
riječ nas Božja obasjala
milost nas je ogrijala
u životu nek nas prati
s dragim Sinom Djeva Mati

Sestre koje su obogatile našu glazbenu baštinu komponiranjem

Sestra Mariangela Žigrić (1931.-1997.)

po stručnosti nije bila glazbenica, ali je imala itekako stvaralački duh te je iza sebe ostavila bogatu glazbenu baštinu: preko stotinjak uglazbljenih pjesama, osobito prepjevanih biblijskih tekstova i evanđeoskih poruka, velik broj antifona i mnoštvo drugih lijepih i korisnih napjeva.

Sestra M. Svjetlana Paljušević,

rođ. 1944., studirala je crkvenu glazbu u Zagrebu i Regensburgu. Uz već prethodno spomenuto djelovanje, održavala je samostalne koncerte na orguljama u Hrvatskoj i inozemstvu.

Bila je profesorica glazbene kulture na Gimnaziji A. G. Matoša u Đakovu. Dugogodišnja je voditeljica gimnazijskoga zbora s kojim je redovito nastupala na Glazbenim svečanostima hrvatske mladeži u Varaždinu. Nagrađeni su osam puta zlatnom medaljom, a pet puta srebrnom.

Uglazbila je 20-ak pjesama, 5 antifona, 7 izreka o. Teodozija i bl. majke M. Terezije, 7 čestitnih pjesama i Časoslov (Jutarnje i Večernje hvale) za blagdane: Božić, Uskrs, Duhove, Uzvišenje sv. Križa, Bezgrješno začeće BDM i sv. Franju.

Pod njezinim vodstvom snimljena su četiri nosača zvuka: *Hvalite Boga u svetištu njegovu*, 2004. godine; *Božić u pjesmi i liturgiji Božanskoga časoslova*, 2005. godine; *Uskrs u pjesmi i liturgiji Božanskoga časoslova*, 2011. godine; *Sv. Franjo i Uzvišenje sv. Križa u liturgiji Božanskoga časoslova*, 2013. godine.

Sestra Mihovila Tenžera,

rođ. 1953., studirala je i diplomirala na Institutu za crkvenu glazbu u Zagrebu. Od 1993. godine živi i djeluje u njemačkoj provinciji Baden-Württemberg u Hegneu. Dosad je imala brojne samostalne koncerte u Njemačkoj i Švicarskoj. Napisala je i uglazbila 15-ak pjesama koje su vrlo lijepo prihvaćene od voditelja crkvenoga pjevanja. Pod njezinim ravnanjem snimljen je i nosač zvuka njezinih pjesama i skladbi, koji nije javno objavljen.

Tromjesečna priprema za slavlje

Drugi dio Večeri glazbe: Koncert, nastupi zborova

Dječji zbor i zbor odraslih Župe Svih svetih Đakovo, pod vodstvom s. Jelene Kovačević

Pronaći skriveno blago Božje ljubavi u svome srcu najveći je dar u životu. U toj ljubavi blagoslov je biti Božji cvijetak koji očarava ljepotom dobrote. Otpjevali su tri pjesme koje su napisale i uglazbile naše sestre: *Skriveno blago*, tekst s. Mariangela Žigrić, glazba s. M. Svjetlana Paljušević; *Majci svijetu ljudi*, s. Mihovila Tenžera; *Kriste, srećo moje duše*, s. Mariangela Žigrić.

Zbor mladih AETERNUM Župe sv. Nikole Tavelića, Županja, pod vodstvom Tomislava Majačića.

Blagoslovljen budi Oče, Gospodaru neba i zemlje, što si otajstva Kraljevstva objavio malenima i što si htio da toliki pupoljci mladih iz našega naroda cvjetaju i uzdižu naš pogled prema visinama. Oni su za naš jubilej napisali i uglazbili pjesmu: *Otajstvo križa*. Tekst je napisala s. Vesna Stojanović, uglazbio Tomislav Majačić. Uz njihovu vokalnu i instrumentalnu pratnju, pjesmu su otpjevale s. Dijana Lončarek, s. Josipa Pavla Jakić i s. Vesna Stojanović. Uz tu, otpjevane su još dvije pjesme: *More milosti*, tekst i glazba Liza Draganović, aranžman Tomislav Majačić; *Isus je došao*, tekst Ilija Mišković, glazba i aranžman Tomislav Majačić.

Zbor mladih AMADEA, pod vodstvom gosp. Darija Balekića i s. M. Natanaele Palić

Svijetle stranice u našoj povijesti ispisala je i provincijalna poglavarica Amadeja Pavlović, snažena svjetlošću Neba. O životu velike majke Amadeje zbor nam je progovorio pjesmom *Amadea*, tekst i glazba Dario Balekić. Izveli su i pjesmu *Iskre*, tekst s. Dragica Ivkić, glazba Dario Balekić.

Zbor mladih MAGNIFICAT, pod vodstvom s. M. Svjetlane Paljušević

Izveli su sljedeće skladbe: *Leatamini*, fra Angelo, *Hvalite Boga u svetištu njegovu*, *Psalam 150.*, glazba s. M. Svjetlana Paljušević; *Jubilate Deo*, Laslo Halmos.

Katedralni mješoviti zbor, pod vodstvom mo Ive Andrića

Na putove svijeta s Bogom danju, noću, u zime i ljeta uvijek treba poći.

Dok sile ti sežu djeluj i ne stani, u potrebi svakoj da te ljubav rani.

S tom iskrom u oku Volju Božju otkrij, i s križem u srcu srca ljudi zagrij!

Jer tvoja je dužnost, za nju vjernost čuvaj. Tvoj nije i uspjeh! Bogu svom ga predaj!

U bitnome JEDNO! U nebitnom BIRAJ! A u svemu LJUBAV, samo ljubav BIRAJ! Tekst je ovaj napisala s. M. Hijacinta Hobljaj, a uglazbio mo Ivo Andrić). Neka nas lik o. Teodozija Florentinija nadahne da i mi kroz naše dane kročimo s pouzdanjem i predanjem. Katedralni mješoviti zbor o toj stvarnosti progovorio je pjesmama: *Uzdah se u Gospodina*, Adalbert Marković; *Klanjam ti se smjerno*, Domenico Bartolucci; *Bog vlada* Lucien Deiss.

Samostanski zbor Milosrdnih sestara sv. Križa, pod vodstvom s. M. Svjetlane Paljušević

Pravedni nek' se raduju, neka kliću pred Bogom, neka kliću od radosti... Nošene duhom Jubileja, sestre Samostanskoga zbora Milosrdnih sestara sv. Križa, pod vodstvom s. M. Svjetlane Paljušević, otpjevale su sljedeće skladbe: *Krvlju me svojom opoji*, s. Mariangela Žigrić; *Bog nek ustane Psalam 68.*, s. M. Svjetlana Paljušević.

Prije završne pjesme (*Sva radost tvoja...*, *Psalam 37.*, s. M. Svjetlana Paljušević) koju su zapjevali svi zborovi zajedno, s. M. Amalija Kupčerić, provincijalna poglavarica, zaključila je poticajnim riječima ovu bogatu i svečanu *Večer*.

 s. Valerija Široki

Molitvena večer

U okviru priprema za proslavu Jubileja 150 godina od dolaska prvih sestara iz Švicarske u Đakovo, 5. svibnja 2018. godine, u samostanskoj crkvi Presvetoga Srca Isusova u Đakovu, održana je *Molitvena večer*. Uz sestre, na susretu je sudjelovao i lijep broj vjernika.

U prvom dijelu s. Rastislava Ralbovsky sažeto je govorila o bogatoj molitvenoj baštini Milosrdnih sestara sv. Križa tijekom prošlih 150 godina. Mnogi su detalji pokazali kako su sestre, da bi njihovo djelovanje bilo uspješno i Bogu na slavu, veliku važnost pridavale molitvenomu životu i pomnoj izgradnji prisna odnosa s Bogom.

Zatim je s. M. Jacinta Mandura predvodila jednosatno klanjanje pred Presvetim Oltarskim Sakramentom, koristeći pritom neke molitve i napjeve koje su sestre molile i pjevale, a neke su same i napisale. Sestra M. Svjetlana Paljušević sviranjem je doprinijela svečanomu ozračju na molitvenom susretu.

Susret je započeo pjevanjem kanona, izreke o. Teodozija: *S Bogom sam povezan dan i noć...* U večeri posvećenoj molitvi, naglasak je stavljen na veliku duhovnu baštinu naših sestara, pa su pjevane iz izgovarane molitve i pjesme koje su sestre molile desetljećima, ili su ih same sastavile. Nakana susreta bila je zahvala, zadovoljština i molitva nade za budućnost Hrvatske provincije.

U Marijino Srce i u Isusove rane, molitvom smo, s puno povjerenja, stavile svu prošlost, sadašnjost i budućnost Hrvatske provincije, oslanjajući se na snagu blagoslova odozgor.

1. Molitvena baština sestara (s. Rastislava Ralbovsky)

Molitva zauzima vrlo važno mjesto u životu svake redovničke zajednice. To potvrđuje činjenica da nam vjernici neprestano upućuju molbe da molimo na razne njihove nakane, napose u teškim životnim situacijama. Mi to činimo rado, jer smo na to pozvane.

Taj molitveni duh baštinimo ponajprije od našeg utemeljitelja o. Teodozija Florentinija. U Kronici piše za njega: *Tko ga je promatrao dok je slavio Žrtvu, bio je dirnut njegovom pobožnošću. Zapisana je i njegova tvrdnja: Molitva, to jest susret s Bogom, ljudima je tako potrebna kao disanje, kao povezanost biljke sa zemljom i kao povezanost grane s drvetom.*

Tromjesečna priprema za slavlje

Što je govorio, to je i živio. *Ne vjerujem da je u mom svećeničkom životu bio jedan jedini sat u kojem se ne bih živo stavio u prisutnost Božju.*

Sestrama je u baštinu ostavio *Satnu molitvu* žarko im preporučujući da se kod svakog izbijanja sata preporuča Bezgrješnom Srcu Marijinu i Ranama Isusovim. Prema predaji prvih sestara, o. Teodozije je i sam to vjerno činio. Znao je da sve što poduzima mora biti poduprto molitvom. Otac Kajetan, njegov suradnik u Churu, svjedoči da se o. Teodozije u tišini kripte često cijele noći borio s Bogom za uspjeh svojih pothvata. (usp. S. Gertrud Huber: „Otac Teodozije Florentini”, str. 90.) A nekoliko mjeseci prije svoje nagle i prerane smrti povjerio se majci M. Tereziji i rekao: *Svi smo u Božjoj ruci... S Bogom provodim dan i noć. U njemu živim i radim. Ljudi misle da sam rastresen zbog svojih poslova i putovanja, ali mogu tvrditi da sam i u vlaku uvijek obuzet Bogom.* (Isto, str. 93.)

Vjerujemo da nas o. Teodozije i večeras prati iz vječnosti i bdije nad nama. Ovako je obećao sestrama: *Vama ne će biti loše. Kad budem u nebu, molit ću za vas. Povežimo se sada s cijelom nebeskom Crkvom, molimo i nama ovu čvrstu povezanost s Bogom:*

S Bogom sam povezan dan i noć, s Bogom sam dan i noć.

U njemu hodam i živim, živim, u njemu živim dan i noć.

Na čvrstim temeljima naših utemeljitelja izrasla je bogata duhovna tradicija molitvenoga života. Ona je tijekom ovoga stoljeća i pol imala razne oblike, ali i isti cilj, a to je trajna prisnost s Bogom, kako na osobnoj razini, tako i na razini redovničke zajednice.

Danas je taj cilj izražen i u *viziji cijele Družbe*, da naše zajednice postanu mjesta molitve, *duhovne oaze*, gdje ćemo današnjem čovjeku pružiti mogućnost da susretne Boga i tako dobije snagu za život.

Da bi molitveni život sestara bio što dublji i bogatiji, sestre su imale za to razna sredstva. Važno je napomenuti da su ta pomagala nastajala u vrijeme kad nije bilo puno tiska pa su sestre mnoge stvari same *tipkale* na pisaćim strojevima, same ih umnažale na šapirografu ili ciklostilom i same ih uvezivale. Osim toga, sestre su za sebe rukom ispisivale molitve i razmatranja.

Zanimljivo je da su već u samim počecima imale svoj *redovnički molitvenik*: najprije manjega opsega, s molitvama na hrvatskom i njemačkom jeziku, a kasnije su prevele molitvenik koji je godinama, sve do zadnjih decenija, bio uvijek iznova izdavan i jezično usavršavan. Ovaj molitvenik nije samo skup molitava, nego pravi priručnik duhovnoga života.

Značajno je i to da su sestre 1966. godine prevele i *Mali Božanski časoslov* na hrvatski, a to je bio velik događaj jer se do tada molilo na latinskom jeziku. Kad je nakon Drugoga vatikanskog sabora izdan sadašnji Časoslov, opet su sestre s puno ljubavi i kreativnosti obogaćivale ovu molitvu.

U samostanskoj crkvi Presvetoga Srca Isusova od 30. siječnja 2000. godine moli se Časoslov s narodom svake treće nedjelje u mjesecu kod večernje sv. mise. Ova je praksa uvedena po preporuci Biskupske Sinode koja je završila 2002. godine.

Osim molitvenika i Časoslova sestre su imale i *priručnike* za svagdanja razmatranja, za mjesečne obnove duha, za prve petke, za čitanje duhovnoga štiva.

Od samih početaka do danas uobičajena je praksa da svaka sestra, pod vodstvom iskusnoga duhovnika, obavlja godišnje *duhovne vježbe* u šutnji, u turnusima, u trajanju od sedam dana.

Od bogatstva baštinjene pobožnosti spomenut ćemo čašćenje Isusova Križa s raznim molitvama, a danas imamo i klanjanje Križu svakoga petka, kao i svakodnevnu pobožnost u 15 sati, u času Isusove smrti.

Čašćenje *Presvetoga Oltarskoga Sakramenta* također je omiljena pobožnost koju su sestre njegovale. Klanjanjem pred Presvetim sestre su pratile sva važna zbivanja. Spomenimo da je, primjerice, nakon jakog potresa u Đakovu 1884. godine, kao zahvala što nitko nije stradao, uvedeno zavjetno klanjanje od 24. na 25. ožujka, a

Tromjesečna priprema za slavlje

nakon blagoslova samostanske crkve (14. rujna 1908.) uvedeno je 1909. godine 40-satno klanjanje u pokladno vrijeme, u spomen ovoga velikog događaja. U provincijalnoj kući sestre imaju jednosatno klanjanje svakog četvrtka u godini. U ovoj, jubilejskoj godini od 7. lipnja 2017. godine bilo je cjelodnevno klanjanje svakog 7. u mjesecu, kao spomen na dan dolaska prvih sestara u Đakovo daleke 1868. godine.

Ovdje treba spomenuti također sestre na našem *bolesničkom katu*. One su naše čvrsto molitveno zaleđe. Od 1998. godine (*130. godišnjica Provincije*) svakog prvoga petka imaju cjelodnevno klanjanje, a u zadnje vrijeme i svakodnevno provode pred Presvetim od 14 do 16 sati.

Vrlo je lijepa tradicija i *vječno klanjanje*. Tako u 47. članu Konstitucija stoji zapisano: *Otac Teodozije i majka M. Terezija uveli su vječno klanjanje iz zahvalnosti prema dobročiniteljima naše Družbe i da se izmoli blagoslov za djelovanje sestara. Vjerne baštini svojih utemeljitelja obdržavamo satove klanjanja naizmjenice ili istovremeno u Kući matici i provincijama.*

Završavamo s napomenom da čašćenje Gospe u našoj Provinciji ima istaknuto mjesto, a tako je bilo od samih početaka Družbe.

2. Molitveni dio (s. M. Jacinta Mandura)

Klanjamo ti se, Kriste, ovdje i po svim crkvama...

Klanjamo ti se, Kriste, ovdje i po svim crkvama koje su po cijelom svijetu... Posebno ti se večeras želimo klanjati u ovoj crkvi i u svim crkvama gdje su djelovale ili još djeluju Milosrdne sestre sv. Križa Hrvatske provincije.

Stavljamo se u Božju prisutnost. Prepuštamo se Duhu Svetomu da nas uvodi u svu istinu nebeskih stvarnosti u nama i među nama. U tom istom Duhu klanjajmo se ovdje prisutnom Bogu u zajedništvu s Bezgrješnom Djevičicom i sa svima svetima na nebu, sa svim stvorovima na nebu i na zemlji, s anđelima nebeskim.

Napose se klanjamo Presvetom Gospodinu u zajedništvu sa svim živim i pokojnim Milosrdnim sestrama sv. Križa, sa svim provincijalnim poglavaricama tijekom ovih 150 godina i po njima sa sestrama koje su one predvodile ili ih danas predvode...

Sjetimo se konkretnih imena sestara preminulih ove godine, prošle godine... i tako redom do prvih početaka, čija su imena uklesana na grobnim pločama, a još jasnije i svečanije upisana su, Isuse, u tvojem Srcu, u srcu Crkve...

Klanjamo ti se, ovdje prisutni Gospodine, sa svim svećenicima koji su sestre duhovno pridizali, s voditeljima duhovnih vježbi, s duhovnicima i ispovjednicima naših zajednica.

Klanjamo ti se sada i ovdje sa svim dobročiniteljima i prijateljima samostana, sa svim vjernicima koji se okupljaju oko sestara i u ovom hramu gdje si prisutan u Sakramentu ljubavi...

O Presveti Gospodine, dok klečimo ovdje pred tobom, žarko ti zahvaljujemo:

- za sva primljena dobročinstva tijekom proteklih 150 godina;
- za milost poziva svake sestre koja je sebe ugradila u ovu Provinciju;
- za svaku redovničku pripravnicu koju nam ti daruješ i za one koje ćeš nam još darovati.

Usrdno te molimo za nova duhovna zvanja, da se i u budućnosti nastavi karizma naše Družbe.

Iskreno vapimo da budemo otvorene Duhu Svetomu, dosljedne svojim odlukama, vjerne svojem poslanju.

Zahvaljujemo ti, Gospodine, za svaku sv. misu, za sve molitve, pohode, klanjanja, zavjetovanja, sva slavlja koja su se odvijala u ovoj crkvi.

Tromjesečna priprema za slavlje

Posebno se utječemo tvojemu Presvetomu Srcu, Isuse, kojemu je posvećena ova crkva, Srcu koje su sestre uvijek rado štovale i kojemu su posvećivale život i svoj rad, živomu Isusovu Srcu i sada ovdje na oltaru. (pjesma: *O Srce čišće od sunca*)

Promatrajući oca Teodozija, sestre su rado molile strjelovite molitvice i u njima su nalazile potporu trajnoj povezanosti s tobom, ljubljeni Gospodine. Utemeljitelji su nam ostavili i *satnu molitvu*. Ona je sestrama u svako vrijeme bila izvanredno pomagalo da se od sata do sata saberu, da se podsjetite da ti, Trojedni Bože, prebivaš u nama. Bezbroj puta su izgovarale: *U Srce Marijino, i u Isusove Rane, preporučujemo se sada i u sve dane. Amen.* Zahvaljujemo ti za pravu rijeku milosti koja se slijevala na zajednice i pojedine sestre upravo po ovoj molitvi.

Isus i Marija imaju Srce.

Srce...

Sidimo sada u svoje srce... Nastojmo biti posve u svojem srcu, u tom svetištu duše.

Svibanj je, mjesec posvećen Mariji. Danas je prva subota u mjesecu, kada posebice častimo Marijino Srce. (pjesma: *U Srcu Majke Marije*)

Uđimo u Isusovo i u Marijino Srce...

Uđimo u Marijino Srce... Uđimo u to središte njezina bića, u izvor odakle je bez prestanka izvivala snažna ljubav prema Ocu..., prema Sinu..., prema Duhu Svetomu...

Marijinu se Srcu preporučimo, u njezino Srce i u Isusove Rane položimo prošlost naše redovničke zajednice i molimo iscjeljenje rana, molimo oprostjenje za sve grijehe, neodlučnosti i za sve što nije bilo u skladu s Božom voljom za našu Provinciju!

Neka sada u Marijinu Srcu i u Isusovim Ranama zacijeli sva izranjenost naše prošlosti. Neka u nama i među nama zacijeli sve što je ranjeno ili bolesno u nama i među nama. Neka se naša srca napune životom i *ljubavlju* Isusova i Marijina Srca.

Marijinu se Srcu preporučimo, u njezino Srce i u Isusove Rane izručimo svoju sadašnjost i molimo da se čvrsto oslonimo na Božanskoga Učitelja, da istinski živimo od njegove Riječi, njegova Kruha i od njegova Duha!

Preporučimo se Marijinu Srcu toliko izranjenom nevjerom, grijesima, mržnjom, štoviše ravnodušnošću i hladnoćom ljudskih srdaca prema Isusu i njegovoj ljubavi.

Uđimo u Srce Gospe Žalosne...

Srcem Gospe Žalosne uđimo u svete Isusove rane...

Njezinim Srcem u Isusove rane položimo Crkvu, našu Družbu, Provinciju, Domovinu i cijeli svijet...

Isusove rane u vjeri dotičimo... Jer, njegove nas rane iscjeljuju, njegove nas rane ozdravljaju.

Vječni Oče, prikazujemo ti rane Gospodina našega Isusa Krista, da iscijeliš rane naših duša.

Moj Isuse, oprostjenje i milosrđe, po zaslugama tvojih svetih rana!

Marijinim Srcem prigrlimo Isusov Križ i njime blagoslovimo budućnost naše Provincije i cijele naše Družbe da budemo istinske *zastupnice Kristove ljubavi*. (pjesma: *Potpuno Raspetome, stoga potpuno bližnjemu, zastupnica Kristove Ljubavi*)

Molimo na čast Svetih pet rana Kristovih raširenih ruku, kako su to ranije činile naše sestre:

Tromjesečna priprema za slavlje

Predmoli jedna sestra:

1. na čast svete rane Isusove desne ruke (*Oče naš, Zdravo Marijo, Slava Ocu*)
2. na čast svete rane Isusove lijeve ruke (*Oče naš, Zdravo Marijo, Slava Ocu*)
3. na čast svete rane Isusove desne noge (*Oče naš, Zdravo Marijo, Slava Ocu*)
4. na čast svete rane Isusove lijeve noge (*Oče naš, Zdravo Marijo, Slava Ocu*)
5. na čast svete rane Isusova Srca (*Oče naš, Zdravo Marijo, Slava Ocu*)

(pjesma: *Križ mi daruje...*)

O ovoj jubilejskoj obljetnici majka Marija Terezija i nama govori: *Budite zahvalne za milost zvanja.*

Budimo zahvalne za milost zvanja, molimo zajedno:

Predobrostivi i premilosrdni Bože,

odakle meni milost da si me pozvao u Kongregaciju sestara sv. Križa. Zahvaljujem ti iz svih sila što si me izveo iz taština svjetskih, da me ogranj mojih požuda ne uništi.

*Jer si me iz ljubavi pozvao, ne daj da se opet svijetu obratim, nego raspali u meni žar svoje božanske ljubavi, da posve ugase u meni sve zle želje, da ti vjerno služim, sveto živim i blaženo umrem. Amen. (pjesma: *Ovdje u tišini*)*

Tiho klanjanje barem 5 minuta.

Pjesma: *Vječna je ljubav njegova...*

Hvalite Gospodina jer je dobar: *vječna je ljubav njegova.*

Hvalite Boga nad bogovima: *vječna je ljubav njegova.*

Hvalite Gospodara nad gospodarima: *vječna je ljubav njegova.*

Hvalite Boga, Ljubitelja sviju ljudi, ljubitelju našega naroda: *vječna je ljubav njegova.*

Hvalite Boga, voditelja povijesti i čovječanstva: *vječna je ljubav njegova.*

Pjesma: *Vječna je ljubav njegova...*

On okupi zajednicu Milosrdnih sestara sv. Križa u Ingenbohlu: *vječna je ljubav njegova.*

On ih posla po svijetu i u zemlju Hrvatsku: *vječna je ljubav njegova.*

On potaknu srce velikoga biskupa Strossmayera da zatraži ove sestre za kćeri svojega naroda: *vječna je ljubav njegova.*

On učini te majka Marija Terezija promijeni plan pa umjesto u Ameriku, posla svoje sestre u Đakovo: *vječna je ljubav njegova...*

Pjesma: *Idite i činite što je u vašoj moći...*

Kličimo Bogu Trojednomu, izvoru svih milosti i darova: *vječna je ljubav njegova.*

Kličimo Bogu, Stvoritelju neba i zemlje, zapjevajmo hvalu njegovu Imenu: *vječna je ljubav njegova.*

Tromjesečna priprema za slavlje

Kličimo hvalu Bogu, koji je čuvao i jačao prve sestre i darivao im ljubav koja ne poznaje granica: *vječna je ljubav njegov*.

Kličimo Bogu pjesmu novu, koju je tijekom 150 godina nadahnjivao sestrama, a i danas tu pjesmu jednako nadahnjuje: *vječna je ljubav njegov*.

Pjesma: *Hvala ti, o Bože blagi, što si nama Otac dragi*

Pjevajte Gospodinu pjesmu novu, pjesmu pouzdanja, vjernosti i ljubavi: *vječna je ljubav njegov*.

Pjevajte i kličite Imenu Isusovu pred kojim će se prignuti svako koljeno nebesnika, zemnika i podzemnika: *vječna je ljubav njegov*.

Pjevajte njegovu utjelovljenju, njegovu Križu i njegovu uskrsnuću: *vječna je ljubav njegov*.

Pjevajte Bezgrješnoj, Utemeljiteljici Instituta: *vječna je ljubav njegov*.

Zahvaljujte Gospodinu jer je dobar: *vječna je ljubav Njegova...*

Slava Ocu i Sinu i Duhu Svetomu...

Kratka šutnja

Raspoločimo se i primimo blagoslov za sebe, za sve zajednice danas, ali i za buduće generacije koje će pro-
nositi baklju karizme naše Družbe u naraštaje koji dolaze...

Molimo s blaženom sestrom Ulrikom: *Zahvaljujem ti, Bože, za sve sate svojega života. Udijeli mi milost da živim puninom života i da vedro umrem. U Srce Marijino i u Isusove rane, preporučujemo se sada i u sve dane. Amen. Zdravo Marijo...*

Pjesma: *Pod obranu tvoju.*

✍ Anica Banović

Strossmayerovi dani – znanstveni skup „Strossmayer i Milosrdne sestre sv. Križa u Đakovu“ (26. svibnja 2018.)

U sklopu XVI. Strossmayerovih dana, u Dvorani biskupa Mandića Središnje nadbiskupijske i fakultetske knjižnice u Đakovu, održan je znanstveni dio ove manifestacije, ove godine posvećen „Strossmayeru i Milosrdnim sestrama sv. Križa u Đakovu“, povodom 150. obljetnice dolaska sestara u Đakovo i to na molbu biskupa Strossmayera upućenu prvoj vrhovnoj poglavarici, sada blaženoj majci Mariji Tereziji Scherer.

Okupljene u Dvorani pozdravila je provincijalna poglavarica s. M. Amalija Kupčerić, zahvalivši Povjerenstvu za organizaciju Strossmayerovih dana što su ovogodišnju manifestaciju posvetili velikoj obljetnici koju slave Milosrdne sestre sv. Križa.

Skupu je nazočila i ravnateljica Agencije za odgoj i obrazovanje Jadranka Žarković-Pečenković, koja je u pozdravu naglasila kako bi biskup Strossmayer mnogima mogao biti uzor kako je potrebno pomagati ljudima oko sebe te se stalno usavršavati, a sve na opće dobro.

Đakovački dogradonačelnik i predsjednik Povjerenstva za organizaciju Strossmayerovih dana, Robert Francem, u svojem je pozdravu istaknuo kako su Strossmayerovi dani, nakon prvih 15 uspješnih godina, zadržali svoj obrazovno-historiografski aspekt.

Bliži se središnja proslava

Prvo predavanje održala je *s. M. Estera Radičević* na temu „Milosrdne sestre sv. Križa u Đakovu (1868.-1940.)”, nastojeći slikom i riječju predstaviti ovu zajednicu. Istaknula je kako je 150 godina molitve, prisutnosti, žrtve i rada vrijedno slavljenja i spomena na oko dvije tisuće sestara, od kojih je svaka darovala svoje snage, talente, svoj život Bogu i bližnjemu. Dodavši kako je nemoguće nabrojati i prikazati svu djelatnost Milosrdnih sestara sv. Križa, *s. M. Estera* naglasila je kako su tijekom 150 godina života i rada sestre djelovala na gotovo 200 filijala i u nekoliko država, kako u odgoju i obrazovanju djece, tako i na karitativnom području, a cijelo Đakovo bilo je obuhvaćeno djelima ljubavi sestara na svim područjima.

Sestra Krista Mijatović govorila je potom o poslanju Milosrdnih sestara sv. Križa u Đakovu od 1990. godine do danas, a predavanje je nosilo naziv „Vi ste apostoli za moj narod”. Rečenica je to koju je biskup Strossmayer na smrtnom času uputio Milosrdnim sestrama sv. Križa. Među ostalim, *s. Krista* posvijestila je okupljenima kako su Milosrdne sestre sv. Križa u demokratskim prilikama, na tragu Drugoga vatikanskog koncila, ušle u proces „vraćanja na izvore” i traženja novih oblika življenja vlastite karizme u suvremenom razdoblju. Djelatnu dimenziju poslanja sestre u gradu Đakovu ostvaruju odgojno-obrazovnim, duhovno-pastoralnim i socijalno-karitativnim radom, a iscrpan prikaz toga djelovanja i naznake perspektiva za življenje redovničkoga poslanja u budućnosti razumijevaju se u okviru Strossmayerove duhovne oporuke sestrama: *Vi ste apostoli za moj narod*.

Uslijedilo je potom izlaganje *mons. mr. Luke Marijanovića*, profesora u miru, koji je govorio o svećenicima u službi samostana Milosrdnih sestara sv. Križa u Đakovu od 1868. do 2018. godine. Istaknuo je kako su se za sestre, po njihovu dolasku u Đakovo, brinuli biskupi i njegovi nasljednici, brojni domaći svećenici, ponajviše kao ispovjednici, duhovnici, rektori samostanske crkve i suradnici u službi iste crkve i bogoslužja. Redovito su to bili vrsni, vrijedni svećenici iz središnjih ustanova, ponajviše iz sjemeništa, a svaki od njih „pridonio je napretku ili barem najnužnijim potrebama ove zaslužne zajednice, pomogli su ispredati njezinu kućnu povijest, ali i ta je zajednica sestara baš ovdje svima u Đakovu velikodušno uzvratila svojim velikim obolom”.

„Arhitekt Viktor Axmann i samostan Milosrdnih sestara sv. Križa u Đakovu” bila je tema izlaganja *Ane Ćurić*, koja je u izlaganju donijela pregled planiranja i gradnje samostana Milosrdnih sestara sv. Križa, čija je gradnja započeta 1906. godine te je trajala sve do 1927. godine, kada je samostan zadobio današnji izgled. Za gradnju samostana, kao i za dolazak sestara u Đakovo, zaslužan je biskup Strossmayer, koji je sestrama darovao zemljište. Predavačica je predstavila realizirani projekt ateljea *Axmann* i *Domes*, dvije faze gradnje, ali i ranije nerealizirane prijedloge austrijskoga arhitekta Josepha F. Flohra.

Posljednje predavanje na temu „Prijateljska suradnja nadbiskupa Alojzija Stepinca i *s. Amadeje Pavlović*” održao je *mr. sc. Ivan Armada*. Na samom početku istaknuo je kako *s. Amadeju* s pravom ubrajamo među velika-

Bliži se središnja proslava

ne crkvene povijesti na hrvatskim prostorima. U vrijeme kada je bila provincijalna poglavarica svoje redovničke zajednice počela je razvijati prijateljsku suradnju sa zagrebačkim nadbiskupom Stepincem, kojega je nakon puštanja u kućni pritvor posjećivala i u pisanom obliku s njim komunicirala, dostavljala mu duhovnu literaturu i pomoć za kućanstvo te od njega tražila savjete. Predavač je spomenuo brojna Stepinčeva pisma upućena s. Amadeji, koja su vrijedno svjedočanstvo o problemima koje su komunističke vlasti stvarale redovnicama i bogat izvor za proučavanje života s. Amadeje, koja je preminula na glasu svetosti 1971. godine.

Skup je završio raspravom, a glazbenim točkama prisutne je obogatio zbor i tamburaški sastav Milosrdnih sestara sv. Križa, pod vodstvom s. M. Svjetlane Paljušević.

Istoga dana u poslijepodnevnom satima u Hrvatskom domu prikazan je dokumentarni film „Milosrdne sestre sv. Križa u Đakovu 1868.-2018.“, snimljen u produkciji *Croatija filma*.

 s. Meri Gotovac

Zahvalno klanjanje

U nizu programâ u pripravi za jubilejsko slavlje 150. obljetnice dolaska Milosrdnih sestara sv. Križa iz Ingenbohla u Đakovo, održano je 6. lipnja 2018., u 19,30 sati, jednosatno zahvalno klanjanje u samostanskoj crkvi Presvetoga Srca Isusova. Klanjanje je predvodio vicerektor samostanske crkve, vlč. Davor Vuković, a animirali su ga gromoglasnim i zanosnim pjevanjem katedralni mješoviti zbor, na čelu s maestrom Ivom Andrićem, župni zbor žena na čelu sa s. Jelenom Kovačević i zbor sestara pod vodstvom s. M. Svjetlane Paljušević.

Bio je to trenutak kada se moglo osjetiti *kako je lijepo i kako je dobro kao braća i sestre zajedno Boga slaviti*. Nakon što je samostanska zajednica sa svima okupljenima dala Bogu slavu i čast za sva njegova djela, s. Meri i s. M. Petra predvodile su zahvale Bogu, obuhvativši sva područja djelovanja sestara Hrvatske provincije tijekom proteklih 150 godina.

Klanjanje je završilo zazivima litanija Srcu Isusovu, koje je titularni blagdan ove crkve čiji je glavni oltar urešen njegovom slikom. Presveto je Srce Isusovo sestre tijekom ovoga vremena nadahnjivalo u njihovu djelovanju i napajalo svojom milosrdnom ljubavlju.

Bliži se središnja proslava

✍ s. M. Estera Radičević

Otvorenje izložbe „150 godina zaJedno“ u Muzeju Đakovštine

Od mnogih nadnevaka u povijesti Hrvatske provincije Milosrdnih sestara sv. Križa, ovdje ističemo 5. lipnja 1869. godine, kada je Đakovo, nakon smrti mlade sestre Maksimilijane Schellheimer, jedne od prvih deset sestara koje su došle iz Ingenbohla, posjetila vrhovna poglavarica majka M. Terezija Scherer.

Upravo na taj dan, 5. lipnja 2018. godine, u prostorijama Muzeja Đakovštine, otvorena je izložba *150 godina zaJedno*. Cilj je izložbe provesti posjetitelje kroz neke segmente života i rada Milosrdnih sestara sv. Križa tijekom dugoga razdoblja dolaska i boravka među Đakovčanima i svim drugim ljudima na mnogim filijalama. Taj period obuhvaća gotovo 200 filijala i oko 2000 sestara koje su prošle kroz Provinciju ili još danas u Hrvatskoj provinciji žive i djeluju. To je prikazano geografskom kartom i imenima svake sestre - od prve do posljednje - čija su imena ugrađena u izložbu. Pločice se protežu cijelim izložbenim prostorom, ne samo zbog njihove brojnosti, nego više zbog simboličnoga i stvarnoga značenja. Svako je ime jedan život, svaka pločica jedna članica Provincije, članica koja je svoj život ili dio njega ugradila u zajednicu. Zato nemaju kraja - nastavljaju se imenima kandidatice, postulantica, novakinja. One će nastaviti karizmu utemeljiteljâ. 150 godina prisutnosti, molitve, žrtve, rada vrijedno je svečanoga slavlja, pa i ove izložbe.

O izložbi su govorili ravnatelj Muzeja Đakovštine Borislav Bijelić, dogradonačelnik Đakova Antun Galić, autorica izložbe s. M. Estera, koja je zahvalila suradnicama koje su s njom radile na ostvarenju izložbe: Mariji Gačić, kustosici Muzeja Đakovštine i Barbari Marinović, a izložbu je otvorila provincijalna poglavarica s. M. Amalija Kupčerić.

Grad Đakovo financijski je potpomoglo ostvarenje izložbe, a sastavni je dio izložbe i video projekcija koju je sestrama darovao *Croatia film* iz Zagreba.

Izložba se mogla razgledati do 15. kolovoza 2018. godine, a kasnije je bila postavljena još u Županji i Slavonskom Brodu.

Bliži se središnja proslava

 s. M. Jacinta Mandura

Zajednički pohod groblju

U popodnevним satima 6. lipnja 2018. pohodile su sestre svih zajednica u Đakovu mjesno sestarsko groblje na kojem počiva više od 1000 sestara. Zajedničkom molitvom izrazile smo svoju zahvalnost pokojnim sestrama, svjedocima vjere i ljubavi, koje su ugradile živote i djelotvornom ljubavlju ispisale plodnu povijest Hrvatske provincije. Ujedno je to i preporuka u njihov zagovor da i mi danas živimo i radimo potpuno predane Bogu, zauzete u službi kršćanske ljubavi.

Svoje misli i osjećaje mogle bismo pretočiti u riječi pjesme s. Mariangele Žigrić, recitirane 1968. godine, na proslavi 100. obljetnice dolaska prvih sestara u Đakovo.

s. Mariangela Žigrić (1931.-1997.)

Snivajte mirno

O, snivajte mirno, vi, legije bijele
što padoste hrabro pod zastavom Križa!
O, snivajte mirno, baklja vaša plamsa
u rukama onih što k'o žitno klasje
prokljaše iz vas, posijanog zrnja...
Obzorja su mračna, oblaci se prijete...
Al' snivajte mirno, borimo se dalje
noseći u sebi Raspetoga Krista.
O, snivajte mirno, vi, legije bijele

što padoste hrabro pod zastavom Križa!
O, snivajte mirno na hrvatskoj grudi!
Vaš znoj, krv i suze nisu zalud pale:
Na poljima našim još ljiljani cvatu,
a njive se naše još pšenicom bijele...
O, snivajte mirno, vi pupoljci bijeli
što umrijeste tiho u osvitu zore!
U stoljeću novom pred Raspetim Kristom
pupoljci se ruža i dalje još bijele.

SREDIŠNJE SLAVLJE

Đakovo, 9. lipnja 2018.

Program

*Kroz program vodi s. Dijana Lončarek, s.
Elizabeta Koščak (prevoditeljica na njemački)*

Samostanski zbor: *Jubilate Deo*

Pozdravni govori

s. M. Amalija Kupčerič, provincijalna
poglavarica
mons. dr. Đuro Hranić, nadbiskup
đakovačko-osječki i metropolit
gosp. Marin Mandarić, gradonačelnik
Grada Đakova

Glazbeno-scenski prikaz u tri slike:

Otajstvo Križa sjaji se!

*Procesija od Centra za kulturu (Hrvatskog
doma) do Samostana*

**Svečana sv. misa u samostanskoj crkvi
Presvetoga Srca Isusova, predvodi mons.
Đuro Hranić, đakovačko-osječki nadbiskup i
metropolita**

Nastavak zajedničkog slavlja uz objed

 s. Finka Tomas / Anica Banović

Proslava 150. obljetnice dolaska Milosrdnih sestara sv. Križa u Đakovo

Milosrdne sestre sv. Križa obilježile su 150. godišnjicu dolaska u Đakovo. Bilo je to u lipnju 1868. godine, kada su na poziv biskupa J. J. Strossmayera došle iz Švicarske. Središnja proslava Jubileja započela je u subotu 9. lipnja 2018. akademijom u 10,30 sati u Centru za kulturu u Đakovu, a nastavljena je misnim slavljem u samostanskoj crkvi Presvetoga Srca Isusova.

Na ovo slavlje uzvanici su pristigli iz različitih mjesta Lijepe Naše, a neki i iz drugih država. Uz domaće Milosrdne sestre sv. Križa, svečanosti su nazočile i sestre iz drugih provincija Zapadne i Istočne Europe, njih tridesetak, kao i vrhovna uprava iz Švicarske/Ingenbohl, na čelu s vrhovnom poglavaricom s. Marijom Brizar, Hrvaticom i s. Lucilom Zovak, vrhovnom savjetnicom, također Hrvaticom.

Bili su prisutni mnogi provincijali i provincijalke drugih družbi i njihove delegatice iz Hrvatske, BiH, Crne Gore i Kosova. Svečanosti su nazočili i predstavnici svjetovnih i crkvenih vlasti, nekoliko biskupa i oko 60 svećenika.

Svečana akademija

Pjevanjem državne himne Lijepa naša u *Centru za kulturu* započela je akademija pod nazivom *Otajstvo Križa sjaji se*. Voditeljica programa bila je s. Dijana Lončarek, a uz nju je s. Elizabeta Koščak sve bitne dijelove programa prevodila na njemački jezik. Svečani dio programa, pjesmom *Jubilate Deo*, otvorio je Zbor Milosrdnih sestara sv. Križa, pod ravnanjem s. M. Svjetlane Paljušević.

Provincijalna poglavarica s. M. Amalija Kupčerić uputila je riječi pozdrava i dobrodošlice i zahvalila uvaženim gostima što su došli s Hrvatskom provincijom Milosrdnih sestara sv. Križa u Đakovu podijeliti radost i zahvalnost Bogu za čudesna Božja djela tijekom proteklih 150 godina.

Pozdravni govor s. M. Amalije Kupčerić, provincijalne poglavarice

Otajstvo Križa sjaji se! - zlatna je nit koja povezuje niz od 150 godina, od dolaska prvih 10 Milosrdnih sestara sv. Križa na hrvatsko tlo. Sjeme je palo u plodnu zemlju slavonske ravnice u Đakovu i raste obasjano tajnom Križa i uskrsnuća do naših dana.

Poštovani uzvanici, čast mi je i radost pozdraviti vas u ovom svečanom času u Centru za kulturu Đakovo, u ime svih Milosrdnih sestara sv. Križa i u svoje osobno ime. Najsrdačnije vam zahvaljujem što ste došli s nama podijeliti radost i zahvaliti Gospodinu za 150 godina darovanih životu Hrvatske provincije Milosrdnih sestara sv. Križa.

Srdačno pozdravljam oca nadbiskupa, đakovačko-osječkoga i metropolita, *mons. dr. Đuru Hranića*, šestoga nasljednika velikoga biskupa J. J. Strossmayera, na čiju su molbu sestre davne 1868. godine došle iz daleke Švicarske u biskupski grad Đakovo.

Također pozdravljam *mons. dr. Marina Srakića*, nadbiskupa u miru.

Vrhunac slavlja - Središnje slavlje

Srdačno pozdravljam vrhovnu poglavaricu naše Družbe, Hrvaticu, *s. Mariju Brizar s članicama vrhovnoga vodstva*: *s. Verenom Marijom Oberhauzer*, asistenticom, sestrom *Annom Affolter*, sestrom *Elzit Ampattu*, sestrom *Lucilom Zovak*, također Hrvaticom, sestrom *Sheejom Kolacheril* i sestrom *Dorotejom Halbach*.

Pozdravljam delegata apostolskoga nuncija, *mons. Janusza Stanisława Blachowiaka*, prvoga tajnika apostolske nuncijature.

Pozdravljam *ovdje prisutne mnogopoštovane oce nadbiskupe i biskupe*: *mons. Valtera Župana*, krčkoga biskupa u miru, *mons. dr. Vjekoslava Huzjaka*, biskupa Bjelovarsko-križevačke biskupije; *mons. dr. Petra Palića*, hvarsko-bračko-viškoga biskupa i generalnoga tajnika Hrvatske biskupske konferencije u Zagrebu; *mons. Đuru Gašparovića*, biskupa srijemskoga; *mons. Peru Sudara*, pomoćnoga biskupa vrhbosanskoga; pozdravljam *mons. Rroka Gjonlleshaj-a*, nadbiskupa barskoga i *mons. Nikolu Uravića*, delegata nadbiskupa riječkoga; pozdravljam *prof. dr. Marija Cifraka*, dekana KBF-a u Zagrebu kao i *prof. dr. Ivicu Raguža*, dekana KBF-a u Đakovu.

Posebним poštovanjem pozdravljam *ovdje prisutne predstavnike građanskih vlasti i ustanova*: *gosp. Petra Lagatora*, zamjenika osječko-baranjskoga župana; gradonačelnika Grada Đakova, *gosp. Marina Mandarića* s dogradonačelnicima, *gosp. Antunom Galićem* i *gosp. Robertom Francemom*; pozdravljam *gđu Sanju Rogoz-Šola*, predsjednicu žena HDZ-a *Katarina Zrinski*; *gosp. Tihomira Benka*, ravnatelja OŠ Ivan Goran Kovačić Đakovo; *gosp. Andriju Šuška*, ravnatelja OŠ Vladimir Nazor Đakovo; pozdravljam *predstavnike*: *policijske postaje Đakovo*; *Dobrovoljnoga vatrogasnog društva Đakovo*; predstavnika poduzeća *Univerzal Đakovo*

Radost mi je pozdraviti među nama, provincijalne poglavarice iz europskih provincija naše Družbe, sa sestrama savjetnicama: *s. Tobiju Rütimann*, provincijalnu poglavaricu Matične provincije Švicarske; *s. Louise Henri*, bivšu vrhovnu poglavaricu, a sada, provincijalnu poglavaricu Zapadne Švicarske; *s. Gabrijelu Schachinger*, provincijalnu poglavaricu Europa Mitte; *s. Šebastijanu Tupovu*, provincijalnu poglavaricu Slovačke provincije; *s. Hildegard Burger*, dosadašnju provincijalnu poglavaricu Provincije Italija te delegatice provincijalnih poglavarica iz Češke i iz Njemačke.

Radost mi je pozdraviti među nama: *sestru Anu Mariju Antolović*, regionalnu poglavaricu sestara Predragocjene Krvi Kristove i *predsjednicu Hrvatske redovničke konferencije* iz Zagreba; *fra Joška Kodomana*, provincijala Franjevačke provincije Presvetoga Otkupitelja i *dopredsjednika Vijeća franjevačkih zajednica Hrvatske te Bosne i Hercegovine*.

Istom srdačnošću pozdravljam *oce provincijale, delegate provincijala, vrhovne poglavarice družbi sestara sa sjedištem u Republici Hrvatskoj kao i provincijalne poglavarice, redovničkih zajednica* iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine i Crne Gore. *Pozdravljam delegatice prov. poglavarica*, te sve sestre predstavnice različitih redovničkih zajednica;

Pozdravljam *ovdje prisutne gvardijane i župnike* župa u kojima sestre djeluju u zemlji i inozemstvu; pozdravljam rektora samostanske crkve *prof. Zdenka Ilića*, kao i zamjenika rektora, *prof. Davora Vukovića*, rektora sjemeništa *maestra vlč. Ivu Andrića*, generalnoga vikara *mons. Ivana Ćurića*, ekonomu *vlč. Matu Gašparovića*, đakovačkoga župnika *vlč. Tomislava Ćorluku* kao i sve profesore i odgojitelje na KBF-u i u Bogoslovnom sjemeništu.

Pozdravljam sve vas, poštovana *braćo svećenici*, kao i sve one koji su bili služitelji našega samostana kao misnici, ispovjednici, propovjednici, suradnici, rodbina i prijatelji.

Velikom zahvalnošću pozdravljam *dobročinitelje, suradnike i prijatelje samostana*, spomenut ću samo neke: posebnom zahvalnošću pozdravljam velikoga dobročinitelja u pripremi za ovo jubilejsko slavlje, *gosp. Željka Zimu*, direktora *Croatia filma*, rođenog Đakovčanina, sa suprugom gđom Vesnom i kćerkom Unom iz Zagreba; zahvaljujem svim dobročiniteljima koji su nam pomogli na razne načine u ostvarenju ovoga slavlja; želim istaknuti *gđu prof. dr. Agnezu Szabo*, koja je stručno pregledala Monografiju i tijekom pisanja svojim bogatim iskustvom bila *s. M. Esteri* na raspolaganju.

Vrhunac slavlja – Središnje slavlje

Čast mi je pozdraviti *sestru Mariju Orlić* glavnu sestru KBC-a Zagreb *Rebro* i glavnu sestru KBC-a Osijek, magistru medicine, *sestru Nevenku Begić*.

Pozdravljam predstavnike vukovarske bolnice, *dr. Zorana Aleksijevića* i suprugu, glavnu sestru, *Agnezu Aleksijević*, dr. i magistru sestrištva. Pozdravljam *sve liječnike i medicinsko osoblje*; sve suradnike i dobročinitelje. Sve predstavnike poduzeća i ustanova s kojima godinama uspješno surađujemo: ustrajnog borca u povratu samostanske imovine, *gosp. ing. Franju Dubrovića*, s obitelji, *gosp. ing. Niku Grbeša*, ravnatelja građevinskoga poduzeća *Akropola*, sa suprugom i stručnim suradnicima: gospodina *ing. Željka Barišića* sa suprugom; *gosp. ing. Josipa Labaka*, sa suprugom i sinom, *ing. Tomislavom Labakom*.

Pozdravljam *gosp. ing. Predraga Rechnera*, ravnatelja poduzeća RECHNER, sa suprugom i sinom; *gosp. ing. Angebrandta*, ravnatelja poduzeća INEL, sa suprugom; *gosp. Mirka Sabljara*, ravnatelja poduzeća KOMERC, sa suprugom; *gosp. Pavu Vukadina*, voditelja poduzeća PANCER sa suprugom; *dr. Darija Balekića*, predstavnika zbora *Amadea* sa suprugom, *sestru M. Karmelu Dominković*, duhovnu asistenticu franjevačkoga Bratstva majke M. Terezije Scherer pri našem samostanu sa suradnicima.

Posebno pozdravljam sve vas, dragi naši *gosti, suradnici, djelatnici* u našim ustanovama, dobročinitelji i prijatelji kao i sve vas, drage sestre *kućne poglavarice* naših zajednica.

Osobitu zahvalnost izražavam *sestri Mariji Steli Filipović*, scenaristici i voditeljici glazbeno-scenskoga prikaza *Otajstvo Križa sjaji se*, kao i redateljici, *gđi Areti Ćurković*, glumici Dječjega kazališta *Branko Mihaljević* u Osijeku.

Zahvaljujem *gđi Sanji Pavleković*, ravnateljici, kao i tehničkom osoblju *Centra za kulturu Đakovo*, na pomoći, susretljivosti i razumijevanju.

Vrhunac slavlja - Središnje slavlje

Na poseban način zahvaljujem onim dragim sestrama koje će nas sada pjesmom i glumom provesti kroz 150-godišnju povijest Hrvatske provincije.

Na kraju, pozdravljam i voditeljicu današnjega programa, s. *Dijanu Lončarek*, kao i s. *Elizabetu Koščak*, prevoditeljicu na njemački jezik.

Svima nama želim ugodne trenutke ovoga slavljeničkog dana, prožete osjećajem zahvalnosti Bogu, što je povijest Hrvatske provincije, a i život svakoga od nas, ispletan tajnom Križa i obasjan otajstvom Uskrsnuća!

Slijedili su i ostali pozdravni govori. Mons. dr. Đuro Hranić, nadbiskup đakovačko-osječki, kao šesti nasljednik biskupa Strossmayera, obratio se prisutnima čestitajući sestrama Jubilej. Istaknuo je njihovo velikodušno zalaganje i vrijedan doprinos Biskupiji dugi niz godina. Spomenuo je i njihovu zauzetost u drugim biskupijama i u drugim zemljama. Zaželio im je svijetlu budućnost, kao nastavak ovoga puta što su ga generacije sestara utrle, kao i otvorenost za potrebe Crkve i društva danas.

Gradonačelnik Grada Đakova, gosp. Marin Mandarić, pozdravio je sve nazočne, srdačno čestitao sestrama i zahvalio za mnogostruki doprinos sestara Gradu na raznim područjima djelovanja, osobito za doprinose u Domovinskom ratu.

Svečana akademija nastavljena je glazbeno-scenskim prikazom na temelju povijesti Provincije, tj. iz života sestara u različitim razdobljima, prikazujući mnoge teškoće koje su im jačale vjeru i pouzdanje, te ih učvršćivale i oplemenjivale u službi drugima. Autorica teksta i čitateljica kroz scenski prikaz bila je s. Marija Stela Filipović. Nizanje scena, koje su sestre vješto izvodile i predstavljale, bilo je napeto, znakovito, a često i vrlo snažno, jer se radilo o teškim trenucima u kojima se od sestara tražilo radikalno svjedočanstvo za Boga i za redovnički poziv.

Glazbeno-scenski prikaz u tri slike

Otajstvo Križa sjaji se!

U glazbeno-scenskom prikazu nastupili su: Luka Ćosić, đakovački bogoslov; s. Dragica Ivkić, s. Krista Mijatović, s. Rahela Lacković, s. M. Margita Gašparovsky s. Zdenka Andrić, s. Mateja Damjanović, s. Kristina Lovreković, s. Rastislava Ralbovsky, s. M. Petra Toman, s. Rafaela Jozić, s. Rita Ljevar; postulantica Marina Makar, kandidatice Slavica Sajdl.

Scenografija: s. Jelica Đuzel

Prezentacija: s. Rafaela Jozić

Tehnička podrška za prezentaciju: s. Marija Karla Ivanović, novakinja

Glazba za Prvu sliku: mo Ivan Andrić, rektor Bogoslovnoga sjemeništa u Đakovu

Voditeljica samostanskoga zbora: s. M. Svjetlana Paljušević

Za glasovirom: s. Josipa Pavla Jakić

Redateljica: gđa Areta Ćurković, glumica (Dječje kazalište „Branko Mihaljević”, Osijek)

Scenarij i voditeljica Programa: s. Marija Stela Filipović

Vrhunac slavlja - Središnje slavlje

Prva slika

Glas Majka Marija Terezija, prva vrhovna poglavarica i utemeljiteljica Družbe, nakon smrti oca Teodozija Florentinija 1865. godine, nastavila je voditi sestre u njegovu duhu: *Potreba vremena volja je Božja*. Veći dio vremena provodila je za radnim stolom pišući pisma:

Majka M. Terezija *Draga sestro, kao što Rim nije bio izgrađen u jednom danu, tako ni Vi ne možete podići svoju krjeposnu građevinu u jednoj godini. Ali, morali biste u gradnji biti uvijek veselo raspoloženi, i ako se tu i tamo neki kamen skotrlja preko skele.*

Moja draga sestro, znam dobro da ste imali ove godine puno patnje, ali s Bogom i za Boga može se mnogo. Gospodin pohađa one koje voli. Moramo biti odvažne i jake. Zašto se zovemo sestre sv. Križa?

Glas Početkom 1868. godine majka Marija Terezija Scherer, pripremala je sestre za daleki put preko Oceana, za Ameriku.

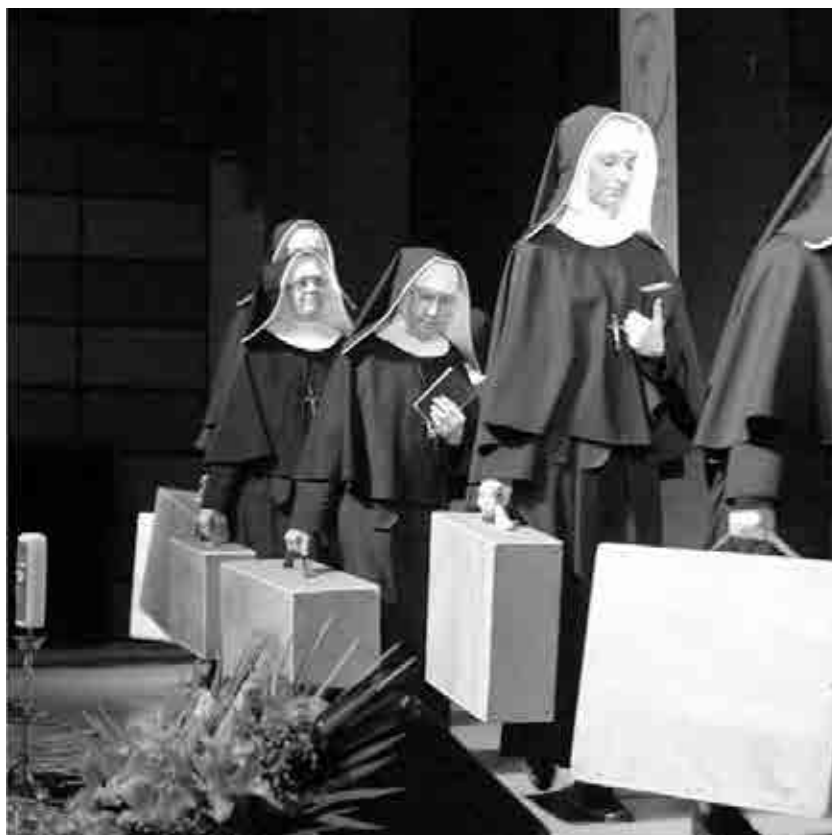
Zbor *Gospodine, ti nam bijaše okrilje od koljena do koljena.*

Glas Neočekivano, iz Đakova dolazi poziv biskupa Josipa Jurja Strossmayera.

Glas biskupa Strossmayera Časna Majko, smilujte se ovoj kući i pošaljite sestre. Uvjeren sam da ćete si time sagraditi TISUĆU STUBA U NEBO.

Majka M. Terezija Amerika ili Đakovo? Stvoritelju, tvoje je sve što si stvorio, svaki djelić svijeta pripada tebi. Tvoja su vremena i vjekovi. Proslavi se po svojoj svetoj volji...

Zbor *Prije nego se rodiše brjegovi, prije nego postade kopno i krug zemaljski, od vijeka do vijeka, Bože, ti jesi. Jer tisuću je godina u očima tvojim k'o dan jučerašnji koji je minuo i kao straža noćna. Nauči nas dane naše brojiti da steknemo mudro srce.*

Vrhunac slavlja – Središnje slavlje

- Majka M. Terezija** Neka bude Đakovo! Neka otajstvo Križa zablista na hrvatskom tlu!
- sestro Angelina Fritz, učiteljica, 26 godina
 - sestro Krispina Köplinger, kuharica, 28 godina
 - sestro Kuniberta Miesmer, učiteljica, 25 godina
 - sestro Maura Gruber, bolničarka, 29 godina
 - sestro Bruno Schmitt, bolničarka, 34 godine
 - sestro Berta Hell, učiteljica ručnoga rada, 38 godina
 - sestro Nikomedija Erb, učiteljica, 26 godina
 - sestro Donata Obereinger, vrtlarica, 34 godine
 - sestro Maksimilijana Schellheimer, učiteljica glazbe, 23 godine.
- Glas** Krenuše, hrabro. U neizvjesnost, u nepoznato. Potrebama vremena poslana. U sjaju otajstva svetoga Križa.
- Zbor** *Tisuću godina za tisuću stuba u nebo!*
- Sestre** Naša nova Domovina! Ovom ćemo narodu biti majke i učiteljice!

Druga slika

- Glas** Sestro Justina!
- s. Justina** Evo me, Gospodine, spremna sam!
- Glas** Idi iz zemlje svoje u krajeve koje ću ti pokazati! Bit ćeš prva odgovorna za novu zajednicu koju ćemo osnovati.
- s. Justina** Evo me, Gospodine, spremna sam!
- Sestre** Evo me, Gospodine, spremna sam!
- Hajdemo, drage sestre!
Moramo naučiti hrvatski jezik!
Upoznati narod!
Prihvatiti se posla!
- Glas** Već sljedeće godine...
- Sestre** Znate li tko nam dolazi u posjet?
Ne znamo. Tko? Recite nam?
Naša utemeljiteljica, draga majka Marija Terezija!

Vrhunac slavlja - Središnje slavlje

- Majka M. Terezija** Sestro Adelheida!
s. Adelheida Evo me, spremna sam!
Majka M. Terezija Imenujem Vas prvom provincijalnom poglavaricom novoosnovane Provincije! Ovdje su vam upute za otvaranje novicijata i ostalo što je nužno!
s. Adelheida Bog plati, Časna Majko!
Evo me, Gospodine, spremna sam!
s. Adelheida Drage sestre, kako vam ide s učenjem hrvatskoga jezika?
Sestre Es geht, es geht...
Nominativ: tko? što? Draga zemlja Hrvatska, Genitiv, koga? čega?
Meni ne ide, nis ja krava, kriva... Božji vol...
Božja volja, sestro, Božja volja se kaže.
Glas Bili su to počeci rada sestara u Đakovu. Sestre su se borile sa siromaštvom i oskudicom svake vrste. Prostrana zgrada konvikta, koju je biskup Strossmayer velikodušno poklonio sestrama, bila je gotovo prazna. Sestre su započele s radom na školama, skromno. Ali, s velikim pouzdanjem u Božju Providnost
Glas Sestro Nikomedija!
s. Nikomedija Evo me, Gospodine, spremna sam!

Vrhunac slavlja - Središnje slavlje

- Glas** Vi ste jedna od onih 10 sestara koje su prve došle.
Vama predajem sada vodstvo Provincije.
- s. Nikomedija** Evo me, Gospodine, spremna sam!
Bože, u pomoć mi priteci! Gospodine, pohiti da mi pomogneš. Slava Ocu...
- Sestre** Potres! Potres!
Traje već tri dana. Dobro da smo preselile djecu u prizemne prostorije...
Zidovi su oštećeni, žbuka je otpala, mnoge kuće u gradu su porušene, i katedrala je stradala
Bogu hvala, nitko nije stradao...
- s. Nikomedija** U znak zahvalnosti, od ove godine, godine 1884., uvest ćemo 24-satno klanjanje pred Presvetim, s 24. na 25. ožujka
- Sestre** Klanjamo ti se, Gospodine... Zahvaljujemo ti... Klanjamo ti se...
- Biskup Strossmayer** Sestro Radegunda! Primitite ovu darovnicu kojom vam poklanjam zemljište za gradnju samostana i crkve.
- s. Radegunda** Hvala vam, Oče biskupe!
- Sestre** Hvala vam. Hvala.
- Glas** I počela je gradnja...
- Sestre** Naša draga samostanska crkva!
Podignuta vlastitim žrtvama!
Teškim kapljama znoja, za koje nitko nije znao!
Kako je lijep naš novi samostan!
- Glas** Posveta crkve obavljena je na Uzvišenje svetoga križa 1908. godine.
- s. Radegunda** Velik je danas za nas dan! Na spomen ovoga čina uvest ćemo 40-satno klanjanje u samostanskoj crkvi, u pokladno vrijeme..
- Sestra** Klanjamo ti se, Presvete Gospodine Isuse Kriste, ovdje i po svim crkvama koje su po cijelom svijetu i blagoslivljamo te.
- Sestre** Jer si svojim svetim križem otkupio svijet...
- Sestra** Sestre, molimo za izbor novoga provincijalnoga vodstva!
- Sestre** Molimo, molimo...
- Glas** Sestro Engelberta Sporčić!
- s. Engelberta** Evo me, Gospodine, spremna sam!
- Glas** Kao prva provincijalna poglavarica rodnom iz Hrvatske, preuzmite vodstvo Provincije. Svijet ide ususret teškim danima Prvog svjetskoga rata. Ranjenici, bolesnici, siromašni, gladni... Čekaju milosrdnu sestru...
- s. Engelberta** Evo me, Gospodine, spremna sam!
- Glas** Ratna kuhinja u Hercegovom. Sestre kuhaju u staroj vojničkoj staji... Ponajprije za napuštenu djecu, siročad...
- s. Katarina** Za koliko djece danas treba kuhati? Za koliko radnika?
- Sestra** Sestro Katarina, sada je već 700 djece na broju, i 40 radnika. I mi, sestre...
- s. Katarina** Evo, ponovno stiže gladna vojska. Večeras nam nema počinka.

Vrhunac slavlja - Središnje slavlje

- Sestre** Peći ćemo kruh da ga možemo pružiti gladnim vojnicima u prolazu...
Neka, neka ih ima. Nas sestre nemojte ubrajati. Rado ćemo se odreći u korist potrebnijih.
Nije nam teško kuhati. Dragi Bog će umnožiti hranu, da možemo udovoljiti svima potrebnima.
Bog će providjeti...
- Glas** Godine 1928. vodstvo Provincije preuzima s. Charitas Alt, rođena Đakovčanka.
Sestro Charitas Alt!
- s. Charitas** Evo me, Gospodine, spremna sam!
Drage sestre, među dobrima budite najbolje, među marljivima najmarljivije, među pobožnima najpobožnije!
- s. Edigna** Sestro poglavarice, dopustite nam da pođemo u misije, u daleku Indiju.
- s. Charitas** Bog, koji vam je nadahnuo to poslanje, neka vas prati.
- s. Angelika** Krajem veljače 1937. godine zaplovile smo brodom u Indiju. Putovale smo 12 dana.
- s. Edigna** Nakon dva tjedna započele smo učiti jezike; engleski i hindu. Nastojale smo u potrebama vremena otkrivati volju Božju.
- s. Angelika** Jednog sam dana došla u kuću nekog starog bolesnog muslimana. Ležao je u kutu svoje kolibe. Rekao mi je: „Pokrstite me i otpremite me vašem Bogu. On je vas učinio tako sretnima pa neka i mene učini sretnim.” Ubrzo je predao dušu milosrdnom Spasitelju.
- s. Charitas** Drage sestre, kopa se i ore duboko. Sije se i sadi. Tvrdo se busje mrvi. I to tako ide svake godine. Jedva se veliki poslovi dovrše, pojavljuje se korov pa se poslije svake kiše plijevi i okapa. Tako se onda može očekivati plod. I nikom pametnom to nije previše. Činimo to isto i za svoj duhovni život.
- Glas** Sestro Berhmana Matijević!
- s. Berhmana** Evo me, Gospodine, spremna sam!
- Sestre** Dobro nam došla, draga sestro provincijalna poglavarice!
Kakvo je vrijeme u Hercegovom?
Sigurno vam nije bilo lako ostaviti upravu naše škole...
Kažu da ste bili zahtjevni. Matematika, fizika, kemija... Strah nas je i spomenuti te predmete...
- s. Berhmana** Hvala vam, drage moje sestre. Hvala. No, pođimo prvo u našu dragu samostansku crkvu. Želim s blagoslovom Spasitelja započeti ovu svetu dužnost...

Vrhunac slavlja - Središnje slavlje

- Glas** Sprema se Drugi svjetski rat... Velika stradavanja... Prekinute veze... Udaljena mjesta postaju još udaljenija.
Što se to događa u Dječjem sanatoriju, u Strmcu...
- Glasovi izvana** Požar! Gori, dječji sanatorij gori...
- Sestre** Brzo, brzo, požurimo. Oko nas je šuma. Nema nam tko pomoći
A djeca su na poslijepodnevnom odmoru, spavaju. Iznesimo ih što prije
Snijeg je vani dubok. Zamatajmo ih u pokrivače. Nosimo ih van...
Požurimo, o, požurimo. Zgrada je od drveta. Brzo će sve planuti...
Spašena su, djeca su spašena...
Presveto, još treba spasiti čestice svetih hostija...
Presveti sakrament spašen je...
Bogu hvala!
- Glas** Drugi svjetski rat i dalje traje, ulazi u najžešći dio.
- Glas** Sestro Amadeja Pavlović!
- s. Amadeja** Evo me, Gospodine, spremna sam!
- Glas** Stanite na čelo Provincije.
- s. Amadeja** Drage sestre, rat je prošao, nevolje dolaze. Vlast će nam oduzeti sve naše škole... Oduzeli su nam i imanje Josipovac, i sve žito koje smo ovršili. A bilo je visoke kvalitete...
- s. Amadeja** Sestro Mericija, koliko još brašna imamo?

Vrhunac slavlja - Središnje slavlje

s. Mericija	Umijesile smo upravo posljednju pregršt. Više nema...
s. Amadeja	Molit ćemo sv. Josipa za pomoć.
Sestre	Sveti Josipe, othranitelju Isusa Krista i pravi Zaručnice Blažene Djevice Marije, moli za nas...
Sestra	Majko Amadeja, čovjek s punim kolima vreća žita čeka vas na dvorištu. Hvala sv. Josipu
s. Amadeja	Hvala sv. Josipu.
Sestre	Hvala mu.
Glas	Sestri Zvezdana Vuk ističu privremeni zavjeti. A ona je, iako ništa nije skrivila, u zatvoru, u Zenici...

- s. Zvezdana** Uhićena sam 28. prosinca 1945. godine. Osuđena sam na 5 godina prisilnoga rada i 2 godine gubitka građanskih prava. Kaznu sam izdržavala u Zenici. Bila sam broj 3850. Mi, redovnice, morale smo odložiti svoje redovničko odijelo i zamijeniti ga robijaškim. Sve su nam vjersko oduzeli: molitvenike, krunice. Budući da nisam pristala biti konfident, doušnik, smještena sam među prostitutke. Vrijeme mojih privremenih zavjeta bliži se kraju. Pisala sam majci Amadeji i molila je da mi pomogne. Danima sam vježbala riječi zavjetnoga obrasca da se ne bih zabunila.
- s. Amadeja** Uspjela sam dobiti pozitivan odgovor od ministarstva. Imamo na raspolaganju 5 minuta (šaptom, povjerljivo)
- s. Zvezdana** U ime Oca, i Sina, i Duha Svetoga. Ja, sestra Zvezdana, zavjetujem se i obećajem Bogu Svemogućemu svete zavjete poslušnosti, siromaštva i čistoće, po Svetom Ocu papi Piju Jedanajstomu potvrđenom pravilu...

Vrhunac slavlja – Središnje slavlje

- Glas** Stop, prekinite! Dovedite Pavlovičku na saslušanje.
- s. Amadeja** Ne, ja nisam sestru ispovijedala. Sestra Zvezdana nije poslala nikakvu šifru Papi u Rim. Papa samo potvrđuje redovničko Pravilo i zato se njegovo ime spominje...
- Sestra** Majko Amadeja, stiglo je pismo zagrebačkoga nadbiskupa Alojzija Stepinca.
- s. Amadeja** Što nam otac nadbiskup poručuje? Što učiniti nakon tolikih otkaza po bolnicama, na tolikim radnim mjestima.?
- Glas nadbiskupa Stepinca** „Što se tiče Vaše namisli, da se sestre sprema za rad po župama, mogu je samo od srca pozdraviti... (...) Orguljanje, katehiziranje, krašenje crkve i toliko drugih stvari nisu nikakve malenkosti. (...) ... već samo redovničko odijelo jedne časne sestre znači veliku propovijed puku.”
- s. Amadeja** Bogu hvala, hvala našem nadbiskupu, krenimo sestre, imamo blagoslov našega Pastira...
- Glas** Godine 1955. Predala je majka Amadeja upravu i vodstvo Provincije, kao i povjerene joj sestre, sestri Arkandeli Nađ. Gospodin je dopustio da ostavi svojoj nasljednici Provinciju osiromašenu, opljačkanu, bez škola i vlastitih kuća, bez imanja i uglednih radnih namještenja. Sestre su bile poslušna i pripravne na svaku žrtvu. Ostavljale su i ugledna radna mjesta, prihvaćale se težačkih poslova, samo da očuvaju svoje sveto zvanje, sveto redovničko odijelo. Ali, ni tu nije kraj...
- Sestre** Jeste li čule što se dogodilo s našom bolnicom u Vukovaru?
Opet je proglašena najljepšom bolnicom...
Paviljoni su tako skladno građeni, lijepo uređeni... Kao nigdje. To je nekoliko puta potvrdilo Ministarstvo...
Ne! Ne! Naša bolnica u Vukovaru više nije naša. Odsad je državno vlasništvo... Bila sam tamo. Sve sam vidjela. 30 članova komisije predvečer je ušlo u bolnicu. Zaposjeli su sva ulazna vrata, morale smo predati ključeve blagajne. Sestre su istjerane...
- s. Arkandela Nađ** Ali, KRIŽ iz kapelice nam je ostao. Deset godina nakon što nam je bolnica oduzeta, veliko raspelo naše bolnice dopremljeno je u provincijalnu kuću u Đakovo.
- Sestre** Na zaprežnim kolima.
Prekriveno slamom.
- s. Arkandela** Evo, i sada križ je tu... *Otajstvo Križa sjaji se!*
- Sestre** U Križu je spas!
- Zbor** *In cruce salus!*
- Glas** U novo stoljeće godine 1968. Provinciju je uvela provincijalna poglavarica s. Julijana Kruljac.
Sestro Julijana!
- s. Julijana** Evo me, Gospodine, spremna sam!
- Glas** Za njom su slijedile
sestra Tihoslava Košec

Vrhunac slavlja – Središnje slavlje

s. Tihoslava	Evo me, Gospodine, spremna sam!
Glas	sestra Miljenka Tadin
s. Miljenka	Evo me, Gospodine, spremna sam!
Glas	sestra Veljka Zirdum
s. Veljka	Evo me, Gospodine, spremna sam!
Glas	sestra M. Estera Radičević
s. M. Estera	Evo me, Gospodine, spremna sam!
Glas	sestra Franciska Molnar
s. Franciska	Evo me, Gospodine, spremna sam!
Glas	I sada Hrvatsku provinciju vodi sestra M. Amalija Kupčerić.
s. M. Amalija	Evo me, Gospodine, spremna sam!

Glas	Danas smo stigli do polovice drugoga stoljeća. Visoko uzdignite svjetlo! Prenesite plamen vjere, svjetlo nade i toplinu ljubavi u budućnost, u svako novo sutra!
	Neka <i>Otajstvo Križa...</i>
Sestre	<i>sjaji se...</i>

Vrhunac slavlja - Središnje slavlje

Glas

Za svaku je zajednicu pripravljena jedna uljanica, molim prisutne sestre kućne poglavarice ili predstavnice zajednica da dođu po uljanicu za svoju zajednicu i krenu u ophod prema samostanskoj crkvi...

1. Zajednica provincijalne kuće
(i Samostanski zbor)	15. Trnava
2. Novicijatska formativna zajednica	16. Veli Lošinj
3. Postulatska formativna zajednica	17. Vinkovci
4. Dom sv. Josipa	18. Vis
5. Dom majke M. Terezije	19. Vukovar
6. Bogoslovno sjemenište	20. Zagreb Vrhovec 43
7. Donji Miholjac	21. Zagreb Marijin dom
8. Krapina	22. Zagreb KBC Rebro
9. Lipik	23. Zagreb Tajništvo HBK
10. Osijek	24. Županja
11. Porat	25. Srijemska Mitrovica
12. Privlaka	26. Regija Kosovo Priština
13. Rijeka	27. Regija Kosovo Đakovica
14. Slavonski Brod	28. Regija Kosovo Stari Bar

Pozivam vrhovnu poglavaricu s. Mariju Brizar i sestre članice vrhovnoga vodstva, provincijalne sestre savjetnice, sestru M. Amaliju, samostanski zbor.

Krenimo, sada, dragi naši gosti, u svečanom ophodu u samostansku crkvu, gdje ćemo slaviti zahvalno euharistijsko slavlje i gdje će se iz grla i duša svih nas zaoriti svečani TE DEUM! Neka nas povedu naše slavljenice, Milosrdne sestre sv. Križa.

Treća slika

Ophod od Centra za kulturu do samostanske crkve Presvetoga Srca Isusova gdje se slavi svečano euharistijsko slavlje koje završava veličanstvenom himnom *Te Deum*.

Zadnja scena dočarala je službu provincijalnih poglavarica, koje su tijekom 150 godina bile na čelu Hrvatske provincije. Simboličnom gestom predavale su provincijalne poglavarice jedna drugoj svijeću koja, jednom zapaljena na hrvatskom tlu, gori sve do danas.

Aktualna provincijalna poglavarica, s. M. Amalija Kupčerić, ponijela je ovu svijeću kao dar budućim generacijama. Na njoj su kućne poglavarice svih zajednica u Hrvatskoj provinciji upalile svoje svijeće i slijedile sestru M. Amaliju u ophodu, noseći u ruci ovu svjetiljku upaljenu na velikoj svijeći Provincije.

Procesija i svečano euharistijsko slavlje

Vrlo svečana bila je ulazna procesija kroz crkvu, u kojoj su, među ostalima, ušle sestre kućne poglavarice - predstavnice svih zajednica Hrvatske provincije s upaljenim svijećama. Potom su pred oltar stavljene simbolični darovi: svijeću s logom Jubileja pred oltar je stavila vrhovna poglavarica s. Marija Brizar, sestarski križ, kao simbol pripadnosti Družbi, čijom su snagom sestre djelovale i danas djeluju, pred oltar je donijela provincijalna poglavarica s. M. Amalija Kupčerić, dok je njezina zamjenica, s. Finka Tomas, prinijela aranžman s klasjem, simbol plodna djelovanja više od 1000 preminulih sestara tijekom 150 godina na ovom području.

Ophod je, predvođen slavljenicama, Milosrdnim sestrama sv. Križa, formiran od Centra za kulturu do samostanske crkve Presvetoga Srca Isusova, gdje je uslijedio središnji dio proslave – svečano euharistijsko slavlje koje je predvodio đakovačko-osječki nadbiskup i metropolit mons. dr. Đuro Hranić. U koncelebraciji su bili nadbiskup đakovačko-osječki u miru mons. dr. Marin Srakić, nadbiskup barski mons. Rrok Gjonlleshaj, biskup bjelovarsko-križevački mons. Vjekoslav Huzjak, biskup krčki u miru mons. Valter Župan, biskup hvarski i tajnik HBK mons. Petar Palić, pomoćni biskup vrhbosanski mons. Pero Sudar, izaslanik nadbiskupa riječkoga mons. Nikola Uravić, tajnik Apostolske nuncijature u RH mons. Janusz Blachowiak te još oko 60 svećenika.

Vrhunac slavlja - Središnje slavlje

Vrhunac slavlja - Središnje slavlje

Riječi mons. dr. Đure Hranića, nadbiskupa đakovačko-osječkoga i metropolita

Uvod u svetu misu

Poštovane i drage sestre Hrvatske provincije Družbe Milosrdnih sestara sv. Križa na čelu s mnogo poštovanom provincijalnom poglavaricom s. M. Amalijom Kupčerić, s provincijalnim savjetnicama i svim kućnim poglavaricama vaših zajednica u Hrvatskoj, Crnoj Gori, Kosovu i Srbiji, svi mi danas zajedno s Vama kličemo „Do neba je, Gospodine, dobrota tvoja” (Ps 36) i slavimo ljubav Gospodnju, slavna djela njegova – za sve što nam Gospodin učini po vama tijekom proteklih 150 godina postojanja i djelovanja Hrvatske provincije.

Slavimo ga za njegovu veliku dobrotu što nam je iskaza u svojoj samilosti, u obilju svoje ljubavi (usp. Iz 63, 7), čestitamo vam jubilej i radujemo se s vama.

Vrhunac slavlja - Središnje slavlje

Homilija

Draga braćo i sestre, Bog nas je spasio ludošću križa svojega Sina Isusa Krista. Za nas spašenike Kristov križ sila je i mudrost Božja po kojoj se naša srca otvaraju za vrjednote njegova Kraljevstva.

Prva Isusova riječ, s kojom on poslije svojega četrdeset-dnevnog boravka u pustinji i krštenja na Jordanu započinje svoje javno djelovanje, bila je riječ: „*Blago!*” Evandelist Matej tom je riječju „*Blago!*” naznačio i oslikao duh Božjega Kraljevstva, kojega je naviještao Isus. Blaženstva označavaju program Isusova javnog djelovanja. U blaženstvima, koja je on proglasio, zrcale se i životi preko dvije tisuće sestara te 150 godina života i redovničkoga svjedočanstva Hrvatske provincije Milosrdnih sestara sv. Križa.

„Blago siromasima duhom: njihovo je kraljevstvo nebesko! Blago *ožalošćenima!* Blago *krotkima!* Blago gladnima i žednima pravednosti! Blago milosrdnima! Blago *čistima srcem!* Blago mirotvorcima! Blago progognjenima zbog pravednosti: njihovo je kraljevstvo nebesko!”

Blaženstva nam otkrivaju koje vrijednosti te krjeposti žive i razvijaju Bogu posvećene osobe i svi oni koji žele nasljedovati Isusa.

Novost i važnost Isusovog Govora na gori, evandelist Matej naglasio je i svojim uvodom u nj: Isus, ugleđavši mnoštvo, penje se na goru, sjeda i počinje naučavati. Taj Isusov navještaj na neimenovanoj gori snažno podsjeća na Sinaj, gdje je Bog preko Mojsija progovorio svojemu narodu. Za razliku od zabrana i negativnoga predznaka u oblikovanju *Deset zapovijedi* sa Sinaja (Nemaj drugih bogova, Ne ubij, Ne sagriješi bludno, Ne ukradi, Ne svjedoči lažno, Ne poželi tuđeg ženidbenog druga, Ne poželi nikakve tuđe stvari), Isus u Govoru na gori bira pozitivan način govora. Na način starozavjetnih čestitki upućenih pobožnima, mudrima i uspješnima, on blaženima proglašava ljude visoke moralnosti, koji napuštaju osrednjost, teže za vrijednostima i idealima te predstavljaju izazov i zdravu alternativu u svojoj sredini. Izraz „Blago!” često je bio upotrijebljen u Svetome pismu kako bi se nekomu čestitalo ili na njega zazvalo blagoslov, pa je u tom izrazu „Blago!”, osim sadašnjosti, prisutna i dimenzija prošlosti, ali i budućnosti. Blaženstva su tako radosni izraz blizine Božjega Kraljevstva, koje u sebi ima karakter budućnosti, ali je već prisutno kao osobiti Božji dar onima čije je *kraljevstvo nebesko* i čija je plaća na *nebesima*.

Isus u blaženstvima naviješta i proglašava: *Blago mirotvorcima, oni će se sinovima Božjim zvati!* U vrijeme kad se zanimanje nasljeđivalo, pa je i sam Isus kao tesarov sin bio tesar, biti mirotvorac značilo je biti sin Boga koji daje mir. Tako su blaženstva put suobličavanja ljudskoga života božanskomu. Evandelist Matej inzistira na nutarnjem karakteru blaženstava pa ne kaže samo „*Blago siromasima, njihovo je Kraljevstvo nebesko*”, nego ističe „*Blago siromasima duhom, njihovo je Kraljevstvo nebesko!*” Veći je naglasak na osobnim stavovima i odnosu prema vremenitim dobrima, nego na socijalnom položaju. Spasenje nije vezano uz socijalni ili društveni status pojedinih osoba, nego je ono stanje srca i duha; ono je dar Božji. Onima koji svoj život s povjerenjem prepuste Bogu i sve očekuju od njega, blago njima.

Blago ožalošćenima, oni će se utješiti. Uplakanost upućuje na Boga utješitelja osoba osjetljivih na zlo u svijetu, koje iz dubine duše očekuju njegovu obećanu utjehu. Vezujući uz *glad i žed* pitanje pravednosti, Isus se još jednom izdiže iznad vremenite ovozemne stvarnosti. Spomenimo da je pravednost prva Isusova riječ koju nam donosi Matejevo evanđelje, a upućena je Ivanu Krstitelju, koji ga odbija krstiti: „Dolikuje nam da ispunimo svu pravednost” - veli Isus (Mt 3,15). U ispunjenje pravednosti zasigurno ide i poticaj na blagost i milosrđe: „*Blago milosrdnima: oni će baštiniti zemlju. Blago gladnima i žednima pravednosti, oni će se nasititi!*” Ispunjenje Božje pravednosti, koja ljubi i opravdava, za Isusa središte je Zakona... Isus, stoga, govori o *čistoći srca*, koje je izvor i podrijetlo svakoga djela. Ako je srce čisto i djela su čista. Kao što su obredno očišćeni smjeli u Hram, tako će čiste srcem sam Bog primiti u zadnji dan.

Blaženstva su program kršćanske savršenosti. To ne znači da trebamo gladovati i žeđati, biti siromašni i uplakani..., ali znači da je Bog, u kojega vjerujemo i koji nas pokreće, gladan, žedan, napušten, siromašan i

Vrhunac slavlja - Središnje slavlje

uplakan u tolikim ljudima oko nas i da smo i mi spremni biti takvima, zajedno s njim, kako bismo svojim zauzimanjem ublažili njihovo trpljenje i bol. Jer, on se poistovjetio sa svima gladnima, žednima, napuštenima, uplakanima, siromašnima. I zato njihova bol postaje i moja i ne će nam se dogoditi da im ne pokažemo svoju istinsku solidarnost i milosrđe.

Kad su Sestre u ožujku 1949. godine bile prisiljene napustiti svoju bolnicu u Vukovaru i kad su i posljednje morale napustiti rad u njoj, zabilježile su: „Šuteći, bez riječi (...) ostavljale su sestre ovu našu lijepo uređenu Bolnicu gradu Vukovaru. Grad je umjesto one stare istrošene gradske kuće, koja je više od jednog stoljeća služila gradu za bolnicu, u kojoj su sestre više od pola vijeka dvorile bolesnike boreći se s bijedom i siromaštvom – grad je dobio lijepu humanu ustanovu, koja je stajala velikih žrtava i truda sestara, da bude na blagoslov i dobro onima koji pate i traže pomoć. Možda će buduća pokoljenja vidjeti u toj ustanovi humani gest siromašnih redovnica, a možda i požaliti način postupka kod nacionalizacije, koji se nije odvijao u danima prevrata, nego u godinama zrelog razmišljanja.”

Ne odsijeva li višestruko iz ovih riječi usvojeni duh blaženstava?! Nisu li takve osobe promicatelji i graditelji nebeskoga kraljevstva na zemlji?! „Blago vama kad vas – zbog mene – pogrde i prognaju i sve zlo slažu protiv vas! Radujte se i kličite: velika je plaća vaša na nebesima!” (Mt 5,12)

Draga braćo i sestre, bez toga obzora kraljevstva nebeskoga, bez Isusovih mjerila i kriterija očitovanih u osam blaženstava, u njegovoj ludosti križa ne može se mijenjati i humanizirati ovaj svijet. Ovaj se svijet ne može graditi, ako se iz njega izbací Božja mudrost i njegova milost. Čovjek se ne može razvijati niti rasti bez Boga, jer je stvoren na sliku Božju. Izgrađivati svijet i čovjeka bez Boga, znači graditi bez temelja. I ono što je uistinu veliko i zahvaljujući čemu je velik doprinos sestara životu naše Crkve i društva tijekom posljednjih 150 godina – to je Božja mudrost koja se objavila u besjedi križa. „Besjeda križa ludost je onima koji propadaju, a nama spašenicima sila je Božja” (1 Kor 1, 18). „Jer ludo Božje mudrije je od ljudi i slabo Božje jače je od ljudi” (1 Kor 1, 25).

Isusova su blaženstva, drage Sestre sv. Križa, vaše nadahnuće i trebaju ostati vaše ogledalo. Gledajući u to ogledalo, vidimo što nam treba, što nam nedostaje, što treba dopuniti, popraviti, dotjerati, usavršiti. Slaveći 150. obljetnicu dolaska prvih sestara u Đakovo želimo, zato, udahnuti duh Isusovih blaženstava („Blago milosrdnima: oni će zadobiti milosrđe!” Mt 5, 7) i njegovo – Isusovo - načelo: „Budite milosrdni kao što je milosrdan Otac vaš nebeski.”

Poštovane i drage Sestre sv. Križa, kad ste slavile 100. obljetnicu dolaska Sestara i osnutak Provincije, pokojni biskup Bauerlein vam je na današnji dan 9. lipnja prije 50 godina ovdje rekao: „Radujemo se s vama, zahvalni smo vam i volimo vas u prvom redu zato, što vas imamo. Vi ste dar Božje providnosti našoj, a ja dodajem i drugim biskupijama „u kojima molite, žrtvujete se i radite. Radujemo se s vama, zahvalni smo vam i volimo vas zato što ste kroz ovih (sada i 150) godina života i rada Hrvatske provincije ostale vjerne onim visokim i svetim idealima, koje vam je postavio vaš utemeljitelj o. Teodozije i (vaša blažena utemeljiteljica) majka Marija Terezija.”

Čestitamo vam, drage Sestre, 150. obljetnicu dolaska vaših prvih sestara u Đakovo i utemeljenja Hrvatske provincije. Istodobno nad vas zazivamo blagoslov Isusovim kliktajem: „Blago!” U tom je klikčaju zahvalnost za sve ono čime ste nas zadužile tijekom prošlosti i u sadašnjosti, i u tom je klikčaju i naša molitva za vašu budućnost:

„Blago siromasima duhom: njihovo je kraljevstvo nebesko! Blago *ožalošćenima!* Blago *krotkima!* Blago gladnima i žednima pravednosti! Blago milosrdnima! Blago *čistima srcem!* Blago mirotvorcima! Blago progonjenima zbog pravednosti: njihovo je kraljevstvo nebesko!” Amen!

Vrhunac slavlja - Središnje slavlje

Prije blagoslova

Tebe Boga hvalimo! Iz gorušičina zrna naraslo je veliko stablo. Prvih 10 za sobom je pokrenulo preko dvije tisuće novih sestara. Već 150 godina Bog po vama, Milosrdnim sestrama sv. Križa, izljuje svoju milosrdnu ljubav po školama, bolnicama, staračkim domovima, dječjim vrtićima, sjemeništima i biskupskim domovima, po ustanovama u sestarskom vlasništvu i po brojnim župnim zajednicama naše Nadbiskupije i po više drugih biskupija u Hrvatskoj, u Crnoj Gori, na Kosovu i u Srbiji.

Kad pogledamo unazad, vidimo kako je Bog po vašem redovničkom identitetu, službi i djelovanju obilno blagoslovio ne samo našu - danas Đakovačko-osječku - mjesnu Crkvu, nego i Crkvu u ovom dijelu Europe. Neka dobri Bog Otac, po mucu i uskrsnuću svoga Sina, izljuje svojega Duha na Hrvatsku provinciju Milosrdnih sestara sv. Križa i neka vas velikodušno blagoslivlja mnogovrsnim darovima svoje milosti, brojnošću i svetošću života.

Skladnim pjevanjem liturgijsko slavlje obogatio je samostanski zbor Milosrdnih sestara sv. Križa, uz diriganje s. M. Branke Čutura i orguljašku pratnju s. M. Svjetlane Paljušević, a svečanosti je pridonio i Bruno Bunjevac svirajući dionicu na trubi.

Nakon svete mise uzvanici su pošli na zajednički objed u đakovački Hotel *Blaža*. Tom prigodom pojedinim su dobrotvorima, dugogodišnjim suradnicima te podupirateljima Samostana podijeljene jubilejske plakete i zahvalnice. Uzvanici su u prostorima Hotela imali prigodu pogledati film o Hrvatskoj provinciji Milosrdnih sestara sv. Križa, koji je za ovaj Jubilej sestrama darovao gosp. Željko Zima, direktor *Croatia filma*.

Čestitali jubilej

Ingenboh, im Juni 2018

Liebe Schwester M. Amalia

Wir gratulieren Ihnen ganz herzlich zum 150-jährigen Jubiläum der Provinz Kroatien.

Was Ihre Schwestern in all diesen Jahren bis heute an Gütern ausgesetzt haben, das möge vielfache Frucht bringen und ihnen zum Segen werden.

In Ingenboh brennt am 9. Juni am Grab von Mutter Maria Theresia eine Kerze für Ihre Provinz, begleitet vom Gebet der Schwestern.

Alles Gute und den Segen Gottes für die Zukunft der Provinz Kroatien wünscht im Namen aller Schwestern der Mutterprovinz

Die Provinzleitung

S. Tobias
S. Rosa
S. Maria
S. Anna Teresa

Freitag, den 9. Juni 2018

Liebe Schwester Amalia
Liebe Schwestern der Provinz Kroatien

1868 - 2018

**Ein Leben in der Quelle
des Charismas geschöpft.**

Mit euch, liebe Schwestern der Provinz Kroatien, wir alle, Schwestern der Provinz Mutschwitz danken dem Herrn für die großen Güten, die er durch die zahlreichen Schwestern eurer Provinz, während 150 Jahre, in der Kirche und im Volk eures Landes und weit hinaus, mächtig bewirkt. Die Kraft der Charisma hat die Schwestern in Frieden und schwierigen Umständen gestärkt und für die Bedürfnisse der Zeit, einen Mut und Sensibilität für neue Aufgaben geschenkt.

Nun sind wir alle glücklich mit euch die 150 Jahre der Präsenz der Schwestern unserer Kongregation in Kroatien mit großer Dankbarkeit und Freude feiern zu dürfen.

Möge Gott, Quelle des Lebens und der Liebe, auch weiterhin segnen und an Berufungen reichlich teilnehmen.

In tiefer Verbundenheit, heute und morgen!

S. Maria Theresia und Hildegard
S. Maria Agnes

Gegenwärtig 2 drängen
Nikolaevina Sestera
Et Križa

i zastavnoj grani
profesije
S. Marije

Srdnjem zastavu na
ost zlatu jubilej -
150 god dolazila
Pobit Sestera na
Lupitka pred Zbirku
Sestera dore dore
i zapovest Bogovica
za nastojanje uplovanje =
svakom zastavici / P.
BVB! Zlatno zastavica
19. 6. 2018. S. Marije

U 10. stupnju državnog obrazovanja (1988)
U 12. stupnju državnog obrazovanja (1992, 1993, 1995, 1997)
Budući da 197. godine na 10. stupnju obrazovanja nastavlja, 1983.
Miroslav Miroslavović, Zagreb

Draga sestro,

čestitamo 150. godišnjicu dolaska
na priobit Nikolaevnik sestera
S. Križa u našem ovom
Slovoniji.

Bogovi zahvaljujemo za ovaj
trajni vijek djelovanja, na
gospodnjim riječima i za svoje
Bogovje uplovanje ovde na
Sestri.

Već konizma je sigurno i
zgodit će zahvaljujemo i nastojanje
nastu Duha Svetoga i bogovje
duha bogu fube istovjetni se
i istovjetni se fube.

U svet. zastav. Sestri
Sestera Nikolaevnik

M. Križanić, 08. 06. 2018

Prijatelji i draga Sestra sestro 15. 6. 1868
na 150. godišnjicu dolaska Amalije
na Sestru Nikolaevnik u Slavoniju 1868

Vrlo nam je drago da 150. godišnjicu dolaska Amalije na Sestru Nikolaevnik u Slavoniju 1868. godine. Sestera Amalija je bila jedna od prvih sestara u Sestri Nikolaevnik u Slavoniji. Ona je bila jedna od prvih sestara u Sestri Nikolaevnik u Slavoniji. Ona je bila jedna od prvih sestara u Sestri Nikolaevnik u Slavoniji.

Prijatelji i draga Sestra sestro 15. 6. 1868. godine. Sestera Amalija je bila jedna od prvih sestara u Sestri Nikolaevnik u Slavoniji. Ona je bila jedna od prvih sestara u Sestri Nikolaevnik u Slavoniji. Ona je bila jedna od prvih sestara u Sestri Nikolaevnik u Slavoniji.

Sestera Amalija
Sestera Amalija
Sestera Amalija
Sestera Amalija

Čestitali Jubilej

Obilježavanje 100. obljetnice rođenja dr. Vukobratu
100. obljetnica rođenja dr. Vukobratu

U ovom jubilejnom broju, dr. Vukobratu je posvećeno nekoliko stranica, a posebno je istaknuta njegova uloga u razvoju hrvatske književnosti i kulture. Njegovo djelo, koje je obilježilo jedan od najvažnijih trenutaka u hrvatskoj književnosti, predstavljeno je kroz nekoliko stranica, a posebno je istaknuta njegova uloga u razvoju hrvatske književnosti i kulture.

Uredništvo: Miroslav Krleža, Stjepan Babić, Zvonimir Krleža

Obilježavanje 100. obljetnice rođenja dr. Vukobratu

Uredništvo: Miroslav Krleža, Stjepan Babić, Zvonimir Krleža

Uredništvo: Miroslav Krleža, Stjepan Babić, Zvonimir Krleža

Prva hrvatska književna nagrada "Vukobratu"

Prva hrvatska književna nagrada "Vukobratu"

Prva hrvatska književna nagrada "Vukobratu"

HRVATSKA REĐOVNIČKA KONFERENCIJA

Prva hrvatska književna nagrada "Vukobratu"

Prva hrvatska književna nagrada "Vukobratu"

Prva hrvatska književna nagrada "Vukobratu"

Prva hrvatska književna nagrada "Vukobratu"

Prva hrvatska književna nagrada "Vukobratu"

Prva hrvatska književna nagrada "Vukobratu"

Prva hrvatska književna nagrada "Vukobratu"

Prva hrvatska književna nagrada "Vukobratu"

Prva hrvatska književna nagrada "Vukobratu"

Prva hrvatska književna nagrada "Vukobratu"

Prva hrvatska književna nagrada "Vukobratu"

Prva hrvatska književna nagrada "Vukobratu"

Prva hrvatska književna nagrada "Vukobratu"

Prva hrvatska književna nagrada "Vukobratu"

Prva hrvatska književna nagrada "Vukobratu"

Prva hrvatska književna nagrada "Vukobratu"

Prva hrvatska književna nagrada "Vukobratu"

Čestitali Jubilej

„Oj, silnice križa moja mati“

Štampa, 25. oktobra 2018.

Prečastni o. M. Aščičič, generalni guvernator
 župne skupnosti sv. Jurja

Vam in vsem vernikom župnice, ki ste se pridružili k svetemu križu, srčno čestitam. Vam in vsem vernikom župnice, ki ste se pridružili k svetemu križu, srčno čestitam. Vam in vsem vernikom župnice, ki ste se pridružili k svetemu križu, srčno čestitam.

Prečastni o. M. Aščičič, generalni guvernator
 župne skupnosti sv. Jurja

Moja ljuba družina in prijatelji

Štampa, 4. avgusta 2018.

Prečastni o. M. Aščičič, generalni guvernator
 župne skupnosti sv. Jurja

Moja ljuba družina in prijatelji

Štampa, 4. avgusta 2018.

Konvencija Sv. Križa

Štampa, 4. avgusta 2018.

Konvencija Sv. Križa

Štampa, 4. avgusta 2018.

Župa Dobroga Pasma

Štampa, 27. oktobra 2018.

Župa Dobroga Pasma

Štampa, 27. oktobra 2018.

Čestitke

Štampa, 27. oktobra 2018.

Čestitke

Štampa, 27. oktobra 2018.

 s. M. Jacinta Mandura

Relikvije bl. s. Ulrike Nisch u Đakovu

Iznimno je vrijedan dar Hrvatska provincija dobila od sestara iz Hegnea, a to su relikvije naše prve blaženice sestre Ulrike Nisch, čemu se radujemo i prihvaćamo ovaj dar kao duhovno osnaženje na našim putovima kroz ovaj SADA, a i za budućnost.

Ovdje donosimo pismo sestre Benedicte-Marije Kramer, provincijalne poglavarice, i sestre Marije Roswithe, kao i Potvrdu vicepostulatora kauze za proglašenje blaženom sestre Ulrike, Theodorusa Hoga, OSB, opata benediktinskoga samostana u Beureonu.

Potvrda na latinskom jeziku jamči autentičnost relikvija.

Prijevod pisma

*Ljubav nema granica,
jer je granica ljubavi
sama ljubav.*

Hegne, lipanj 2018.

Uz jubilej 150 godina Hrvatske provincije

Draga sestro Amalija,
s velikom radošću smijemo Vama,
našim (su)sestrama, uz jubilej

150 godina Hrvatske provincije

uručiti relikviju kostiju naše blažene sestre Ulrike.

Rado ćemo u našoj provincijalnoj kući moliti deveticu blaženoj sestri Ulriki za Vašu proslavu. Neka Vam ona bude u Vašim zajednicama velika zagovornica i pratiteljica na zajedničkom putu u snazi križa i nadi, koja nas nosi. Uz blagoslovljeno i radosno slavlje jubileja srdačno Vas pozdravljaju sestre iz samostana u Hegneu.

s. *Benedicta-Maria*

s. *Maria-Roswitha*

Priložena je Potvrda za pohranu.

(s njemačkog prevela s. Elizabeta Koščak)

Relikvije bl. s. Ulrike Nisch Hrvatskoj provinciji na dar

VICEPOSTULATOR CAUSAE BEATAE ULRICAE DE HEGNE

Omnibus has litteras inspecturis fidem facimus ac testamur, nos ab authenticis reliquiis extraxisse particulam ex ossibus

BEATAE ULRICAE DE HEGNE (Franciscae Nisch)

Religiosae professae Sororum Caritatis a Sancta Cruce de Ingenbohl, quam in theca rotunda de texto coloris rubri et sigillo Nostro obsignata, collocavisse.

Hegne, die 09. Juni 2018
Reg. Nr. 25

+Theodorus Hogg OSB
+Theodorus Hogg OSB,
Archiabbas Beuronensis
Vicepostulator

Ausgehändigt an: **Provinzoberin Sr. Amalija KupcERIC**
Provinz Kroatien, Dakovo

Glazbeno-scenski prikaz „Otajstvo Križa sjaji se“ uz 150. obljetnicu dolaska Milosrdnih sestara sv. Križa u Đakovo (1868.-2018.)

Tekst: s. M. Stela Filipović

Glazba m^o Ivo Andrić

I. dio

Thomas Tallis (1515-1585)
kanon

Go - spo - di - ne, Go - spo - di - ne, ti nam bi - ja - še o - kri - lje od
ko - lje - na do ko - lje - na, od ko - lje - na do ko - lje - na.

II. dio

Pri - je ne-go se ro - di - še brje-go - vi, pri - je ne - go
po - sta - de kop - no i krug ze - malj - ski, od vije - ka do vije - ka,
od vije - ka do vije - ka,
od vije - ka do vije - ka, Bo - že, ti je - si, Bo - že, ti je - si.

Glazbeni dio Akademije

Jer ti-su-ću je go-di-na u o-ći-ma Tvo-jim k'o dan ju-će-raš-nji

Jer ti-su-ću je go-di-na, go-di-na k'o dan ju-će-raš-nji

ko-ji je mi-nu-o i ka-o stra-ža noć-na, i ka-o stra-ža noć-na, stra-ža noć-na.

ko-ji je mi-nu-o i ka-o stra-ža noć-na, stra-ža noć-na.

Na-u-ći nas da-ne na-še bro-jì-ti da ste-kne-mo

da ste-kne-mo

mu-dro-sr-ce, mu-dro sr-ce, mu-dro sr-ce.

Ti-su-ću go-di-na za ti-su-ću stu-ba u ne-bo!

Ti-su-ću go-di-na, ti-su-ću stu-ba u ne-bo!

*s. Maria Theresia Scherer
i s. Eugenia Welz*

s. Justina Straub

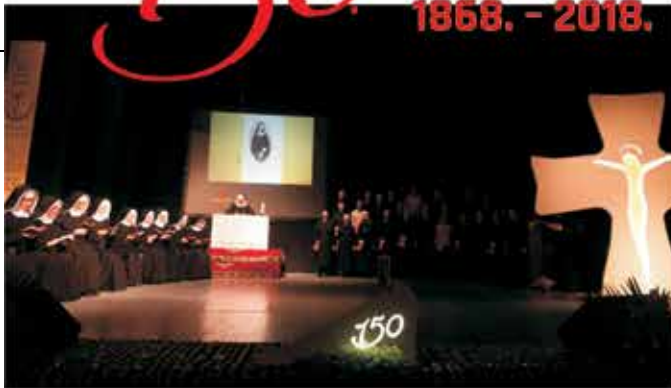

s. Adelheida Dillenz

s. Nikomedija Erb

150. OBLJETNICA DOLASKA SESTARA U ĐAKOVO 1868. - 2018.

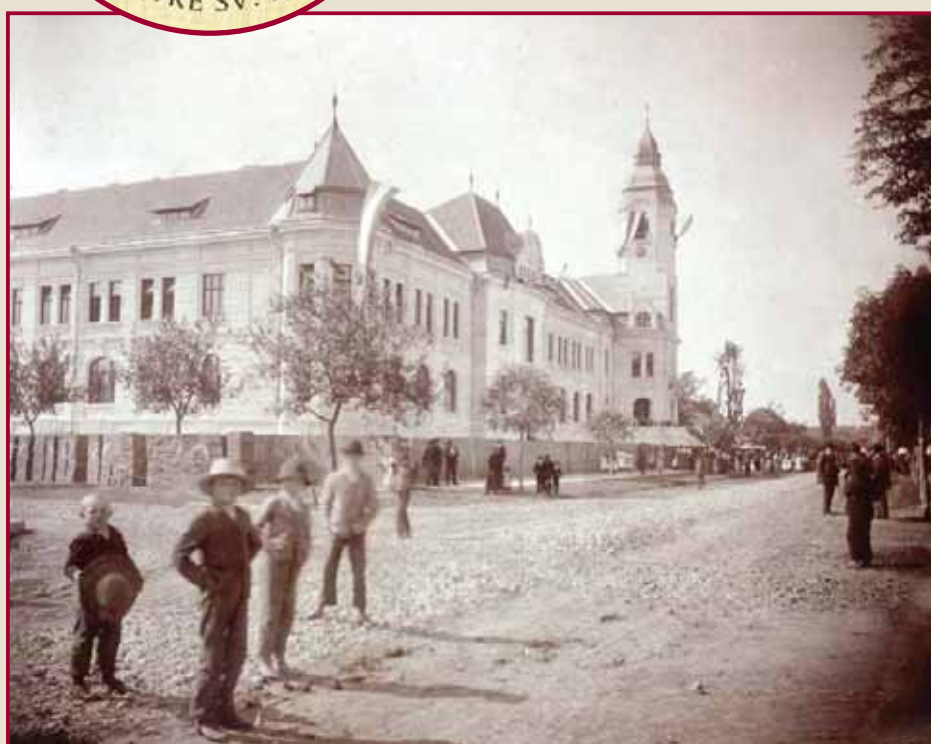

Kuća internata

150.

**OBLJETNICA DOLASKA
SESTARA U ĐAKOVO
1868. - 2018.**

Blagoslov crkve, 14. 9. 1908.

